

SÉANCES DU JEUDI 4 AVRIL 1996
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 4 APRIL 1996

MATIN**SOMMAIRE :****EXCUSÉ :**

Page 913.

PROPOSITIONS DE LOI (Discussion) :

Proposition de loi modifiant la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires et l'article 458 du Code pénal.

Proposition de loi complétant l'article 4 de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires et l'article 458 du Code pénal.

Discussion générale. — *Orateurs*: **MM. Bourgeois**, rapporteur, **Lallemand, Vandenberghe, Coveliers, Erdman, Desmedt, Loones, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 913.

Vote des articles, p. 924.

APRÈS-MIDI**SOMMAIRE :****COMMUNICATION :**

Page 929.

Entreprises publiques économiques.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1995-1996
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1995-1996

OCHTEND**INHOUDSOPGAVE :****VERONTSCHULDIGD :**

Bladzijde 913.

WETSVOORSTELLEN (Bespreking) :

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en van artikel 458 van het Strafwetboek.

Wetsvoorstel houdende aanvulling van artikel 4 van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en van artikel 458 van het Strafwetboek.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: **de heren Bourgeois**, rapporteur, **Lallemand, Vandenberghe, Coveliers, Erdman, Desmedt, Loones, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 913.

Stemming over de artikelen, blz. 924.

NAMIDDAG**INHOUDSOPGAVE :****MEDEDELING :**

Bladzijde 929.

Economische Overheidsbedrijven.

PROPOSITIONS (Prise en considération):

Pages 929 et 938.

MM. Verreycken et Raes. — Proposition de loi tendant à abroger l'article 16 de la loi du 15 juin 1899 comprenant les titres Ier et II du Code de procédure pénale militaire et à compléter l'article 445 du Code d'instruction criminelle.

Orateurs: MM. Foret, Lallemand, Verreycken, Loones, Boutmans, M. le Président, p. 938.

M. Weyts. — Proposition de loi complétant l'article 350 du Code pénal.

M. Coveliers:

- a) Proposition de loi abrogeant l'article 413 du Code pénal;
- b) Proposition de loi relative à l'euthanasie et aux soins palliatifs.

MM. Anciaux et Vandenbroeke. — Proposition de loi insérant, dans le Code civil, un article 1383*bis* et un article 1384*bis* relatifs à la responsabilité, au devoir d'organisation et au devoir de surveillance des personnes qui ont des mineurs sous leur garde dans le cadre d'associations de jeunesse.

Mme Thijs et consorts. — Proposition de résolution relative à la mise en œuvre d'une politique du développement adéquate et d'une politique africaine énergétique.

QUESTIONS ORALES:

Question orale de M. Hatry au Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «l'impôt nouveau sur la fortune».

Orateurs: M. Hatry, M. Maystadt, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, p. 929.

Question orale de M. Devolder au ministre des Affaires sociales sur «l'arrêt du remboursement du Ceredase aux personnes atteintes de la maladie de Gaucher».

Orateurs: M. Devolder, M. Colla, ministre de la Santé publique et des Pensions, p. 930.

Question orale de M. Boutmans au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «les réfugiés bosniaques ayant le statut de personnes déplacées en Belgique».

Orateurs: M. Boutmans, M. Vande Lanotte, Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur, p. 931.

Question orale de M. Vandenbroeke au ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises sur «la réglementation du titre professionnel et de l'exercice de la profession de conseiller fiscal».

Orateurs: M. Vandenbroeke, M. Pinxten, ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises, p. 931.

Question orale de Mme Leduc au ministre de la Justice sur «la lenteur exaspérante du règlement de certaines faillites».

Orateurs: Mme Leduc, M. De Clerck, ministre de la Justice, p. 932.

VOORSTELLEN (Inoverwegingneming):

Bladzijden 929 en 938.

De heren Verreycken en Raes. — Wetsvoorstel tot opheffing van artikel 16 van de wet van 15 juni 1899 houdende eerste en tweede titel van het Wetboek van strafrechtspleging voor het leger en tot aanvulling van artikel 445 van het Wetboek van strafvordering.

Sprekers: de heren Foret, Lallemand, Verreycken, Loones, Boutmans, de Voorzitter, blz. 938.

De heer Weyts. — Wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 350 van het Strafwetboek.

De heer Coveliers:

- a) Wetsvoorstel tot opheffing van artikel 413 van het Strafwetboek;
- b) Wetsvoorstel op de euthanasie en de palliatieve zorg.

De heren Anciaux en Vandenbroeke. — Wetsvoorstel houdende invoeging van de artikelen 1383*bis* en 1384*bis* in het Burgerlijk Wetboek, inzake de aansprakelijkheid, organisatie- en toezichtsplicht van personen die onbezoldigd en op vrijwillige basis toezicht uitoefenen op minderjarige kinderen in het kader van jeugdverenigingen.

Mevrouw Thijs c.s. — Voorstel van resolutie voor een doelgericht ontwikkelingsbeleid en een krachtdadig Afrikabeleid.

MONDELINGE VRAGEN:

Mondelinge vraag van de heer Hatry aan de Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «de nieuwe vermogensbelasting».

Sprekers: de heer Hatry, de heer Maystadt, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 929.

Mondelinge vraag van de heer Devolder aan de minister van Sociale Zaken over «het stopzetten van de terugbetaling van Ceredase bij patiënten met de ziekte van Gaucher».

Sprekers: de heer Devolder, de heer Colla, minister van Volksgezondheid en Pensioenen, blz. 930.

Mondelinge vraag van de heer Boutmans aan de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «de vluchtelingen uit Bosnië met het statuut van ontheemde in België».

Sprekers: de heer Boutmans, de heer Vande Lanotte, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, blz. 931.

Mondelinge vraag van de heer Vandenbroeke aan de minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen over «de reglementering van de beroepstitel en de uitoefening van het beroep van belastingconsulent».

Sprekers: de heer Vandenbroeke, de heer Pinxten, minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen, blz. 931.

Mondelinge vraag van mevrouw Leduc aan de minister van Justitie over «de tergend langzame afhandelingen van sommige faillissementen».

Sprekers: mevrouw Leduc, de heer De Clerck, minister van Justitie, blz. 932.

Question orale de Mme Delcourt-Pêtre au ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises sur «la requête en réglementation du titre professionnel et de l'exercice de la profession de conseil fiscal».

Orateurs: **Mme Delcourt-Pêtre, M. Pinxten**, ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises, p. 933.

Question orale de M. Verreycken au ministre de la Justice sur «les dénégations quant aux liens des gangsters de Courtrai-Roubaix avec le fondamentalisme islamique».

Orateurs: **M. Verreycken, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 934.

Question orale de M. Lallemand au ministre de la Justice sur «l'application des articles 42 et 43 de la loi du 30 juin 1994».

Orateurs: **M. Lallemand, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 935.

Question orale de M. Mahoux au secrétaire d'État à la Coopération au Développement sur «l'application de la loi du 7 février 1994 pour évaluer la politique de coopération au développement en fonction du respect des droits de l'homme».

Orateurs: **M. Mahoux, M. Moreels**, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, p. 935.

Question orale de M. Foret au secrétaire d'État à la Sécurité et secrétaire d'État à l'Intégration sociale et à l'Environnement sur «les rallyes automobiles».

Orateurs: **M. Foret, M. Peeters**, secrétaire d'État à la Sécurité, à l'Intégration sociale et à l'Environnement, p. 936.

PROJET DE LOI (Reprise de la discussion et votes):

Projet de loi portant des dispositions sociales.

Orateurs: **Mme Cantillon**, rapporteuse, **MM. Foret, Hazette, Mme De Galan**, ministre des Affaires sociales, **M. Coene, Mme Bribosia-Picard, M. Anciaux, M. le Président**, p. 937 et p. 939.

Votes réservés, p. 942.

Explications de vote: *Orateurs*: **Mme Delcourt-Pêtre, Mme De Galan**, ministre des Affaires sociales, **Mmes Merchiers, Cantillon, M. Nothomb, Mme Lizin, M. Coene, Mme Dardenne, M. Destexhe**, p. 943.

Vote sur l'ensemble du projet de loi, p. 946.

Explications de vote: *Orateurs*: **MM. Coene, Anciaux, Destexhe**, p. 946.

ORDRE DES TRAVAUX ET VŒUX:

Pages 941 et 956.

ZONES INTERPOLICES:

Discussion (Reprise). — *Orateur*: **M. Vande Lanotte**, Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur, p. 947.

Vote sur la recommandation n° 6, p. 947.

Vote sur les autres recommandations, p. 948.

Mondelinge vraag van mevrouw Delcourt-Pêtre aan de minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen over «het verzoekschrift tot reglementering van de beroepstitel en de uitoefening van het beroep van belastingconsulent».

Sprekers: **mevrouw Delcourt-Pêtre, de heer Pinxten**, minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen, blz. 933.

Mondelinge vraag van de heer Verreycken aan de minister van Justitie over «de ontkenningen van Islamfundamentalisme bij gangsters van Kortrijk-Roubaix».

Sprekers: **de heer Verreycken, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 934.

Mondelinge vraag van de heer Lallemand aan de minister van Justitie over «de toepassing van de artikelen 42 en 43 van de wet van 30 juni 1994».

Sprekers: **de heer Lallemand, de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 935.

Mondelinge vraag van de heer Mahoux aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over «de toepassing van de wet van 7 februari 1994 om het beleid van ontwikkelingssamenwerking te toetsen aan de eerbied van de rechten van de mens».

Sprekers: **de heer Mahoux, de heer Moreels**, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, blz. 935.

Mondelinge vraag van de heer Foret aan de staatssecretaris voor Veiligheid en staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu over «de autorally's».

Sprekers: **de heer Foret, de heer Peeters**, staatssecretaris voor Veiligheid, Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, blz. 936.

WETSONTWERP (Hervatting van de bespreking en stemmingen):

Wetsontwerp houdende sociale bepalingen.

Sprekers: **mevrouw Cantillon**, rapporteur, **de heren Foret, Hazette, mevrouw De Galan**, minister van Sociale Zaken, **de heer Coene, mevrouw Bribosia-Picard, de heer Anciaux, de Voorzitter**, blz. 937 en blz. 939.

Aangehouden stemmingen, blz. 942.

Stemverklaringen: *Sprekers*: **mevrouw Delcourt-Pêtre, mevrouw De Galan**, minister van Sociale Zaken, **de dames Merchiers, Cantillon, de heer Nothomb, mevrouw Lizin, de heer Coene, mevrouw Dardenne, de heer Destexhe**, blz. 943.

Stemming over het geheel van het wetsontwerp, blz. 946.

Stemverklaringen: *Sprekers*: **de heren Coene, Anciaux, Destexhe**, blz. 946.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN EN WENSEN:

Bladzijde 941 en 956.

INTERPOLITIEZONES:

Bespreking (Hervatting). — *Spreker*: **de heer Vande Lanotte**, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, blz. 947.

Stemming over aanbeveling nr. 6, blz. 947.

Stemming over de overige aanbevelingen, blz. 948.

PROJETS ET PROPOSITION DE LOI (Votes):

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de siège entre le royaume de Belgique et l'Association européenne de libre échange, signé à Bruxelles le 27 janvier 1993, p. 948.

Explications de vote: *Orateurs*: **MM. Anciaux, Verreycken**, p. 948.

Projet de loi portant assentiment à l'acte portant révision de l'article 63 de la Convention sur la délivrance de brevets européens (Convention sur le brevet européen) du 5 octobre 1973, fait à Munich le 17 décembre 1991, p. 949.

Explications de vote: *Orateurs*: **Mme Dardenne, M. Verreycken**, p. 949.

Projet de loi portant assentiment au protocole additionnel à la Charte sociale européenne, et à l'annexe, faits à Strasbourg le 5 mai 1988, p. 949.

Explication de vote: *Orateur*: **M. Jonckheer**, p. 949.

Projet de loi portant assentiment au protocole relatif aux conséquences de l'entrée en vigueur de la Convention de Dublin sur certaines dispositions de la convention d'application de l'Accord de Schengen, signé à Bonn le 26 avril 1994, p. 950.

Explications de vote: *Orateurs*: **MM. Jonckheer, Verreycken, Anciaux**, p. 950.

Projet de loi portant assentiment à l'amendement et aux ajustements au protocole de Montréal relatif à des substances qui appauvrissent la couche d'ozone, adoptés à Copenhague le 25 novembre 1992, p. 951.

Projet de loi portant assentiment à la Convention des Nations unies sur les contrats de vente internationale de marchandises, faite à Vienne le 11 avril 1980, p. 951.

Projet de loi portant assentiment à la Convention n° 174 concernant la prévention des accidents industriels majeurs, adoptée à Genève le 22 juin 1993 par la Conférence internationale du travail lors de sa quatre-vingtième session, p. 951.

Projet de loi portant assentiment à la Convention n° 139 concernant la prévention et le contrôle des risques professionnels causés par les substances et agents cancérigènes, adoptée à Genève le 24 juin 1974 par la Conférence internationale du travail à sa cinquante-neuvième session, p. 951.

Projet de loi portant assentiment à la Convention n° 162 concernant la sécurité dans l'utilisation de l'amiante, adoptée à Genève le 4 juin 1986 par la Conférence internationale du travail à sa soixante-douzième session, p. 951.

Projet de loi relative à la restitution de biens culturels ayant quitté illicitement le territoire de certains États étrangers, p. 952.

Proposition de loi modifiant la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires et l'article 458 du Code pénal, p. 952.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION (Renvoi en commission):

Page 952.

Proposition de résolution sur l'état de l'environnement et le respect des droits de l'homme au Nigeria.

WETSONTWERPEN EN -VOORSTEL (Stemmingen):

Wetsontwerp houdende instemming met het Zetelakkoord tussen het koninkrijk België en de Europese Vrijhandels-associatie, ondertekend te Brussel op 27 januari 1993, blz. 948.

Stemverklaringen: *Sprekers*: **de heren Anciaux, Verreycken**, blz. 948.

Wetsontwerp houdende instemming met de akte van herziening van artikel 63 van het Verdrag inzake de verlening van Europese octrooien (Europees Octrooiverdrag) van 5 oktober 1973, gedaan te München op 17 december 1991, blz. 949.

Stemverklaringen: *Sprekers*: **mevrouw Dardenne, de heer Verreycken**, blz. 949.

Wetsontwerp houdende instemming met het aanvullend protocol bij het Europees Sociaal Handvest, en met de bijlage, gedaan te Straatsburg op 5 mei 1988, blz. 949.

Stemverklaring: *Spreker*: **de heer Jonckheer**, blz. 949.

Wetsontwerp houdende instemming met het protocol betreffende de gevolgen van de inwerkingtreding van de Overeenkomst van Dublin voor een aantal bepalingen van de overeenkomst ter uitvoering van het Akkoord van Schengen, gedaan te Bonn op 26 april 1994, blz. 950.

Stemverklaringen: *Sprekers*: **de heren Jonckheer, Verreycken, Anciaux**, blz. 950.

Wetsontwerp houdende instemming met de wijziging en met de aanpassingen van het Protocol van Montreal betreffende stoffen die de ozonlaag afbreken, aangenomen te Kopenhagen op 25 november 1992, blz. 951.

Wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag der Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken, gedaan te Wenen op 11 april 1980, blz. 951.

Wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag nr. 174 betreffende de voorkoming van zware industriële ongevallen, aangenomen te Genève op 22 juni 1993 door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar tachtigste zitting, blz. 951.

Wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag nr. 139 betreffende de voorkoming en de beperking van de beroepsrisico's veroorzaakt door kankerverwekkende stoffen en factoren die dit proces beïnvloeden, aangenomen te Genève op 24 juni 1974 door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar negenenvijftigste zitting, blz. 951.

Wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag nr. 162 betreffende de veiligheid bij het gebruik van asbest, aangenomen te Genève op 4 juni 1986 door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar tweeeënveertigste zitting, blz. 951.

Wetsontwerp betreffende de teruggave van cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van bepaalde buitenlandse Staten zijn gebracht, blz. 952.

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en van artikel 458 van het Strafwetboek, blz. 952.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE (Verwijzing naar de commissie):

Bladzijde 952.

Voorstel van resolutie over de situatie van het milieu en de mensenrechten in Nigeria.

MOTIONS (Votes):

Vote sur les motions déposées en conclusion de la discussion du 25 mars 1996 sur l'évaluation du fonctionnement des Comités permanents de contrôle des services de police et de renseignements et les amendements, p. 953.

Explications de vote: *Orateurs*: **MM. Loones, Foret, Coveliers**, p. 954 et 955.

Vote sur les motions déposées en conclusion de la demande d'explications de M. Goris au ministre de la Défense nationale, développée en séance plénière le 21 mars 1996, p. 956.

Explication de vote: *Orateur*: **M. Goris**, p. 957.

DEMANDE D'EXPLICATIONS (Discussion):

Demande d'explications de M. Ceder au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur sur «les transports de fonds».

Orateurs: **M. Ceder, M. Vande Lanotte**, Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur, p. 957.

PROPOSITION DE LOI (Dépôt):

Page 959.

MM. Nothomb et Coveliers. — Proposition de loi visant à déterminer les modalités de désignation d'un sénateur par province en application de l'article 210*bis* du Code électoral.

DEMANDES D'EXPLICATIONS (Dépôt):

Page 959.

M. Desmedt au ministre de la Justice sur «la façon maladroite et tendancieuse avec laquelle le Gouvernement a traité le dossier de la demande d'extradition de deux ressortissants espagnols d'origine basque et ses conséquences sur la coopération judiciaire entre l'Espagne et la Belgique».

M. Destexhe au ministre des Affaires étrangères sur «l'application des Accords de Dayton et les perspectives du retrait des forces américaines».

M. Destexhe au ministre de la Fonction publique sur «la rénovation du Berlaymont et l'installation des institutions européennes à Bruxelles».

M. Anciaux au Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «le commerce des armes et la liste noire des pays auxquels toute livraison d'armes est interdite».

MOTIES (Stemmingen):

Stemming over de moties ingediend tot besluit van de bespreking van 25 maart 1996 over de evaluatie van de werking van de Vaste Comités van toezicht op de politie- en inlichtingendiensten en de amendementen, blz. 953.

Stemverklaringen: *Sprekers*: **de heren Loones, Foret, Coveliers**, blz. 954 en 955.

Stemming over de moties ingediend tot besluit van de op 21 maart 1996 in plenaire vergadering gestelde vraag om uitleg van de heer Goris aan de minister van Landsverdediging, blz. 956.

Stemverklaring: *Spreker*: **de heer Goris**, blz. 957.

VRAAG OM UITLEG (Bespreking):

Vraag om uitleg van de heer Ceder aan de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «de geldtransporten».

Sprekers: **de heer Ceder, de heer Vande Lanotte**, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, blz. 957.

WETSVOORSTEL (Indiening):

Bladzijde 959.

De heren Nothomb en Coveliers. — Wetsvoorstel strekkende de voorwaarden te bepalen waaronder een senator per provincie wordt aangewezen als bepaald in artikel 210*bis* van het Kieswetboek.

VRAGEN OM UITLEG (Indiening):

Bladzijde 959.

De heer Desmedt aan de minister van Justitie over «de klunge- lige en tendentieuze manier waarop de Regering het verzoek om uitlevering van twee Baskische Spanjaarden heeft behandeld en de gevolgen daarvan voor de gerechtelijke samenwerking tussen Spanje en België».

De heer Destexhe aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de toepassing van de Dayton-Akkoorden en de voorgenomen terugtrekking van de Amerikaanse militairen».

De heer Destexhe aan de minister van Ambtenarenzaken over «de renovatie van het Berlaymont-gebouw en de vestiging van de Europese instellingen te Brussel».

De heer Anciaux aan de Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «de wapenhandel en de zwarte lijst van landen aan wie geen wapens mogen worden geleverd».

SÉANCE DU MATIN — OCHTENDVERGADERING

PRÉSIDENCE DE M. SWAELEN, PRÉSIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 35 m.

De vergadering wordt geopend om 10 h 35 m.

EXCUSÉ — VERONTSCHULDIGD

M. Urbain, pour raison de santé, demande d'excuser son absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Urbain, om gezondheidsredenen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 3 MEI 1880 OP HET PARLEMENTAIR ONDERZOEK EN VAN ARTIKEL 458 VAN HET STRAFWETBOEK

WETSVOORSTEL HOUDENDE AANVULLING VAN ARTIKEL 4 VAN DE WET VAN 3 MEI 1880 OP HET PARLEMENTAIR ONDERZOEK EN VAN ARTIKEL 458 VAN HET STRAFWETBOEK

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 3 MAI 1880 SUR LES ENQUÊTES PARLEMENTAIRES ET L'ARTICLE 458 DU CODE PÉNAL

PROPOSITION DE LOI COMPLÉTANT L'ARTICLE 4 DE LA LOI DU 3 MAI 1880 SUR LES ENQUÊTES PARLEMENTAIRES ET L'ARTICLE 458 DU CODE PÉNAL

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van de wetsvoorstellen betreffende het parlementair onderzoek.

Nous abordons l'examen des propositions de loi relatives aux enquêtes parlementaires.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Bourgeois (CVP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, het is voor mij een grote eer om verslag uit te brengen over de werkzaamheden van de commissie over het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek.

Artikel 56 van de Grondwet bepaalt dat elke Kamer het recht van onderzoek heeft. De wijze waarop dit onderzoeksrecht wordt uitgeoefend, werd vastgelegd in de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek.

In het bijzonder het onderzoek van de zogenaamde Bendecommissie «naar de wijze waarop de bestrijding van het banditisme en het terrorisme georganiseerd wordt», toonde evenwel aan dat de wet van 3 mei 1880 verschillende lacunes bevatte, die de goede werking van de onderzoekscommissies in het gedrang dreigen te brengen vooral wanneer het gaat over materies waarbij gerechtelijke instanties betrokken zijn.

Diverse wetsvoorstellen werden daarop ingediend. Vooral het wetsvoorstel-Onkelinx-Di Rupo trok de aandacht omwille van het protest dat daartegen geuit werd vanuit de magistratuur, die vond dat dit voorstel de parlementaire onderzoekscommissies te ruime bevoegdheden toekende, waardoor zowel het beginsel van de scheiding der machten als de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in het gedrang gebracht zouden kunnen worden.

Als gevolg van dit alles werd in 1991 door Kamer en Senaat een gemengde werkgroep opgericht belast met het onderzoek van de wet van 3 mei 1880. Op grond van de bevindingen van deze werkgroep werd door de heer Arts op 9 juli 1992 in de Senaat een wetsvoorstel ingediend «tot wijziging van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en van artikel 458 van het Strafwetboek».

Dit wetsvoorstel werd tijdens de vorige legislatuur echter niet meer besproken, zodat de heer Vandenberghe het opnieuw in de Senaat indiende op 7 november 1995, samen met de senatoren Lallemand, Erdman, Coveliers, Desmedt, Delcourt en Loones.

Het wetsvoorstel van de heer Pinoie, dat eveneens uit de voorbije legislatuur dateert, werd op 27 juni 1995 opnieuw ingediend. Dit voorstel beperkte zich tot een verbetering van artikel 4 van de bestaande wet en van artikel 458 van het Strafwetboek.

Voor de bespreking van beide voorstellen werd besloten het voorstel van de heer Vandenberghe c.s. als basis te nemen dat het resultaat was van een lange voorbereiding en intens overleg tussen Kamer en Senaat, waarbij ook de minister van Justitie nauw betrokken was. Niettemin heeft de commissie nog acht vergaderingen aan de bespreking gewijd en werd het voorstel nog diepgaand aangepast.

Het geamendeerde wetsvoorstel werd uiteindelijk door de commissie eenparig aangenomen.

Zoals gezegd, vloeit het wetsvoorstel Vandenberghe voort uit de bevindingen van de gemengde werkgroep die door Kamer en Senaat in 1991 werd opgericht. In deze werkgroep was men tot een consensus gekomen over een aantal knelpunten in de bestaande wetgeving inzake het parlementair onderzoek. Ik vat deze bondig samen.

Ten eerste was de werkgroep van oordeel dat, om in de toekomst alle misverstanden te vermijden, het nodig was de finaliteit van een parlementair onderzoek nader te omschrijven. Het parlementair onderzoek dient het Parlement de nodige informatie te verschaffen voor de uitoefening van zijn wetgevende en controlerende taak. Desgevallend moet dit het Parlement toelaten de politieke verantwoordelijkheden vast te stellen. Met andere woorden, een parlementaire onderzoekscommissie voert geenszins een gerechtelijk onderzoek.

Ten tweede was men van oordeel dat het voor de duidelijkheid beter was in artikel 4 niet meer te verwijzen naar de bevoegdheden van onderzoeksrechters, maar in het algemeen te stellen dat de commissie en de voorzitter alle onderzoeksmaatregelen kunnen nemen waarin het Wetboek van strafvordering voorziet.

Ten derde moest volgens de werkgroep de samenloop van een parlementair en een gerechtelijk onderzoek mogelijk blijven. De werkgroep pleitte daarbij zelfs voor een principieel recht van het Parlement op inzage van alle lopende gerechtelijke dossiers. Om alle eventuele conflicten met de rechterlijke macht over dit inzage-recht te regelen, werd evenwel een arbitrageformule uitgewerkt.

Ten vierde stelde de werkgroep dat in een nieuwe wet moest worden opgenomen dat het beroepsgeheim, zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek, voor een parlementaire onderzoekscommissie kan worden ingeroepen om getuigenis te weigeren.

Ten vijfde vond men het nodig dat aan alle leden van de commissie en aan degenen die in welke hoedanigheid ook aan de werkzaamheden van de commissie deelnemen, een discretieplicht zou worden opgelegd. De ervaring, vooral met de zogenaamde Gladiocommissie, heeft geleerd dat een parlementaire onderzoekscommissie soms uiterst discreet tewerk moet kunnen gaan.

Tenslotte wenste de werkgroep dat aan parlementaire onderzoekscommissies de verplichting zou worden opgelegd een verslag te maken waarin conclusies worden geformuleerd met het oog op aanbevelingen en/of het aanduiden van verantwoordelijkheden.

In het wetsvoorstel-Vandenberghe vinden wij al deze elementen terug.

Vooraf een woord over de wetgevende procedure.

Alvorens kon worden overgegaan tot de inhoudelijke bespreking van beide wetsvoorstellen, diende eerst de vraag te worden beantwoord of de wetsvoorstellen moeten worden behandeld volgens de optioneel bicamerale procedure — artikel 78 van de Grondwet met betrekking tot het advocatie-recht voor de Senaat — of volgens de verplicht bicamerale procedure — artikel 77 van de Grondwet met betrekking tot de gelijke bevoegdheden van Kamer en Senaat.

Aangezien artikel 56 van de Grondwet niet werd opgenomen in artikel 77, eerste lid, 3°, onder de opgesomde grondwetsartikelen, zou men op het eerste gezicht van oordeel kunnen zijn dat de optioneel bicamerale procedure van toepassing is.

De indiener haalde evenwel twee argumenten aan die volgens hem aantonen waarom de verplicht bicamerale procedure moet worden gevolgd.

Het eerste argument heeft betrekking op artikel 77, eerste lid, 2°, van de Grondwet. Het bepaalt dat, inzake aangelegenheden die krachtens de Grondwet door beide wetgevende Kamers moeten worden geregeld, Kamer en Senaat gelijkelijk bevoegd zijn. Artikel 56 van de Grondwet bepaalt dat elke Kamer het recht van onderzoek heeft. Hierdoor is het zowel naar de letter als naar de geest van artikel 56 uitgesloten dat de Kamer van volksvertegenwoordigers bij voorrang bepaalt op welke wijze en in welke voorwaarden de Senaat zijn recht van onderzoek mag uitoefenen. Met andere woorden, de term «elke Kamer» houdt in dat Kamer en Senaat gelijkelijk bevoegd zijn op basis van artikel 77, eerste lid, 2°, van de Grondwet.

Het tweede argument voor de gelijke bevoegdheid van Kamer en Senaat is dat het wetsvoorstel bepalingen bevat die de rechterlijke organisatie betreffen waarvoor Kamer en Senaat krachtens artikel 77, eerste lid, 9°, van de Grondwet gelijkelijk bevoegd zijn. Het voorstel voorziet onder meer in de aanstelling van een magistraat voor het uitvoeren van bepaalde onderzoeksdaaden. Het bepaalt ook dat, om inzage te verkrijgen in een gerechtelijk dossier, de parlementaire onderzoekscommissie een verzoek daartoe moet richten aan de procureur-generaal bij het hof van beroep en dat bij weigering een eventuele gerechtelijke procedure kan volgen.

De commissie schaarde zich eenparig achter dit standpunt en was bijgevolg van oordeel dat de verplicht bicamerale procedure van toepassing is.

De minister van Justitie was de hele tijd heel intens bij de bespreking betrokken. Hij diende overigens ook een uitgebreide nota in. Hoewel hij geen fundamentele bezwaren had tegen het voorstel, was hij toch van oordeel dat het hier en daar moest worden aangepast.

De minister vroeg zich af of de discretieplicht, die wordt opgelegd aan alle personen die niet-openbare vergaderingen van een parlementaire onderzoekscommissie bijwonen, wel zal worden nageleefd, aangezien geen sanctiëring van de schending van deze plicht is ingeschreven.

Hij dacht ook dat het misschien strijdig is met het beginsel van de scheiding der machten dat de parlementaire onderzoekscommissie — met het oog op het verrichten van bepaalde onderzoeksdaaden — zelf rechtstreeks een magistraat kan aanstellen die onder het gezag van de voorzitter van die commissie moet werken. Volgens de minister ware het wellicht beter dat de commissie een verzoek tot aanstelling zou richten tot de eerste voorzitter van het hof van beroep, die dan de aanstelling verricht en die vervolgens toezicht houdt op en leiding geeft aan de door hem aangestelde magistraat.

De minister was de mening toegedaan dat de onderzoeksdaaden waarvoor de commissie verplicht is een magistraat aan te stellen moeten worden aangevuld met maatregelen in verband met het af luisteren, het kennismaken en het opnemen van privécommunicatie, telecommunicatie en telefoonaftap, zoals bepaald is in het Wetboek van strafvordering. De maatregel in dit verband houdt immers een ernstige schending in van het recht op privacy.

De minister is van oordeel dat het inzage-recht in gerechtelijke dossiers alleen kan worden verleend door de procureur-generaal en dat tegen een weigering geen rechtsmiddel kan bestaan. De in het wetsvoorstel ingeschreven arbitrageprocedure bij een college *ad hoc*, samengesteld uit leden van het Arbitragehof, is volgens de minister niet aanvaardbaar. Hij is eerder voorstander van een procedure van overleg tussen de voorzitter van de onderzoekscommissie en de procureur-generaal.

Wat het beroepsgeheim betreft, merkte de minister op dat het voor een onderzoekscommissie niet mogelijk zou mogen zijn een getuige tot de onthulling ervan te verplichten.

Tot zover de samenvatting van de standpunten van de minister.

In de algemene bespreking werd door de leden van de commissie dieper ingegaan op de diverse aspecten van de problematiek van het voeren van een parlementair onderzoek.

Zo toonde een lid zich principieel voorstander van de openbaarheid van de vergadering van parlementaire onderzoekscommissies. Dit zou niet alleen de transparantie van de commissiewerkzaamheden bevorderen, doch ook een positief effect

hebben op de publieke opinie. De openheid van getuigen ten aanzien van een onderzoekscommissie zou daarbij volgens hem niet in het gedrang komen. Dit laatste werd door sommige andere leden, onder wie de voorzitters van de zogenaamde Bendecommissie en de zogenaamde Gladiocommissie, evenwel gerelativeerd. Vooral de Gladiocommissie zou weinig of geen verklaringen van getuigen hebben bekomen indien de commissievergaderingen openbaar zouden zijn geweest. De wil tot getuigen hangt namelijk nogal eens af van de mate waarin de vertrouwelijkheid van de afgelegde verklaringen kan worden verzekerd. Een evenwicht dient derhalve te worden gezocht tussen het principe van de openbaarheid en de vereiste van discretie wanneer gevoelige informatie dient te worden verkregen.

Wat het opleggen van een discretieplicht betreft, betreurden verschillende leden, net zoals de minister, dat voor de schending ervan niet in een sanctie was voorzien. Bij gebrek aan een dergelijke sanctie zal de kans immers groter zijn dat vertrouwelijke informatie uitlekt, wat ondermijnend werkt voor de slagkracht van een parlementaire onderzoekscommissie. Aan de andere kant werd er evenwel op gewezen dat het Parlement de plaats bij uitstek is voor een onbepaalde vrijheid van meningsuiting. Indien derhalve toch een sanctie diende te worden overwogen, zou deze volgens de meerderheid enkel van politieke aard mogen zijn.

Aangaande de aanstelling van een magistraat door een parlementaire onderzoekscommissie met het oog op het verrichten van bepaalde onderzoeksdaden kon niet worden aanvaard dat deze magistraat onder het toezicht van de rechterlijke macht zou blijven staan. De magistraat dient onder het toezicht van de onderzoekscommissie te staan.

Voor bepaalde verificaties, die als dusdanig geen onderzoeksdaden zijn, werd voorgesteld dat voortaan een onderzoekscommissie een beroep zou moeten kunnen doen op de enquête-dienst van het Comité P, die een eigen dienst is van het Parlement.

De commissie was het er ook mee eens dat de samenloop tussen een parlementair en een gerechtelijk onderzoek mogelijk moet blijven, zij het mits inachtneming van een bepaalde taakverdeling. Een parlementaire onderzoekscommissie moet immers alle andere dan de strafrechtelijke aspecten van een bepaalde zaak kunnen onderzoeken.

Door de minister van Justitie werd aan de commissie mededeling gedaan van een voorstel van het college van procureurs-generaal om in de aanvangsfase van een parlementair onderzoek een verplichte overlegprocedure met het openbaar ministerie in te lassen. Op dit voorstel wenste de commissie evenwel niet in te gaan. Allereerst werd geoordeeld dat een onderzoekscommissie de vrijheid moet behouden zelf de personen of instanties te kiezen bij wie zij zich wenst te informeren. Voorts werd erop gewezen dat wanneer een parlementair onderzoek betrekking heeft op een materie waar de rechterlijke macht niet bij is betrokken, overleg met het parket weinig opportuun is. Ook zou dit de indruk kunnen doen ontstaan dat een parlementair onderzoekscommissie in zekere mate onder de voogdij van het college van procureurs-generaal staat. Dit neemt uiteraard niet weg dat het overleg met en de consultatie van het parket-generaal zeer zinvol kunnen zijn, doch een wettelijke verplichting daartoe werd niet wenselijk geacht.

Wat de inzage van gerechtelijke dossiers door een parlementaire onderzoekscommissie betreft, gaat de commissie niet akkoord met de stelling van de minister dat het de procureur-generaal is die in eerste en in laatste instantie over een verzoek daartoe beslist. Indien een onderzoekscommissie namelijk niet over de nodige juridische middelen beschikt om tot de inzage van gerechtelijke dossiers te komen, zal dit mogelijkwijze de onderzoekswerkzaamheden van de commissie aanzienlijk hypothekeren, en zal tevens het gevaar bestaan dat de commissie tot conclusies komt die mogelijk onvoldoende gefundeerd zijn omdat niet alle relevante gegevens ter beschikking waren.

De commissieleden waren het erover eens dat de procureur-generaal zich bij een onafhankelijke instantie moet kunnen verzetten tegen een weigering tot inzage van een gerechtelijk dossier,

maar verscheidene leden waren van mening dat een college *ad hoc*, samengesteld uit leden van het Arbitragehof, daarvoor niet in aanmerking komt, omdat het Arbitragehof geen deel uitmaakt van de rechterlijke macht.

In verband met het horen van getuigen waren verscheidene leden het met de minister eens dat wie onderworpen is aan een beroepsgeheim, niet verplicht mag worden dit geheim voor een parlementaire onderzoekscommissie openbaar te maken. Ook werd de aandacht erop gevestigd dat een getuige niet gedwongen kan worden tegen zichzelf te getuigen.

Mijnheer de Voorzitter, ik kom nu tot de artikelsgewijze bespreking.

Artikel 1 bepaalt dat het wetsvoorstel volgens de verplicht bicamerale procedure behandeld dient te worden. Ik verwijs hiervoor naar wat ik reeds heb gezegd.

Artikel 1bis wordt het nieuwe artikel 2. De minister stelde voor in artikel 1 van de wet van 3 mei 1880 een bepaling op te nemen waardoor een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen het parlementair onderzoeksrecht en het gerechtelijk onderzoek. De door de minister voorgestelde tekst gaf echter geen voldoening, omdat hij geïnterpreteerd kan worden in de zin dat er geen parlementair onderzoek kan worden verricht naar feiten die reeds aanleiding geven tot een gerechtelijk onderzoek. De commissie ging er echter wel mee akkoord de volgende bepaling op te nemen: «De door de Kamers ingestelde onderzoeken treden niet in de plaats van de onderzoeken van de rechterlijke macht; ze kunnen daarmee samenlopen maar mogen het verloop ervan niet hinderen.» Hoewel het strikt gezien niet noodzakelijk is deze bepaling in de wet van 3 mei 1880 in te schrijven, worden op die manier toch duidelijk het specifieke karakter en de onafhankelijkheid van het gerechtelijk onderzoek ten opzichte van het parlementair onderzoek beklemtoond. Deze bepaling geeft meer bepaald aan dat parlementair en gerechtelijk onderzoek een verschillend doel hebben. Beide onderzoeken kunnen dus gelijktijdig lopen, maar het parlementair onderzoek mag niet in de plaats komen van het gerechtelijk onderzoek en mag het verloop ervan niet hinderen. Daarmee sluiten wij aan bij de meeste Europese wetgevingen met uitzondering van de Franse.

Ik kom nu tot artikel 1ter, het nieuwe artikel 3. De commissie achtte het noodzakelijk dat de Kamer vooraf de opdracht van een onderzoekscommissie duidelijk vastlegt. Zo verloopt het onderzoek in een vastomlijnd referentiekader en kunnen de werkzaamheden van de commissie daaraan op elk ogenblik worden getoetst, wat eventuele betwisting en kritiek voorkomt. Dit betekent uiteraard niet dat de Kamer deze opdracht in de loop van het onderzoek niet kan uitbreiden of beperken. Daarom werd besloten de bepaling in artikel 2 van de wet van 3 mei 1880 «Elke Kamer verricht zelf het onderzoek» te wijzigen tot «Binnen het kader van de opdracht die ze omschrijft, verricht elke Kamer zelf het onderzoek».

Zo komen we bij artikel 2, het nieuwe artikel 4. Zoals reeds gezegd, wilde de minister de schending van de discretie door leden en medewerkers van de onderzoekscommissie op het vlak van informatie verstrekt tijdens niet-openbare zittingen strafbaar stellen. Hij wilde ook de term «discretie» vervangen door «geheimhouding», omdat deze een striktere betekenis heeft. De indiener van het wetsvoorstel was het daar niet helemaal mee eens. Zo kan het geheim van het onderzoek nog moeilijk als absoluut aangezien worden op een ogenblik dat het gebruikelijk is informatie over lopende gerechtelijke onderzoeken te verspreiden. Bovendien vervult het Parlement zijn opdracht niet vanuit een strafrechtelijk, maar vanuit een publiekrechtelijk en politiek oogpunt. Bovendien is er reeds een soort van «filter», aangezien de procureur-generaal de toegang tot bepaalde gerechtelijke dossiers kan weigeren. Tenslotte lijkt een dergelijke sanctie moeilijk verenigbaar met artikel 58 van de Grondwet dat bepaalt dat een lid van één van beide Kamers niet kan worden vervolgd voor een mening of een stem uitgebracht in de uitoefening van zijn functie.

De meerderheid van de commissieleden was de mening toegedaan dat de naleving van de geheimhoudingsplicht door de leden het best wordt afgedwongen door middel van een parlementaire, politieke sanctie, door de betrokken Kamer zelf te bepalen in haar reglement.

De minister stelde voor liefst een onderscheid te maken tussen enerzijds onthullingen gedaan omtrent gegevens uit een gerechtelijk onderzoek en anderzijds onthullingen omtrent alle mogelijke andere gegevens. Voor deze laatste zou een politieke sanctie inderdaad kunnen volstaan. Voor onthullingen betreffende gerechtelijke dossiers was het, volgens de minister, onontbeerlijk, dat een strafrechtelijke sanctieering behouden blijft, aangezien de onderzoekscommissie in dergelijk geval deelachtig wordt aan het geheim van het onderzoek. Bovendien moeten mogelijke misbruiken voorkomen worden.

Volgens de commissieleden diende het principe van de openheid te primeren omdat dit een wezenlijk kenmerk is van het, grondwettelijk vastgelegd, onderzoeksrecht van het Parlement, dat de vertegenwoordiger is van de natie.

De conclusies van de parlementaire onderzoekscommissie dienen te worden opgenomen in een openbaar verslag. Wanneer de geheimhouding moet worden bewaard omtrent zogenaamde gevoelige aangelegenheden die door de media op de voet worden gevolgd, is het gevaar groot dat de geheimhouding zelf het vertrouwen ten aanzien van het Parlement alleen maar vermindert.

Andere commissieleden waren daarentegen wel gewonnen voor het opleggen van een strafsancie in geval van schending van de discretieplicht. Het ontbreken van sanctieering kan niet alleen de geloofwaardigheid, maar ook de doeltreffendheid van een parlementair onderzoek aantasten. Zo valt bijvoorbeeld te vrezen dat sommige getuigen bepaalde informatie niet zullen meedelen wanneer de geheimhouding ervan niet is verzekerd. Er werd evenwel ook opgemerkt dat het de omgekeerde wereld is wanneer iemand slechts wil getuigen op voorwaarde dat de geheimhouding gegarandeerd wordt. Personen die opgeroepen worden om te getuigen, zijn daartoe immers in beginsel verplicht, behalve in uitzonderlijke gevallen, bepaald door de wet.

Er was evenwel geen meerderheid om de schending van de geheimhoudingsplicht door de leden strafrechtelijk te sanctioneren. Wel werd voorzien in een politieke sanctie, te bepalen in het reglement van de betrokken Kamer.

Hierbij aansluitend kan worden opgemerkt dat een mogelijke schending van geheimhoudingsplicht eventueel wel op burgerlijk vlak kan worden gesanctioneerd. Voor het inleiden van een burgerlijke vordering tegen een parlementslid is immers de opheffing van zijn parlementaire onschendbaarheid niet vereist.

De commissie opteerde wel voor de term geheimhoudingsplicht in plaats van discretieplicht. In tegenstelling tot «geheimhouding», kan het begrip «discretie» juridisch niet sluitend worden gedefinieerd. Bovendien is het begrip discretieplicht ruimer, zodat een schending van geheimhouding zich minder vaak zal voordoen dan een schending van de discretie.

Tenslotte besloot men een onderscheid te maken naargelang de schending van geheimhouding door de commissieleden of door andere personen die de niet-openbare commissievergaderingen hebben bijgewoond. Ten aanzien van deze laatsten werd wel een strafrechtelijke sanctieering, overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek, in aanmerking genomen.

De vergaderingen van de onderzoekscommissie moeten principieel openbaar zijn. Op ieder tijdstip kan evenwel anders worden beslist. Dit kan om verschillende redenen, bijvoorbeeld om inlichtingen te verzamelen die tijdens een openbare vergadering niet kunnen worden verkregen, om het geheim van een gerechtelijk onderzoek niet in het gedrang te brengen of om de veiligheid van bepaalde personen te verzekeren.

Volgens verschillende commissieleden impliceert de beslissing om een onderzoekscommissie achter gesloten deuren te houden *ipso facto* de plicht tot geheimhouding. Dit standpunt werd enigszins genuanceerd, in die zin dat het de commissie toekomt soeverein te oordelen over wat zij doet met de informatie die in gesloten vergadering bekomen werd. Op het einde van haar

werkzaamheden zal de commissie beslissen welke inlichtingen al dan niet in het openbare verslag worden opgenomen. Er mag evenwel niet worden teruggekomen op de toezegging aan getuigen om de geheimhouding te respecteren. Er werd bepaald dat de geheimhoudingsplicht kan worden opgeheven, tenzij de commissie er zich uitdrukkelijk toe verbonden heeft deze te respecteren.

Ik kom nu tot de discussie over artikel 3 of artikel 5 in de goedgekeurde tekst. De voorgestelde regeling waarbij een onderzoekscommissie zelf een magistraat kan aanstellen voor het uitvoeren van bepaalde onderzoeksverrichtingen werd aangepast in de zin dat deze aanstelling op verzoek van de onderzoekscommissie, door de eerste voorzitter van het hof van beroep dient te geschieden. Evenwel zal de eerste voorzitter deze aanstelling niet kunnen weigeren.

Verder zal de magistraat onder toezicht en leiding van de voorzitter van de commissie staan. Door de minister werd voorgesteld dat de magistraat over zijn onderzoek schriftelijk verslag diende uit te brengen aan de eerste voorzitter van het hof van beroep, dit als waarborg voor het naleven van de geldende wettelijke bepalingen. Beslist werd evenwel dat de magistraat niet aan de eerste voorzitter maar aan de commissie verslag moet uitbrengen, aangezien deze bij haar werkzaamheden evenzeer als de gerechtelijke instanties door de wet gebonden is.

Een belangrijke vernieuwing is dat de aangestelde magistraat in de toekomst buiten zijn ambtsgebied kan optreden en zijn onderzoek tot heel het rijk kan uitbreiden zonder dat hij dient aan te tonen dat ernstige en dringende omstandigheden dit vereisen. Dit gaat in op de voorstellen van de Commissie-Franchimont.

De mogelijkheid wordt ook gegeven om voor bepaalde onderzoeksdaeden, zoals het horen van getuigen, opdracht te geven aan de Vaste Comités P en I. Hoewel deze diensten niet dezelfde bevoegdheden hebben als een onderzoeksrechter en hoewel hun bevoegdheid doelgebonden is in die zin dat hun onderzoek moet kaderen binnen hun door de wet omschreven opdracht, zal een dergelijke procedure vlotter verlopen aangezien de Comités P en I, onder meer, op verzoek van de federale Kamers optreden.

Wat betreft welbepaalde delicate onderzoeksmaatregelen, zoals inbeslagname van materiële goederen of huiszoeking, voorzag het wetsvoorstel in de verplichte aanstelling van een magistraat. Dergelijke aanstelling wordt ook verplicht wat betreft de telefoontap en de onderzoeksmaatregelen die een beperking inhouden van de bewegingsvrijheid.

Een lang debat liep over de inzage van gerechtelijke stukken. Er diende een oplossing gezocht te worden voor het geval dat de procureur-generaal zou weigeren zijn toestemming daartoe te geven.

De minister stelde voor om het geschil tussen de onderzoekscommissie en de procureur-generaal niet voor te leggen aan een *ad hoc*-college samengesteld uit leden van het Arbitragehof, maar aan de kamer van inbeschuldigingstelling omwille van haar deskundigheid inzake strafzaken.

De indiener van het voorstel repliceerde evenwel dat het geschil in feite de draagwijdte van een grondwettelijk recht betreft. Om uitspraak te doen omtrent een dergelijk bevoegdheidsconflict tussen de wetgevende macht en de rechterlijke macht is de kamer van inbeschuldigingstelling niet de meest geëigende instantie.

Het is immers zeer de vraag of de kamer van inbeschuldigingstelling bij haar afweging voldoende rekening zal houden met artikel 56 van de Grondwet.

Bovendien zou een probleem rijzen wanneer de inzage wordt gevraagd van gerechtelijke dossiers die in behandeling zijn bij het Hof van cassatie, zoals bijvoorbeeld het Agusta-dossier. Het lijkt immers moeilijk verdedigbaar dat de kamer van inbeschuldigingstelling zich zou kunnen uitspreken over een geschil met betrekking tot de mededeling van stukken die zich bevinden bij het Hof van cassatie.

Bij wijze van compromis werd beslist dat tegen de weigering tot inzage door de procureur-generaal beroep zal kunnen worden aangekend bij een college bestaande uit de eerste voorzitter van het Hof van cassatie, de voorzitter van het Arbitragehof en de eerste voorzitter van de Raad van State. In elk geval dient de

beslissing van de procureur-generaal gemotiveerd te worden naargelang de belangen die aan de orde gesteld worden zoals dat het geval is voor alle andere juridische beslissingen.

Aangaande het opvragen van inlichtingen in bestuurszaken werd bevestigd dat een parlementaire onderzoekscommissie zich dient te richten tot de bevoegde minister of staatssecretaris. Een wetgevende assemblée wendt zich immers nooit rechtstreeks tot een administratie, maar tot de politiek verantwoordelijke minister.

Artikel 4, het artikel 6 van de aangenomen tekst, heeft betrekking op het horen van getuigen. In dat verband werd ten opzichte van de parlementaire onderzoekscommissie de regel bevestigd die in het strafrecht geldt, namelijk dat niemand kan worden gedwongen tegen zichzelf te getuigen of een bekentenis af te leggen. In de zaak-Transnuklear heeft de parlementaire onderzoekscommissie dit namelijk geweigerd, wat in strijd geacht werd met artikel 6, tweede lid, van het EVRM dat in onze nationale wetgeving werd opgenomen. Wel is uitdrukkelijk bepaald dat een getuige die door een parlementaire onderzoekscommissie wordt gedagvaard, verplicht is te verschijnen, op straffe van een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete van 500 tot 10 000 frank.

Volledigheidshalve voeg ik er nog aan toe dat ook magistraten door de onderzoekscommissie als getuigen kunnen worden opgeroepen en dat zij niet kunnen weigeren te verschijnen en te getuigen, iets wat vroeger werd betwist.

Artikel 5, het artikel 7 van de aangenomen tekst, bepaalde dat de procureur-generaal van het hof van beroep door de onderzoekscommissie enkel in kennis diende te worden gesteld van valse getuigenissen afgelegd voor de commissie. Deze plicht tot kennisgeving word nu uitgebreid tot alle mogelijke andere misdrijven die aan het licht komen.

Artikel 7, het artikel 8 van de aangenomen tekst, bepaalt dat de parlementaire onderzoekscommissie een verslag moet opstellen van haar werkzaamheden en dat dit verslag openbaar moet zijn. De onderzoekscommissie beslist soeverein de tijdens niet-openbare vergaderingen verkregen informatie al dan niet vrij te geven wanneer aan een getuige geheimhouding is beloofd. In het verslag dient de onderzoekscommissie voorts haar conclusies te vermelden en opmerkingen te formuleren over gebeurlijke verantwoordelijkheden of voorstellen te doen voor een wijziging van de wetgeving.

Samenvattend kan worden gezegd dat het wetsvoorstel, zoals het werd aangenomen door de commissie, de wet van 3 mei 1880 ingrijpend wijzigt en daardoor een oplossing biedt voor de lacunes in de wet die tijdens de recente parlementaire onderzoeken aan het licht kwamen.

Het parlementair onderzoek wordt duidelijk onderscheiden van het gerechtelijk onderzoek. Beide onderzoeken kunnen samenlopen, maar het parlementair onderzoek mag het gerechtelijk onderzoek niet hinderen. Niet onbelangrijk is dat de vergaderingen van de parlementaire onderzoekscommissies in principe openbaar moeten zijn. Tevens wordt een geheimhoudingsplicht ingevoerd met betrekking tot de informatie verkregen tijdens niet-openbare commissievergaderingen. Bij overtreding worden de commissieleden gesanctioneerd overeenkomstig het reglement van de betrokken Kamer en andere personen overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek.

Deze bepaling was nodig omdat in het verleden vaak is gebleken dat lekken vanuit de commissie heel wat moeilijkheden kunnen veroorzaken, ook in de commissie zelf. Voorts werd de verwijzing naar de bevoegdheden van de onderzoeksrechter, die in het verleden wellicht ongewild de indruk heeft gegeven dat een parlementaire onderzoekscommissie de onderzoekstaak van de rechterlijke macht op zich nam, weggelaten. Er wordt thans bepaald dat de parlementaire onderzoekscommissie alle in het Wetboek van strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen kan nemen, wat een zeer ruime bevoegdheid wordt. De onderzoeksmogelijkheden van de commissie worden in belangrijke mate verruimd door het systematisch inschakelen van een magistraat en van de Comités P en I. Er is vooral in een oplossing voorzien voor problemen die kunnen ontstaan in verband met de inzage van gerechtelijke dossiers. Dit probleem dreigde de

werking van bepaalde onderzoekscommissies volledig lam te leggen. Belangrijk zijn de bevestiging dat een onderzoekscommissie het recht heeft aan de procureur-generaal inzage te vragen van gerechtelijke dossiers en de procedure voor de regeling van de geschillen daaromtrent.

Ik ben ervan overtuigd dat deze nieuwe wet nieuwe mogelijkheden biedt aan het Parlement om zijn grondwettelijk recht van onderzoek op een meer efficiënte wijze uit te oefenen in een wettelijk kader dat aan alle partijen een grotere rechtszekerheid biedt. Aldus zullen in de toekomst veel betwistingen en kritiek worden voorkomen. Ik hoop dat de Senaat dit wetsvoorstel met spoed zal goedkeuren. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Lallemand.

M. Lallemand (PS). — Monsieur le Président, en ma qualité de président de la commission de la Justice, je voudrais dire à M. Bourgeois combien j'apprécie le travail qu'il a accompli. Le rapport qui vient de nous être présenté est en effet très clair et rend parfaitement compte des discussions de la commission qui se sont étalées sur plusieurs journées. Nous avons tenu un nombre considérable de réunions. C'est donc assez remarquablement, me semble-t-il, que M. Bourgeois a résumé, en quarante minutes, l'essentiel des travaux de la commission qui portaient sur des points particulièrement délicats. Je voudrais lui faire part de notre sympathie, de notre gratitude. Ce n'était d'ailleurs pas par hasard que nous l'avions désigné comme rapporteur, puisqu'il fut, à la Chambre, président d'une commission particulièrement importante sur le grand banditisme.

La proposition de M. Vandenberghe et consorts est essentielle car elle vise à garantir les droits fondamentaux du Parlement au niveau de la tenue des enquêtes parlementaires. L'initiative de M. Vandenberghe était indispensable, et plusieurs d'entre nous en furent convaincus, notamment au cœur des travaux de la commission dite Gladio. J'étais président de cette commission et nous avons été unanimes à penser, en conclusion des travaux, qu'une réforme de la loi sur les enquêtes parlementaires s'imposait si l'on voulait donner aux commissions d'enquêtes parlementaires l'efficacité indispensable.

Certains des problèmes soulevés en la matière sont difficiles.

Premièrement, certaines juridictions, par exemple, ont considéré que le témoignage devant une commission d'enquête pouvait constituer, le cas échéant, une divulgation publique et méchante, c'est-à-dire une infraction, au motif que rien ne permettrait de garantir la confidentialité des informations communiquées à la commission. Ces juridictions ne faisaient donc pas de différence entre le témoignage devant une commission d'enquête siégeant à huis clos et une déclaration publique, ce qui, naturellement, pose un problème fondamental.

Deuxièmement, cette crainte de la publicité donnée à des informations qui, par hypothèse, auraient dû rester confidentielles, a conduit certains témoins à refuser de témoigner devant la commission d'enquête et à n'accepter d'être entendus que par le seul président de la commission. J'ai vécu cette situation en tant que président de la Commission Gladio, commission ayant un sujet particulièrement délicat et difficile à traiter.

Troisièmement, dans son arrêt Transnuklear, la Cour de cassation a considéré, par ailleurs, que les déclarations recueillies par une commission d'enquête ne pouvaient pas fonder des poursuites à l'égard de leur auteur, au motif — exact, d'ailleurs — que personne ne pouvait être obligé à témoigner contre soi-même. L'imprécision ou les insuffisances de la loi actuelle affaiblissent considérablement la capacité d'intervention des commissions d'enquête. Certains membres du pouvoir judiciaire ont parfois été réticents à collaborer avec les commissions d'enquête, arguant de son indépendance et de la séparation des pouvoirs.

M. le procureur général Velu, dans sa mercuriale du 1er septembre 1993, a précisé les points qui, selon lui, devaient être éclaircis. La proposition répond à la plupart des problèmes soulevés par le procureur général, même si ce n'est pas toujours dans le sens souhaité par celui-ci.

Quels étaient les points stratégiques évoqués par le procureur général? Le premier point portait sur le fait de savoir s'il pouvait y avoir concours entre une enquête judiciaire et une enquête parle-

mentaire. La proposition répond de façon positive. En effet, même si les finalités des enquêtes parlementaires et des enquêtes judiciaires ne sont pas identiques, dans certains cas, elles peuvent avoir le même objet. La Constitution ne limite pas le pouvoir d'enquête des Chambres et il faut considérer celui-ci comme étant le plus étendu. Mais, avec pertinence, la proposition a précisé que l'enquête parlementaire ne peut entraver le déroulement de l'enquête judiciaire ni, a fortiori, s'y substituer. L'indépendance du pouvoir judiciaire est donc respectée. Dès qu'un concours d'enquêtes est possible, la proposition règle la collaboration entre le pouvoir judiciaire et les commissions d'enquêtes parlementaires.

Deuxième problème soulevé par le procureur général : peut-on refuser de témoigner devant une commission d'enquête ? La réponse est claire. La proposition de M. Vandenberghe indique qu'un témoin qui, en faisant une déclaration conforme à la vérité, risque de s'exposer à des poursuites pénales peut refuser de témoigner.

La proposition permet également au détenteur du secret professionnel de communiquer à une commission d'enquête les informations couvertes par ce secret, mais, fait essentiel, ce dernier reste opposable aux commissions d'enquête si le détenteur le souhaite. La commission de la Justice a estimé qu'il eût été préjudiciable à des valeurs essentielles qu'une commission parlementaire puisse contraindre un médecin, un prêtre ou un avocat, par exemple, à dévoiler des informations dont ils sont détenteurs sous le couvert du secret. Nous avons en tout cas été de ceux qui ont défendu cette conception. En matière de levée du secret professionnel, la proposition donne donc aux témoignages devant une commission d'enquête le même statut qu'à ceux qui sont faits en justice.

Une troisième question importante a été soulevée par le procureur général : l'insuffisance de garanties quant à la sauvegarde du caractère confidentiel de certaines informations ou de certains documents communiqués aux commissions d'enquête. Cette question est importante. Dans certains cas, elle peut conditionner l'efficacité du travail d'une commission d'enquête parce qu'elle peut altérer la confiance des témoins. Faute de confidentialité garantie, certaines révélations pourraient être retenues et la mission de la commission compromise. La proposition délibérée en commission de la Justice prévoit un système qui paraît souple et qui permet de faire face à différentes situations qu'il convient d'examiner. Les réunions des commissions d'enquête ont en effet été décrétées a priori publiques, mais avec la possibilité, à tout moment, pour la commission, de décider du contraire.

La proposition affirme également l'obligation au secret des parlementaires qui assistent aux réunions à huis clos. La proposition ajoute que, si la commission peut lever l'obligation de secret, elle ne peut le faire qu'à la condition de ne pas s'être expressément engagée à le préserver. C'est dans ce dernier cas que les parlementaires ne pourraient faire état des informations protégées par le secret. Le texte de l'article 4 est donc articulé avec souplesse. La commission peut délimiter très précisément l'étendue de la confidentialité qu'elle s'engage à préserver. Elle doit garder la possibilité de faire part d'informations indispensables à l'élaboration de son rapport et à la compréhension de ses conclusions mais, dans certains cas, et pour plus d'efficacité, il est normal que la commission puisse préserver, par exemple, le nom d'un témoin, la source d'une information et qu'elle impose le secret. Le mécanisme imaginé est donc séduisant.

Mais, comme certains d'entre nous l'ont souligné, la proposition ne prévoit pas de sanctions qui permettent de garantir efficacement le respect de l'obligation de secret que la loi nouvelle imposerait aux parlementaires. L'article 4 du texte prévoit que toute violation du secret sera sanctionnée conformément au Règlement de la Chambre à laquelle le parlementaire appartient. C'est une idée intéressante et positive, mais cette sanction peut avoir une efficacité limitée. Il pourrait s'agir d'exclure le parlementaire concerné des réunions de la commission, mais cette sanction ne garantit pas la réparation d'un dommage éventuellement causé à un tiers qui, avant de témoigner, se serait, par exemple, fait promettre l'anonymat.

J'ai écouté le rapporteur avec attention lorsqu'il a abordé ce sujet. Il a indiqué qu'une action civile pourrait permettre la réparation d'un dommage ainsi causé, même en l'absence de sanction

pénale. Or, cette solution n'est pas possible car l'article 58 de la Constitution qui garantit l'immunité des opinions qui sont émises devant une commission est d'une extension totale. L'immunité n'est pas seulement pénale; elle est aussi disciplinaire et civile. En d'autres termes, il n'y a pas d'action possible si l'article 58 peut s'appliquer en la circonstance. Tout le débat s'ouvre sur la portée de l'article 58. La portée générale de l'article 58 a été invoquée pour rejeter la responsabilité pénale des parlementaires qui violeraient le secret imposé par la commission. Certes, il s'agit là d'un argument important.

Toutefois, certains ont souligné combien il pourrait être délicat que des parlementaires puissent échapper à toute responsabilité alors même qu'une déclaration faite au mépris de la volonté de la commission serait hautement préjudiciable à ceux qui ont comparu sous le bénéfice du secret, la garantie de leur anonymat. Rappelons que les non-parlementaires sont, quant à eux, soumis à l'article 458 du Code pénal. Le ministre de la Justice avait d'ailleurs estimé souhaitable qu'une sanction soit possible, ce qui a posé problème devant la commission.

Je reconnais que les objections d'inconstitutionnalité sont importantes et difficiles à surmonter. Je note toutefois que, dans son projet réglant la responsabilité pénale des ministres, le Gouvernement avait prévu de sanctionner, sur la base de l'article 458 du Code pénal, la révélation par un parlementaire de renseignements recueillis dans le cadre de la procédure de renvoi d'un ministre devant la Cour de cassation. Le Conseil d'État qui a rendu son avis sur ce projet du Gouvernement avait expressément approuvé cette solution qui est contraire à la conception que la majorité des membres de la commission se font de la portée de l'article 58 de la Constitution.

Le Conseil d'État avait aussi invoqué le fait que — dans l'hypothèse où un parlementaire serait poursuivi à l'occasion d'une déclaration qu'il aurait faite en violation du secret — l'assemblée elle-même apprécierait la portée de l'infraction puisqu'elle en aurait la possibilité dans le cadre de la levée d'immunité parlementaire.

Certes, cet argument n'est pas négligeable, mais il n'est pas d'une portée absolue. Il ne tient pas compte, notamment, du problème du flagrant délit et d'autres éléments qui ne sont pas tout à fait rencontrés dans l'avis du Conseil d'État. Cette question est particulièrement difficile.

En commission, M. Hotyat avait déposé un amendement qui m'avait paru pertinent. Il limitait strictement la sanction pénale à ce que la commission elle-même aurait expressément décrété être couvert par le secret !

M. Hotyat voulait donc que la sanction pénale prévue à l'article 458 ne s'applique qu'à cette partie, expressément délimitée, des dépositions faites à huis clos. La commission a rejeté cet amendement pour plusieurs raisons dont certaines ont été exprimées, d'autres ne l'ayant peut-être pas été. On pourrait en effet objecter à l'amendement de M. Hotyat que, selon ce système, la commission est liée par sa décision de reconnaître un secret avant d'établir son rapport et, partant, de statuer sur l'intérêt primordial qu'il y aurait — au regard des objectifs de sa mission — à révéler ce qu'elle avait promis de taire. Il existe donc là un problème important.

M. Hotyat avait sans doute pensé à cette objection puisqu'il m'a fait savoir qu'il avait envisagé de modifier son amendement et de le remettre au rapport final de la commission. Au bout du compte, la mesure même de ce qui peut être dit et non dit serait décrétée *in fine* par la commission elle-même, mais au terme de ses travaux. C'est donc sur la base de son rapport que l'on pourrait apprécier ce qui définit le licite et l'illicite. En France, c'est le rapport de la commission qui définit les frontières du permis et de l'interdit en matière de révélation d'éléments confidentiels. Je crois que M. Hotyat avait pensé modifier son amendement. Il ne l'a pas fait pour plusieurs raisons. Il dira si je traduis sa pensée, exprimant la mienne.

Personnellement, je considère que les problèmes d'inconstitutionnalité demeurent posés. La discussion limitée qui a eu lieu n'a pas permis de les résoudre de manière parfaitement convaincante. J'estime donc que ceux qui se sont opposés à l'amendement avaient des raisons respectables à le faire.

Ensuite, rouvrir le débat sur un amendement de cette importance, qui est plus complexe que celui qui a été débattu en commission, pourrait justifier du report du vote de la proposition, sans que la décision finale soit, pour autant, modifiée. Or, nous pensons qu'il n'est plus souhaitable de différer le vote d'une proposition dont les mérites sont importants. La Commission Gladio, dans son rapport déposé le 1er octobre 1991, concluait précisément qu'un débat devait être ouvert au Parlement sur la révision des moyens de la commission d'enquête parlementaire. Ce rapport proposait expressément la réforme de la loi.

Nous avons attendu presque cinq ans avant de pouvoir consacrer une réforme importante allant dans le sens souhaité par la commission d'enquête. Je pense que le travail doit progresser et qu'il est préférable de voter la proposition aujourd'hui, quitte à envisager le dépôt ultérieur d'une proposition de loi qui tirerait des conclusions de la mise en application de la future loi. Nous pourrions vérifier si les objections qui ont motivé les amendements déposés par M. Hotyat ne résistent pas à l'application de la nouvelle législation.

Nous voterons donc le texte de la commission sous ces réserves expresses. Nous le voterons toutefois avec détermination. Il constitue un instrument de travail important qui permettra à la Chambre et au Sénat d'exercer mieux leurs prérogatives constitutionnelles. Je me réjouis enfin que nous ayons pu dégager un accord très large sur cette réforme fondamentale. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ook ik wil de rapporteur, de heer Bourgeois, feliciteren voor zijn uitstekend verslag, dat niet enkel de reden van de discussie vermeldt maar dat daarenboven dikwijls verwijst naar juridische stukken die de gedachtenwisseling rond het voorstel helpen objectiveren. Het zal vaak nuttig zijn het te consulteren.

Terecht hebben de rapporteur en de heer Lallemand onderstreept dat het door mij, samen met enkele collega's, ingediende voorstel de bevindingen herneemt van de in de vorige legislatuur opgerichte gemengde werkgroep van de Senaat en de Kamer die was belast met het onderzoek van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek. Zowel het onderzoek in de zogenaamde Bendecommissie als dat in de Gladiocommissie hebben duidelijk gemaakt dat de wet van 1880 niet meer voldoet en dat een aantal lacunes dienen te worden aangevuld.

Vooreerst werd vastgesteld dat een parlementair onderzoek door de publieke opinie al te vaak wordt verward met een gerechtelijk onderzoek. Een precieze omschrijving van de finaliteit van het aan elke Kamer, krachtens artikel 56 van de Grondwet toekomende recht van onderzoek werd daarom noodzakelijk geacht. Het parlementair onderzoek strekt er immers toe het Parlement de nodige informatie te bezorgen zowel binnen zijn wetgevende als zijn controlerende opdracht, en dit voor zover de gewone parlementaire middelen daartoe onvoldoende blijken te zijn. Een parlementaire onderzoekscommissie voert geen gerechtelijk onderzoek, aangezien het gerechtelijk onderzoek gericht is op het opsporen en het vaststellen van inbreuken op de strafwetgeving.

Een eerste voorstel dat door de gemengde werkgroep werd geformuleerd was het wijzigen van de verwijzing in de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek naar de bevoegdheden van de onderzoeksrechter. Deze verwijzing geeft inderdaad ongewild de indruk dat het Parlement een gerechtelijk onderzoek uitvoert.

De werkgroep was van oordeel dat niets belet dat een parlementair en een gerechtelijk onderzoek omtrent eenzelfde aangelegenheid gelijktijdig kunnen plaatsvinden. Deze opvatting werd gedurende verschillende jaren betwist en in de rechtsleer bestaan hierover zeer verschillende meningen. Het Parlement was tevens van oordeel dat beide onderzoeken dienen te kunnen samengaan, maar was niet blind voor de spanningen die hierdoor kunnen ontstaan. Het was van mening dat bijzondere waarborgen dienen te worden ingeschreven opdat het normaal verloop van het gerechtelijk onderzoek niet door het parlementair onderzoek zou worden gehinderd en opdat de bij het gerechtelijk onderzoek betrokken personen niet zouden worden bezwaard.

De werkgroep was het er principieel mee eens dat het Parlement het recht toekomt om, indien dit noodzakelijk zou zijn, inzage te nemen van al dan niet nog in onderzoek zijnde gerechtelijke dossiers.

Om eventuele conflicten te regelen die zich in de praktijk dienaangaande met de rechterlijke macht zouden kunnen voordoen, werd door de werkgroep een conflictenregeling of arbitrageformule uitgewerkt. Er werd voorgesteld geschillen omtrent de inzage van gerechtelijke dossiers door een onderzoekscommissie te laten beslechten door een *ad hoc*-college samengesteld uit drie leden van het Arbitragehof en dit met inachtneming van de aan de orde gestelde belangen, in het bijzonder de eerbiediging van de rechten van de verdediging.

Voorts was de werkgroep van oordeel dat, gelet op de problemen die zich in het verleden reeds hadden voorgedaan en op het feit dat de wet op het parlementair onderzoek daarover niets bepaalt, naar analogie met artikel 458 van het Strafwetboek, een regeling moet worden uitgewerkt voor de mogelijke inroeping van het beroepsgeheim bij ondervraging door een parlementaire onderzoekscommissie.

Op grond van de ervaring opgedaan in het bijzonder met de Gladiocommissie van de Senaat, dat een parlementaire onderzoekscommissie soms discreet tewerk moet kunnen gaan, werd door de werkgroep ook voorgesteld om aan de leden van een onderzoekscommissie, alsook aan eenieder die aan de werkzaamheden van de commissie deelgenomen heeft, een discretieplicht op te leggen met betrekking tot de informatie verkregen tijdens de niet-openbare vergaderingen van deze commissie.

Tenslotte was de werkgroep van oordeel dat in de wet van 3 mei 1880 de verplichting diende te worden ingeschreven dat de parlementaire onderzoekscommissies telkens een verslag zouden opstellen waarin zij hun conclusies met het oog op de aanbevelingen of het aanduiden van verantwoordelijkheden formuleren.

Na de ervaring met de Bendecommissie en de Gladiocommissie, was er in het Parlement een grote consensus — vertolkt door de gemengde werkgroep van Kamer en Senaat — om de wet van 1880 te moderniseren en te actualiseren. Niettegenstaande deze brede parlementaire consensus werd, ongetwijfeld omwille van de reactie van de rechterlijke macht onder meer via belangrijke verklaringen van de hoogste gerechtelijke instanties van ons land, niet verder gebouwd op de conclusies van de gemengde werkgroep en bleef dit dossier tijdens de vorige legislatuur geblokkeerd.

Het Parlement erkende in feite dat er geen adequate regeling meer was voor het parlementair onderzoek, maar trok daaruit niet de voor de hand liggende conclusie dat eerst een aangepaste regeling voor het parlementair onderzoek moest worden uitgewerkt vóór nieuwe parlementaire onderzoekscommissies in het leven konden worden geroepen.

Ik was dan ook tevreden vast te stellen dat er bij het begin van deze legislatuur, vooral in de Senaat, toch een ruime consensus was om de voorstellen van de gemengde werkgroep opnieuw onder ogen te nemen, grondig te bespreken en daarover uiteindelijk tot een eenstemmig standpunt te komen.

Het eerste punt dat in de commissie ter sprake werd gebracht, was evenwel een procedureprobleem dat was ontstaan ten gevolge van de nieuwe rol van de Senaat.

Het was immers niet onmiddellijk duidelijk of de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek al dan niet een materie betreft waarvoor de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat gelijkelijk bevoegd zijn. Artikel 56 van de Grondwet, waarin bepaald wordt dat elke Kamer het recht van onderzoek heeft, komt namelijk niet voor in de in artikel 77, eerste lid, 3°, van de Grondwet opgesomde bepalingen waarvoor Kamer en Senaat gelijkelijk bevoegd zijn. Op het eerste gezicht kon derhalve worden gesteld dat de optioneel bicamerale procedure van artikel 78 van de Grondwet diende te worden toegepast, en niet, zoals in artikel 1 van het wetsvoorstel was aangegeven, de verplicht bicamerale procedure.

Om twee redenen is dit echter niet het geval. Ten eerste, artikel 56 van de grondwet stelt dat elke Kamer het recht van onderzoek heeft. De Senaat beschikt dus over een eigen grondwet-

telijk recht van onderzoek. Het is dan ook uitgesloten dat de Kamer van volksvertegenwoordigers bij voorrang zou bepalen hoe de Senaat zijn grondwettelijk recht van onderzoek moet uitoefenen. Een dergelijke interpretatie is zowel naar de letter als naar de geest niet verzoenbaar met artikel 56 van de Grondwet.

Dat de Grondwet het recht van onderzoek aan beide Kamers toegewezen heeft, brengt met andere woorden met zich dat de bepaling van de modaliteiten van dit recht van onderzoek eveneens aan beide Kamers toekomt. De bijzaak volgt vanzelfsprekend de hoofdzaak. Volgens artikel 77, eerste lid, 2°, dient dan ook tot toepassing van de verplicht bicamerale procedure te worden besloten. Dit artikel stelt immers dat de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat gelijkelijk bevoegd zijn voor aangelegenheden die krachtens de Grondwet door beide Kamers dienen te worden geregeld, wat dus krachtens artikel 56 van de Grondwet het geval is.

De tweede reden waarom de verplicht bicamerale procedure moet worden toegepast, is dat het voorstel bepalingen bevat betreffende de rechterlijke organisatie, een aangelegenheid waarvoor de Kamer en Senaat krachtens artikel 77, eerste lid, 9°, van de Grondwet eveneens gelijkelijk bevoegd zijn.

De rapporteur heeft de verschillende aspecten van de gerechtelijke procedures geschetst die worden ingevoerd in het voorstel van wijziging van de wet van 1880, zodat het niet nodig is hierop dieper in te gaan.

Ik verwijs alleen naar het algemeen advies van de Raad van State over de bevoegdheidsverdeling tussen Kamer en Senaat, meer in het bijzonder met betrekking tot de bevoegdheid betreffende de rechterlijke organisatie. De Raad van State oordeelt dat men niet strikt formeel, maar wel in materiële zin moet interpreteren. Hij adviseert: «terwille van de strekking van de tekst van de Grondwet alsook van de bevattelijkheid en de samenhang ervan, moeten de procedures van het volledig bicameralisme zowel toepasselijk zijn op de organisatie van de hoven en de rechtbanken als de vaststelling van hun bevoegdheden.» Dit is in de artikelen waarover de rapporteur heeft gehandeld, ongetwijfeld het geval.

Ofschoon er over het aanvankelijke voorstel een consensus was tussen Kamer en Senaat werden na een grondige discussie over enkele inhoudelijke aspecten ervan in de commissie toch nog ingrijpende wijzigingen aangebracht. Eén van die inhoudelijke aspecten betrof de verhouding tussen het parlementair onderzoek en het gerechtelijk onderzoek. In de commissie leeft het idee dat de wet duidelijk dient te bepalen dat het parlementair onderzoek het gerechtelijk onderzoek niet kan vervangen, maar dat beide kunnen plaatsvinden zonder elkaars afwikkeling te verhinderen. Met deze duidelijke aflijning tussen het parlementair en het gerechtelijk onderzoek wordt tegemoet gekomen aan één van de belangrijkste bekommernissen van de gemengde werkgroep. Dit beginsel beantwoordt overigens aan de vereisten van de nieuwe politieke cultuur: alle instellingen houden zich aan de hen toegekende bevoegdheden. Dit geldt voor de diverse parlementen en voor de instellingen van de gerechtelijke macht. Het was dus goed dit beginsel expliciet in de wet op te nemen.

De bevoegdheden van de parlementaire onderzoekscommissie werden verder ook gepreciseerd en voor bepaalde delicate onderzoeken werd voorzien in de tussenkomst van een magistrat onder leiding van de voorzitter van de onderzoekscommissie. Ook de Vaste Comités P en I kunnen voortaan worden gevorderd, wat moet leiden tot een verbetering van de werking van de parlementaire onderzoekscommissies.

Verder rees de belangrijke vraag naar de draagwijdte van het grondwettelijk recht dat door artikel 56 van de Grondwet wordt gewaarborgd. Het betreft hier de bevoegdheid van de parlementaire onderzoekscommissie om aan de procureur-generaal bij het bevoegde hof van beroep inzage te vragen van gerechtelijke dossiers die al dan niet nog in onderzoek zijn met de mogelijkheid om eventueel beroep aan te tekenen tegen een eventuele gemotiveerde weigeringsbeslissing van deze laatste.

Het oorspronkelijke voorstel voorzag voor de beslechting van een mogelijk conflict tussen de vraag van de parlementaire onderzoekscommissie en het antwoord van de bevoegde procureur-generaal, in een *ad hoc*-college samengesteld uit drie leden van het Arbitragehof. Zoals de rapporteur heeft beklemd, toont

gaat het in wezen om een bevoegdheidsconflict; ter discussie staat de bevoegdheid die krachtens artikel 56 van de Grondwet aan het Parlement wordt toegewezen. Hierover vonden uitvoerige discussies plaats. De rapporteur heeft de redenen aangegeven waarom de meerderheid in de commissie het niet eens was met het voorstel om de kamer van inbeschuldigingsstelling een «filterfunctie» toe te vertrouwen.

Ook al kan de voorkeur worden gegeven aan leden van het Arbitragehof voor het beslechten van een bevoegdheidsconflict, toch werd uiteindelijk beslist dat de eerste voorzitter van het Hof van cassatie, de voorzitter van het Arbitragehof en de eerste voorzitter van de Raad van State samen het conflictcollege zouden vormen. Wij kunnen deze formule onderschrijven. Een parlementaire onderzoekscommissie geeft gestalte aan de democratische transparantie. Een dergelijke commissie stelt verder onderzoek in naar bepaalde gebeurtenissen die in een gewoon parlementair debat niet kunnen worden uitgeklaard. Dat betekent dat de werkzaamheden van een parlementaire onderzoekscommissie van nature openbaar zijn. Met het oog op het respect voor de rechten van de verdediging en de veiligheid van bepaalde personen of omwille van het nut van de af te leggen verklaringen, kan het in bepaalde omstandigheden nochtans verantwoord zijn te beslissen de vergadering achter gesloten deuren voort te zetten.

Hier werd de commissie geconfronteerd met een gordiaanse knoop, een waar Grieks drama. Indien het parlementair onderzoek achter gesloten deuren wordt gevoerd, kan men de parlementsleden dan een beroepsgeheim opleggen? Kan met andere woorden een parlementslid dat de geheimhoudingsplicht in de zin van artikel 458 van het Strafwetboek niet respecteert, strafrechtelijk gesanctioneerd worden? De minister van Justitie heeft op een bepaald ogenblik in het debat hiervoor gepleit en daarbij uit het indrukwekkend strafrechtelijk folterarsenaal artikel 458 geciteerd als basis voor het eventueel strafbaar stellen van parlementsleden. De commissie heeft deze opvatting om verschillende redenen bestreden en aangezien dit debat hier in openbare vergadering ook reeds is gevoerd, veroorloof ik mij nog even op deze redenen in te gaan.

*De heer Moens, ondervoorzitter,
treedt als voorzitter op*

Ten eerste is het geheim van het onderzoek in strafzaken niet bij wet voorgeschreven. Wel wordt het als een algemeen beginsel van strafvordering beschouwd dat afgeleid is uit het beroepsgeheim dat krachtens artikel 458 van het Strafwetboek geldt voor medewerkers van het gerecht. Niemand kan echter beweren dat het geheim van het onderzoek in ons land een absoluut karakter heeft. Gezien het aantal perscommuniqués over gerechtelijke onderzoeken en de informatie over lopende strafrechtelijke zaken die we dagelijks in de pers terugvinden, kan men bezwaarlijk zeggen dat er, zoals bijvoorbeeld in het Angelsaksisch systeem, bij ons een absoluut geheim van het onderzoek bestaat.

Tweede vaststelling. Het Parlement neemt geen kennis van een gerechtelijk dossier met het oog op het stellen van onderzoeksdaden. Het Parlement treedt met andere woorden niet op in het kader van een gerechtelijk onderzoek, maar krachtens artikel 56 van de Grondwet. Leden van een onderzoekscommissie kunnen dus niet worden gelijkgesteld met een onderzoeksrechter of met een officier van de gerechtelijke politie. Het zou immers strijdig zijn met het beginsel van de scheiding der machten indien het gerechtelijk onderzoek door het Parlement zou worden uitgevoerd in de plaats van door de in de Grondwet vermelde instellingen. Het Parlement moet met andere woorden zijn opdracht niet vanuit een strafrechtelijk, maar vanuit een publiekrechtelijk en politiek oogpunt vervullen en valt daarom inhoudelijk niet onder artikel 458 van het Strafwetboek.

Derde vaststelling. Op basis van de voorgestelde tekst kan een parlementaire onderzoekscommissie niet zonder meer kennis nemen van een gerechtelijk dossier. Er is een filter ingebouwd, aangezien de procureur-generaal bij het hof van beroep bij gemotiveerde beslissing de toegang tot bepaalde stukken kan weigeren om redenen die volkomen objectief te verantwoorden kunnen zijn. Het leidt geen twijfel dat het inzagerecht van een parlementaire onderzoekscommissie in gerechtelijke dossiers een potentiële

bron van conflicten is tussen een deel van de magistratuur enerzijds en de wetgevende macht anderzijds. Wanneer in deze context bepaalde verklaringen of zogenaamde onthullingen van leden van een onderzoekscommissie tot een effectieve strafvervolging zouden kunnen leiden, wordt een bepaalde grens getrokken die het ongelimiteerd onderzoeksrecht van het Parlement kan beperken. Om die redenen komt de voorgestelde incriminatie, met uitzondering van Frankrijk waar ze niet wordt toegepast, niet voor in de wetgeving van de ons omringende landen.

Vierde vaststelling. Men kan zich afvragen wat de grondslag is van de regel dat de leden van een parlementaire onderzoekscommissie zich aan het beroepsgeheim moeten houden en slechts onder bepaalde voorwaarden toegang kunnen krijgen tot een strafdossier, terwijl de minister van Justitie, als hoofd van het parket, bevoegd is om professoren aan te wijzen die toegang krijgen tot een geheel van strafdossiers zij het op aandringen van het Hof van cassatie, weliswaar met enige nuances en beperkingen. Voor parlementsleden is het enquêterecht nochtans een grondwettelijk recht. Indien men het beginsel van het beroepsgeheim voor parlementsleden zou aanvaarden, dan betekent dit dat er telkens een wet houdende instelling van het beroepsgeheim moet worden goedgekeurd, wanneer het Parlement met een verzoek tot de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van een lid wordt geconfronteerd. In het verleden gaven leden van de commissie die diende te oordelen over de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid op de trappen van de Senaat persconferenties over het verloop van het dossier en over het oordeel dat de commissie aan het voorbereiden was.

Ook collega Lallemand heeft terecht onderstreept dat algemeen kan worden aanvaard dat het opleggen van het beroepsgeheim aan de leden van parlementaire onderzoekscommissies niet verenigbaar is met artikel 58 van de Grondwet. Volgens dit artikel kan een lid van het Parlement niet worden vervolgd of aan enig onderzoek worden onderworpen naar aanleiding van een mening of een stem, in de uitoefening van zijn functie uitgebracht. Professor Alen schrijft: «Algemeen wordt aanvaard dat een parlements lid voor alle verklaringen en geschriften in het raam van de parlementaire werkzaamheden een volstrekte immuniteit geniet, zowel op strafrechtelijk als op burgerrechtelijk gebied, zowel tijdens als na het parlementaire mandaat.» Door het parlements lid strafbaar te stellen zou dus afbreuk worden gedaan aan artikel 58 van de Grondwet. Dit was een betwist punt, maar de opvatting van de commissie kan zeer goed worden geargumentteerd.

Een ander discussiepunt was de vraag of degene die als getuige wordt gehoord enerzijds in de gevallen bepaald in het Strafwetboek het beroepsgeheim kan invoeren en anderzijds kan worden verplicht belastende verklaringen af te leggen tegenover zichzelf.

Aangaande het beroepsgeheim werd een zeer aanvaardbare regeling aangenomen. In de gevallen bepaald in het Strafwetboek, kan de getuige inderdaad het beroepsgeheim invoeren.

Er werd bovendien een regeling ingevoerd die de verwoording is van artikel 6, tweede lid, van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en van artikel 14 van het BUPO-Verdrag aangaande het vermoeden van onschuld en het recht te weigeren belastende verklaringen tegen zichzelf af te leggen. Er ontstond zich in de commissie een hele discussie over de vraag of dit uitdrukkelijk diende geformuleerd te worden. De ervaring in de zaak-Transnukleair zetten de commissie er toch toe aan om duidelijk te stipuleren dat men in een rechtstaat niet uitgenodigd kan worden om de eed af te leggen als getuige en vervolgens verplicht wordt te kiezen tussen twee kwalen: enerzijds een valse eedverklaring afleggen indien men zichzelf niet wil betichten en anderzijds onder eed verklaringen afleggen die tegen zichzelf gericht zijn.

Derhalve werd de regeling als volgt uitgewerkt: ieder die als getuige wordt gedagvaard, moet ook verschijnen en kan zich er niet op beroepen dat men niet kan worden verplicht om tegen zichzelf belastende verklaringen af te leggen. Hij moet ook de eed afleggen, maar in het licht van dit algemene rechtsbeginsel behoudt hij wel het recht een inhoudelijk antwoord te weigeren.

Het parlementair onderzoeksrecht is een onmisbaar middel voor het Parlement in de uitoefening van zijn wetgevende en controlerende taak. Parlementair onderzoeksrecht verzekert de

democratische transparantie die ook vereist is bij zaken die normaal door de rechterlijke macht worden behandeld. De wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, zoals thans geactualiseerd op basis van de bevindingen van de gemengde werkgroep van Kamer en Senaat en van de discussies in de commissie voor de Justitie, zorgt voor een degelijke wettelijke omkadering van dit parlementair onderzoeksrecht, zodat de uitoefening daarvan in de toekomst optimaal kan gebeuren.

Ons land heeft nood aan een nieuwe politieke cultuur, die er onder meer in moet bestaan dat de precieze grondwettelijke omschrijvingen van de bevoegdheden van het Parlement en van de gerechtelijke macht in acht worden genomen maar tevens een nieuwe invulling biedt voor het begrip van de scheiding der machten. Indien de Senaat dit wetsvoorstel goedkeurt, moet ook de Kamer zich zo snel mogelijk buigen over de gemoderniseerde versie van de wet op het parlementair onderzoek. Het heeft immers weinig zin om permanent parlementaire onderzoekscommissies in het leven te roepen zonder dat het wettelijk kader daarvoor is uitgewerkt. Dit kan immers alleen maar aanleiding geven tot heel wat onzindelijke debatten. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Coveliers.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik wil niet in herhaling vallen met rapporteur Bourgeois, die reeds heel duidelijk heeft uiteengezet wat de inzet van de discussie is. Ik wil hemzelf en zijn medewerkers vooral feliciteren voor hun uitstekend verslag. Ook de auteur van het wetsvoorstel, de heer Vandenberghe, heeft in zijn uiteenzetting voor een aantal zaken nog eens de puntjes op de i gezet. Ook met hem wil ik liefst niet in herhaling vallen, te meer daar wij in de commissie reeds zeer uitgebreid discussie hebben kunnen voeren. U zult van mij dus slechts enkele opmerkingen horen en ik zal mij hierbij houden aan de opgegeven spreektijd van 10 minuten.

Zoals collega Vandenberghe reeds heeft gezegd is het parlementair onderzoek een belangrijk aspect van de legitimiteit van de wetgever. Het bewijs hiervoor kan worden geleverd via rechtsvergelijking, waaruit blijkt dat men in bijna alle Staten minstens in de wetgeving een systeem van parlementaire controle terugvindt, ook al wordt dat in sommige Staten op een heel eigen manier uitgevoerd.

Belangrijk hierbij is dat men beseft dat het Parlementair onderzoek in het kader van de theorie van de scheiding der machten een heel specifieke plaats inneemt. Aan de andere kant is het zeker ook aangewezen om, met de theorie van de scheiding van de machten als referentiekader, dit aspect van het wetgevend werk opnieuw te onderzoeken, aangezien zowel de maatschappij, de wetgevende en de andere machten een hele evolutie hebben ondergaan.

Het principe van de scheiding der machten is in de geschiedenis zonder enige twijfel zeer belangrijk geweest. Ik heb dan ook het grootste respect voor John Locke en Montesquieu die dat nu toch al bijna twee eeuwen geleden op een indrukwekkende manier hebben uitgewerkt voor de maatschappij van hun tijd. Nog niet zo lang geleden zegde een Belgische magistraat dat men heden meer en meer moet beginnen spreken, niet van de scheiding, maar van de samenwerking der machten. John Locke motiveerde de scheiding der machten door te stellen dat de rechterlijke macht onafhankelijk moet zijn van het staatshoofd om te vermijden dat diens vrienden werden vrijgesproken en diens vijanden veroordeeld.

Vandaag leven wij echter niet meer in de Engelse maatschappij van John Locke en ligt de situatie volkomen anders. Daarom zouden wij vandaag inderdaad beter spreken van de samenwerking der machten, want heden is, zoals een advies van de Raad van State ooit stelde, de wetgever de eerste legitieme vertegenwoordiger van de natie. De uitvoerende en de rechterlijke macht ontlenen hun legitimiteit en hun legaliteit aan de wetgever. Daarmee moet men rekening houden.

Wanneer om het even welk parlement een onderzoekscommissie aanstelt om een controle uit te oefenen, zal dit per definitie gebeuren op het scherp van de snede en zal men daarbij onvermijdelijk botsen met andere instellingen. Dit komt natuurlijk

het meest tot uiting wanneer men botst met de rechterlijke macht die zich altijd als het ware onaantastbaar heeft geacht, uitgaand van het verkeerd begrepen principe van de scheiding der machten. Men zal veel minder problemen hebben wanneer men bijvoorbeeld een onderzoek doet naar een administratie omdat daar de traditie en de cultuur van controle gekend is. Wel zal soms worden geprobeerd die controle te ontduiken, maar de traditie is in ieder geval gekend. Bij de rechterlijke macht is dat niet het geval. Zij kent die controle alleen via de klassieke controle binnen het apparaat zelf, namelijk de getrapte hiërarchische controle.

Met dit voor ogen moeten zowel de wetgever als de overige machten in dit land aanvaarden dat het doel van de controle van het Parlement anders is dan dat van de controle van de rechterlijke macht. Er werd reeds op gewezen dat de controle van het Parlement inherent is aan zijn functie van eerste vertegenwoordiger van de natie en dat ze wordt gedaan met het oog op de eventuele wijziging van een aantal wetten. De controle van de rechterlijke macht heeft in principe andere doeleinden.

Parlementaire onderzoeken in verschillende van de ons omringende landen hebben ons de jongste tijd heel wat geleerd over parlementaire onderzoekscommissies. Uit dergelijke onderzoeken in Engeland, Duitsland en Nederland kunnen heel wat lessen worden getrokken. Een eerste les is dat de tijd definitief voorbij is dat de problemen konden worden opgelost door parlementaire onderzoekscommissies waarin alleen parlementsleden zitting hadden, zij het dan nog dat zij omringd werden door een zeer bekwaam staf. Men zal dus rekening moeten houden met de noodzaak om bij haast iedere parlementaire onderzoekscommissie deskundigen te betrekken.

Hier ontstaan nieuwe mogelijkheden, want buitenlandse voorbeelden leren ons dat wetenschappelijk onderzoek goed kan worden gecombineerd met parlementaire onderzoekscommissies. Het hoeft dus niet altijd de uitvoerende macht te zijn die opdrachten geeft tot wetenschappelijk onderzoek. Ik verwijs in dit verband naar een recent voorbeeld uit Nederland, namelijk naar de commissie die werd voorgezeten door de heer Van Traa. Hierbij kregen vier universitair, vier scholen voor criminologie, opdracht tot onderzoek, wat een vrij degelijk resultaat heeft gegeven. Het Parlement moet ook zelf, zonder enige inmenging, feiten kunnen onderzoeken. Ik meen dat deze opdracht gunstig is opgelost door de samenwerking met de Comités P en I en hun enquête-diensten.

Voor de publieke opinie ligt het belang van een onderzoekscommissie volgens mij ook in de openbaarheid ervan. De heer Van Traa zegt dat de openbaarheid een publieke verantwoordingsfunctie is en dat ze bovendien bepalend is voor de meningsvorming vooraleer het verslag wordt gepubliceerd. Ik denk dat dit laatste belangrijk is. Al wat de publieke opinie verneemt via de media bepaalt namelijk in ruime mate de mening van het publiek over de resultaten van de onderzoekscommissie.

Wij hebben lang gediscussieerd over de vrijheid van de parlementsleden. Het verheugt mij dat het principe dat een parlements lid niet kan worden vervolgd omwille van wat hij zegt tijdens de uitoefening van zijn parlementaire opdracht, ongeschonden uit de debatten is gekomen.

Ik ben mij ervan bewust dat discretie tijdelijk noodzakelijk kan zijn in het kader van een parlementaire onderzoekscommissie. Wanneer deze discretie duidelijk wordt gemotiveerd, zullen de leden van de onderzoekscommissie dat ongetwijfeld accepteren. Er moet echter duidelijk worden omschreven welke redenen er worden ingeroepen, bijvoorbeeld gevaar voor de fysieke integriteit van de getuige. Het hoger staatsbelang kan echter niet als geldige reden worden aanvaard.

In het verslag komt duidelijk tot uiting dat er in de commissie uitvoerig werd gedebatteerd. Ik feliciteer de rapporteur nogmaals voor zijn weergave van de debatten. Ik ben blij dat wij nu eindelijk een wet van meer dan een eeuw oud, hebben aangepast. Het zal wellicht geen honderd jaar duren voor de wet opnieuw moet worden aangepast omdat de snelheid van de evolutie immers enorm is toegenomen.

Ik hoop dat alle wetgevers in ons land nuttig gebruik zullen kunnen maken van dit systeem van controle. Als alle andere controlemechanismen falen, kan de wetgever toch een ultieme

controle uitoefenen met het oog op de toekomst. De illusie dat problemen uit het verleden nog kunnen worden opgelost, begint nu stilaan te vervlieden. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de Voorzitter, het is toch merkwaardig hoe een dubbeltje rollen kan. De voorzitter van één van de belangrijkste onderzoekscommissies is hier komen verdedigen dat de wet moet worden aangepast en de huidige minister van Justitie die, toen nog als kamerlid, heeft meegewerkt aan de uitwerking van dit wetsvoorstel, heeft in de commissie verklaringen afgelegd die enigszins afwijken van de stellingen die hij destijds innam.

Laten wij het resultaat evalueren. Ik sluit mij aan bij alle felicitaties aan de rapporteur. Ik wil slechts één opmerking maken, waarvan ik nooit zal afwijken. Ik weet dat de tekst aangenomen door de commissie voor de Justitie om organisatorische redenen in een afzonderlijk document wordt gepubliceerd. Dit is geen verwijt aan de rapporteur. Het Bureau zal trachten deze toestand recht te zetten. Dit uitzonderlijk verslag, dat als handleiding moet dienen, moet vergezeld zijn van de tekst die uiteindelijk wordt goedgekeurd. De documenten van de Senaat worden beschouwd als zijnde bestemd voor intimi. Eigenlijk moeten zij echter als gids kunnen dienen voor de buitenwereld.

Bij de lezing van het verslag is het mij opgevallen dat wij een beetje zijn afgeweken van de essentie van wat het parlementair onderzoek zou moeten zijn. Waarschijnlijk onder druk van de omstandigheden hebben wij meer en meer de neiging om parlementair onderzoek bijna gelijk te stellen met gerechtelijk onderzoek. Dit hoeft echter niet het geval te zijn, al was het maar omdat het Parlement slechts over beperkte middelen beschikt.

De heer Bourgeois (CVP), rapporteur. — Vroeger was het makkelijker, maar de twee laatste onderzoekscommissie begaven zich op hetzelfde terrein als de politie.

De heer Erdman (SP). — Ik ben het eens met de heer Bourgeois dat het mogelijk wordt dat zowel het Parlement als het gerecht met hetzelfde onderzoek bezig zijn. Toch zou het Parlement meer maatschappelijke problemen aan een parlementair onderzoek moeten onderwerpen. In sommige parlementen is de neiging hier toe reeds aanwezig, al hoop ik dat dit niet als bezigheidstherapie wordt beschouwd.

Parlementair onderzoek vereist de begeleiding van deskundigen en logistieke middelen. Hiertoe werd het artikel met betrekking tot de middelen die ter beschikking moeten worden gesteld van de commissie aan de tekst toegevoegd.

Ik ben het volledig eens met de heren Vandenberghe en Coveliers, dat het wetsvoorstel een duidelijk signaal geeft voor de overbrugging van de grens tussen het Parlement en de rechterlijke overheden. Vroeger werden reeds zeer moeilijke onderhandelingen gevoerd om tussen beide een brug te leggen wanneer ze zich op hetzelfde terrein bevonden.

Ik ga akkoord met de heer Coveliers dat de scheiding der machten het uitgangspunt moet zijn. Volgens mij bedoelde Montesquieu met deze term eerder de beteugeling van de macht van de Koning, dan de letterlijke scheiding van de machten. Daarenboven staat de theorie van Montesquieu in de context van familiale relaties, daar van elke «goede familie» wel een lid deel uitmaakte van elk van de machten zodat de problemen aan tafel konden worden geregeld. Vertrekkend van het idee van de scheiding van de machten, is men echter overgestapt naar het hardnekkig verdedigen van de eigen bevoegdheden en het optrekken, niet van grenzen, maar van muren tussen de machten. Hierdoor zijn overbrugging en samenspraak helemaal onmogelijk geworden.

Ik herinner mij dat het destijds als een revolutie werd beschouwd als op initiatief van de voorzitter van de commissie voor de Justitie, voor het eerst de korpsoversten, het college van procureurs-generaal en de eerste voorzitters van de hoven werden uitgenodigd in deze commissie. Zij hadden immers nooit eerder, weze het vrijblijvend en ieder in het kader van zijn eigen bevoegdheden,

een discussie kunnen voeren met de wetgever over gemeenschappelijke bekommernissen, waarbij naar elkaar werd geluisterd. Ik vind het dus zeer positief dat de wetgever nu een signaal stuurt om die overbrugging mogelijk te maken en dat hij de magistratuur op voorhand heeft ingelicht over de mogelijkheden hier-toe.

Over de problematiek van de onafhankelijkheid van de leden van de parlementaire onderzoekscommissie, merk ik op dat het beroepsgeheim in het wetsvoorstel fundamenteel en degelijk werd aangepakt en dat er oplossingen voor dit probleem werden gegeven.

Het verrichten van parlementair onderzoek, al dan niet verwant met gerechtelijk onderzoek, is een belangrijke stap, maar ik hoop dat ook het volgen van de resultaten grondig zal worden gedaan.

Ik herinner de minister eraan, dat ik hem tijdens een commissievergadering gevraagd heb hoe ver het staat met het opvolgen van de aanbevelingen van bijvoorbeeld de Bendecommissie, omdat bij wijze van antwoord steeds enigszins geschuild wordt achter het voorontwerp-Franchimont, dat nog steeds bij de Raad van State is en dat inderdaad voor een aantal problemen een oplossing zou kunnen bieden. Ik wil toch ook benadrukken dat we de schuld voor het niet-volgen van de resultaten niet steeds in de schoenen van de minister mogen schuiven, maar dat we hiervoor met zijn allen verantwoordelijkheid dragen.

Ik denk dat het nagaan van de resultaten essentieel is en dat de opdracht van het Parlement niet gedaan is op het ogenblik dat het verslag ter tafel wordt gelegd. Dan mag men niet zo maar zeggen: hier zijn de aanbevelingen. Wij zullen dat in de toekomst wel zien wanneer het probleem zich ooit weer voordoet en dan de minister eventueel confronteren met zijn verantwoordelijkheid. Ik meen dat wij ons geregeld moeten informeren en onze wens kenbaar maken dat deze aanbevelingen moeten worden gerealiseerd.

Mijn fractie zal deze tekst volmondig goedkeuren. Ik hoop dat de minister, net zoals gisteren voor andere voorstellen van de Senaat, in de andere Kamer als advocaat zal optreden om deze tekst ongewijzigd en zonder verdere amendering te laten goedkeuren.

M. le Président. — La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Monsieur le Président, je n'ai pas voulu être discourtois à l'égard de collègues aussi éminents que MM. Lallemand et Erdman. Cependant, je voudrais que vous transmettiez mes protestations au Bureau du Sénat à propos de la façon dont sont organisés nos travaux. Il est anormal qu'à 12 heures 30 les orateurs de l'opposition doivent intervenir alors que les principaux sénateurs ayant suivi le débat quittent l'hémicycle pour assister à une séance du Bureau. Je trouve que nous devrions mieux organiser nos travaux.

La proposition que nous examinons aujourd'hui vient à son heure. Il est en effet évident que la loi de 1880 sur les enquêtes parlementaires devait être adaptée aux réalités actuelles.

Pendant longtemps, en effet, le droit constitutionnel d'enquête des Chambres a été assez peu utilisé alors que depuis une dizaine d'années, il y a été fait de plus en plus souvent appel. Cette pratique renouvelée a démontré la nécessité d'une révision des dispositions législatives concernant la matière.

Un groupe de travail mixte Chambre-Sénat s'est donc attelé à ce travail et a abouti au dépôt d'une proposition de loi en juillet 1992. Malheureusement, cette proposition ne fut jamais examinée et tomba donc en caducité à la dissolution de 1995.

Il faut féliciter notre collègue Vandenberghe d'avoir repris le flambeau et donc d'avoir redéposé la proposition au Sénat avec l'appui des principaux groupes.

La proposition a mobilisé la commission de la Justice pendant sept séances complètes. L'examen a donc été fort approfondi et a d'ailleurs amené de nombreuses et substantielles modifications du texte initial.

Je crois que, par l'examen de cette proposition, le Sénat a donné un parfait exemple du rôle législatif qui doit rester le sien.

Le Gouvernement a été fort présent lors des débats en commission. Oserais-je dire que sa présence m'a parfois paru un peu pesante? Certes, le Gouvernement a un droit constant de présence et d'intervention dans les Chambres et cette présence attentive démontre l'intérêt qu'il porte à nos travaux.

Mais, dans le cadre de la proposition qui nous occupe, il s'agit essentiellement d'une prérogative parlementaire consacrée par l'article 56 de la Constitution et la présence du Gouvernement devrait être simplement d'observation et de conseil.

Or, nous avons parfois eu l'impression que sur certains points, il tentait d'imposer son point de vue à la commission. Celle-ci a cependant conservé, à tout moment, sa liberté d'appréciation.

Il est essentiel de rappeler la finalité de l'organisation des commissions parlementaires d'enquêtes: il s'agit de donner au Parlement l'information nécessaire en vue d'exercer ses missions législatives et de contrôle. C'est dans cette optique que la commission a examiné les textes.

Avant d'examiner brièvement certains aspects du texte qui nous est proposé, je voudrais souligner la qualité du long et intéressant rapport de M. Bourgeois.

C'est sans équivoque que la commission a considéré que le présent projet relevait du bicaméralisme intégral, malgré les réserves émises à ce sujet par le Gouvernement.

Le droit d'enquête des Chambres est consacré par l'article 56 de la Constitution; il s'agit donc d'un droit fondamental pour lequel les deux assemblées législatives fédérales sont placées sur un pied d'égalité et il serait impensable que nous puissions nous voir imposer un *modus operandi* par l'autre assemblée. Ce point ne doit plus être remis en question.

Par ailleurs, nous avons également consacré le principe suivant lequel une instruction ou information judiciaire en cours ne peut faire obstacle à l'exercice concurrent du droit d'enquête parlementaire. Bien entendu, l'enquête parlementaire ne peut empiéter sur le judiciaire ni le contrecarrer de quelque façon que ce soit mais il est important qu'il ne faille pas attendre la clôture de la phase judiciaire — qui peut durer des années — pour mettre en œuvre une enquête parlementaire.

Un autre point intéressant du texte dans sa version finale est la consécration du principe général de la publicité des travaux de la commission.

Il est en effet évident qu'en exerçant son rôle législatif et de contrôle, le Parlement doit le faire dans la clarté et la transparence. Il ne s'agit pas seulement d'éclairer les députés et les sénateurs mais, à travers eux, l'ensemble de la nation.

L'article 4 de la proposition précise donc que les réunions de la commission sont publiques. Bien sûr, dans certains cas, et essentiellement dans un but de protection des témoins, la commission peut décider le contraire. Mais il est évident que ce contraire doit constituer l'exception et, à cet égard — il s'agit là de la seule réserve que j'ai à formuler vis-à-vis de l'ensemble du texte —, je regrette que nous n'ayons pas prévu explicitement que la décision de prononcer le huis clos doive être motivée.

C'est dans un même souci de clarté et d'efficacité qu'il est précisé à l'article 9 que la commission d'enquête consignera la relation de ses travaux dans un rapport public, actera ses conclusions et formulera, le cas échéant, ses observations sur les responsabilités éventuelles et ses propositions de modifications législatives.

Le problème d'un éventuel conflit entre la commission d'enquête et le procureur général près la cour d'appel ou l'auditeur général près la cour militaire concernant le refus, par ces derniers, de transmettre des copies de devoirs d'instruction ou des actes de procédure a fait l'objet de longs débats, le Gouvernement et la commission divergeant sensiblement sur la solution à apporter.

Finale­ment, la solution adoptée, à savoir le constitution d'une commission ad hoc composée du premier président de la Cour de cassation, du président de la Cour d'arbitrage et du premier président du Conseil d'État, apparaît comme satisfaisante et ménageant toutes les susceptibilités.

Un problème délicat était celui de la sanction du non-respect de la confidentialité des séances à huis clos lors que la commission décidait de ne pas en divulguer le contenu.

À cet égard, la notion de secret a été préférée à celle de la discrétion. Il s'agit là d'une décision sage car juridiquement, le secret est évidemment plus « cernable ».

Par ailleurs, on a distingué deux types de sanctions en cas de non-respect de ce secret: les parlementaires sont renvoyés à la discipline de leur assemblée tandis que les autres personnes présentes de par leurs fonctions relèveront des dispositions du Code pénal.

Il ne s'agit évidemment pas d'accorder un privilège aux parlementaires mais il eût été difficile de les sanctionner pénalement pour une faute commise dans l'exercice de leur mandat.

Du reste, une mesure telle qu'une exclusion de la commission pour tout parlementaire coupable d'indiscrétion s'avérera suffisante.

Monsieur le Président, le texte qui nous est soumis à l'issue des longs débats de la commission de la Justice organise d'une façon rationnelle et juridiquement satisfaisante les travaux des commissions parlementaires d'enquête. Le groupe PRL-FDF l'approuvera donc. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik verheel niet dat ik op dit uur en nu ik de maag van de minister bijna hoor grollen, eerder het woord neem voor de *Parlementaire Handelingen* dan voor de toehoorders. Ik doe dit echter vanuit de overweging dat de Volksunie-fractie geen stemrecht heeft in de commissie en wij ons stemgedrag dus in openbare vergadering moeten verduidelijken.

Onder de druk van de publieke opinie werden de voorbije jaren hoe langer hoe meer parlementaire onderzoekscommissies geïnstalleerd. Denk maar aan zogenaamde Bendecommissie, de Gladiocommissie en de commissies met betrekking tot mensenhandel, de legerbestellingen, de ABOS-dossiers en Ruanda.

Aangezien de Grondwet aan elke Kamer afzonderlijk het recht van onderzoek toekent en elke Kamer die bevoegdheid ook afzonderlijk reglementeert, was het ongetwijfeld noodzakelijk dit recht op wetgevend vlak te ondersteunen om het ten volle te kunnen toepassen. Terloops vestig ik er de aandacht op dat de parlementen van de Gewesten en de Gemeenschappen ook in dit verband een eigen regeling zullen moeten uitwerken.

De bedoeling van een parlementaire onderzoekscommissie moet steeds zijn het falend overheidsbeleid onderzoeken, nagaan hoe dat kan worden verholpen om, indien nodig, bij wetwijziging een en ander bij te schaven. Opvolging is dus inderdaad belangrijk.

Het voorstel is mede het resultaat van overleg in een gemengde werkgroep van Kamer en Senaat en stoelt op een ruime consensus. Ook de Volksunie-fractie steunt dit voorstel. In de commissie voor de Justitie van de Senaat werd het voorstel aanzienlijk verbeterd en verfijnd. De bespreking werd aangevat met het stilaan onvermijdelijk geworden onderzoek naar de bevoegdheid van de Senaat waarbij geoordeeld werd dat het moest worden behandeld volgens de verplicht bicamerale procedure. Het belangrijkste argument daarvoor was de grondwettelijke bevoegdheid van de Senaat inzake het recht op onderzoek en het recht om die bevoegdheid zelf te reglementeren. De vraag is echter hoe de Kamer dit zal beoordelen, vooral nu de minister zich over dat bicameraal karakter op zijn minst weifelend heeft uitgesproken.

De kernvragen bij de wettelijke regeling van de parlementaire onderzoeksprocedure betreffen het openbaar of geheim karakter van de werkzaamheden, de daarmee samenhangende discretie- of geheimhoudingsplicht, de eventuele sanctie en tenslotte de bevoegdheden en de onderzoeksmogelijkheden.

Voor de Volksunie moeten hierbij volgende principes vooropstaan.

Ten eerste, het Parlement is de plaats bij uitstek van onbeperkte en vrije meningsuiting. Openbaarheid kunnen de politiek en het Parlement maar ten goede komen.

Ten tweede, als er discretie of geheimhouding moet zijn, dan moeten die steeds functioneel verantwoord zijn. Geheimhouding is geen waarde op zich.

Ten derde, de commissie moet steeds zelf de noodzaak aan geheimhouding kunnen beoordelen en evalueren in het licht van bijkomende nieuwe omstandigheden. Uiteraard moeten hierbij zo weinig mogelijk remmen op de openbaarheid zijn.

Ten vierde, de sanctie voor de schending van de geheimhouding door parlementsliden kan alleen op politiek, en nooit op strafrechtelijk vlak. Dit is ook tijdens de bespreking in openbare vergadering aangetoond.

Ten vijfde, bij het uitoefenen van hun algemeen recht op onderzoek moeten de commissies over de ruimste bevoegdheden en onderzoeksmogelijkheden beschikken.

Al deze principes zijn terug te vinden in het voorstel, al was daar soms enige discussie voor nodig, vooral met betrekking tot de sanctieplicht. De Volksunie zal dit voorstel dan ook met overtuiging goedkeuren. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben het ermee eens dat de mogelijkheden van de onderzoekscommissies worden uitgebreid. Het uitstekende verslag en het ruime debat dat in openbare vergadering is gevoerd, tonen voldoende aan dat onderzoekscommissies moeten kunnen opgericht worden. Zelf ervaar ik dagelijks hoe moeilijk het is om op een adequate manier toezicht te houden op de instellingen en op wat er in het land gebeurt.

De controlefunctie van het Parlement is een basisgegeven in het geheel van onze democratische opbouw. Het Parlement moet dan ook over adequate instrumenten beschikken om zijn controlefunctie uit te oefenen. Ik ben dan ook een absolute voorstander van dit wetsvoorstel.

Het succes van het nieuwe instrumentarium zal essentieel afhangen van de goede communicatie tussen de parlementaire onderzoekscommissies, het parket-generaal en het gerecht dat eveneens zijn rol moet kunnen spelen.

Sommigen beweren dat gerecht en Parlement een verschillend onderzoek voeren, maar als het over dezelfde feiten gaat en dezelfde instrumenten ter beschikking worden gesteld, dan is het ook evident dat in de mate van het mogelijke informatie wordt verstrekt en communicatie en een dialoog ontstaan tussen de diverse instellingen, opdat de procedure zo efficiënt mogelijk verloopt. Die samenwerking geldt niet alleen voor het uitvoeren van wat ik technische opdrachten noem zoals een huiszoeking, het aftappen van een telefoon of een inbeslagname, maar is ook belangrijk als het geheim van het onderzoek op het spel staat of als een magistraat moet worden aangeduid.

Hoewel ik enig voorbehoud maak, acht ik het absoluut noodzakelijk dat het Parlement over de juiste instrumenten beschikt, zodat belangrijke dossiers kunnen worden onderzocht. Van een goede communicatie zullen zowel Parlement als gerecht beter worden.

Ik dank de leden van de commissie voor de Justitie en de senatoren die vandaag het woord hebben genomen voor hun medewerking aan dit voorstel, dat met de goedkeuring straks een ontwerp zal worden en dat ik zal verdedigen in de kamercommissie voor de Justitie. (*Applaus.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles de la proposition de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het wetsvoorstel.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Artikel 1 van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek wordt vervangen als volgt:

«Artikel 1. De Kamers oefenen het bij artikel 56 van de Grondwet toegekende recht van onderzoek uit overeenkomstig de volgende regels.

De door de Kamers ingestelde onderzoeken treden niet in de plaats van de onderzoeken van de rechterlijke macht; ze kunnen daarmee samenlopen maar mogen het verloop ervan niet hinderen.»

Art. 2. L'article 1er de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires est remplacé par ce qui suit:

«Article 1er. Les Chambres exercent le droit d'enquête conféré par l'article 56 de la Constitution, conformément aux dispositions suivantes.

Les enquêtes menées par les Chambres ne se substituent pas à celles du pouvoir judiciaire, avec lesquelles elles peuvent entrer en concours, sans toutefois en entraver le déroulement.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. In artikel 2 van dezelfde wet worden de woorden «Elke Kamer verricht zelf het onderzoek...» vervangen door de woorden «Binnen het kader van de opdracht die ze omschrijft, verricht elke Kamer zelf het onderzoek...»

Art. 3. À l'article 2 de la même loi, les mots «, dans le cadre de la mission qu'elle définit,» sont insérés entre les mots «Chaque Chambre» et le mot «exerce».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. Artikel 3 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

«Art. 3. De commissie wordt samengesteld en beraadslaagt met inachtneming van de regels die de Kamer bepaalt.

Ieder lid van de Kamer heeft het recht om het onderzoek van de commissie bij te wonen, tenzij de Kamer of de commissie anders beslist.

De commissievergaderingen zijn openbaar. De commissie kan echter op ieder tijdstip anders beslissen.

De leden van de Kamer zijn tot geheimhouding verplicht met betrekking tot de informatie verkregen naar aanleiding van de niet-openbare commissievergaderingen. Schending van die geheimhouding wordt gestraft met de sanctie bepaald in het reglement van de Kamer waartoe zij behoren.

De commissie kan de geheimhoudingsplicht opheffen tenzij zij zich uitdrukkelijk heeft verbonden om de geheimhouding in acht te nemen.»

Art. 4. L'article 3 de la même loi est remplacé par les dispositions suivantes:

«Art. 3. La commission est constituée et elle délibère conformément aux règles établies par la Chambre.

Tout membre de la Chambre a le droit d'assister à l'enquête de la commission, à moins que la Chambre ou la commission ne décident le contraire.

Les réunions de la commission sont publiques. La commission peut cependant à tout moment décider le contraire.

Les membres de la Chambre sont tenus au secret en ce qui concerne les informations recueillies à l'occasion des réunions non publiques de la commission. Toute violation de ce secret sera sanctionnée conformément au règlement de la Chambre à laquelle ils appartiennent.

La commission peut lever l'obligation de secret sauf si elle s'est expressément engagée à le préserver.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. Artikel 4 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

«Art. 4. § 1. De Kamer of de commissie, alsook hun voorzitters voor zover die daartoe gemachtigd worden, kunnen alle in het Wetboek van strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen nemen.

§ 2. Voor het uitvoeren van onderzoeksverrichtingen die vooraf bepaald moeten worden, kan de Kamer of de commissie een verzoek richten tot de eerste voorzitter van het hof van beroep die een of meer raadsheren in het hof van beroep of een of meer rechters in de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin de onderzoeksverrichtingen moeten geschieden, aanstelt.

Voor de uitvoering van deze onderzoeksverrichtingen staat de aangestelde magistraat onder leiding van de voorzitter van de commissie. Hij stelt een schriftelijk verslag op waarin de resultaten van zijn onderzoek worden opgetekend.

De aangestelde magistraat kan buiten zijn ambtsgebied optreden en zijn onderzoek tot heel het rijk uitbreiden.

§ 3. De commissie kan eveneens, overeenkomstig de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten, aan de Vaste Comités P en I opdracht geven om de nodige onderzoeken te doen.

§ 4. Wanneer de onderzoeksmaatregelen een beperking inhouden van de bewegingsvrijheid, een inbeslagneming van materiële goederen, een huiszoeking of het afluisteren, kennismaken en opnemen van privécommunicatie en -telecommunicatie, is het optreden van de overeenkomstig § 2 aangestelde magistraat verplicht.

De artikelen 35 tot en met 39 en 90ter tot en met 90^{novies} van het Wetboek van strafvordering betreffende de inbeslagneming van materiële goederen en het afluisteren, kennismaken en opnemen van privécommunicatie en -telecommunicatie worden toegepast door de in het vorige lid bedoelde magistraat.

§ 5. Wanneer inlichtingen moeten worden opgevraagd in criminele, correctionele, politie- en tuchtzaken, richt de commissie tot de procureur-generaal bij het hof van beroep of de auditeur-generaal bij het militair gerechtshof een schriftelijk verzoek tot het lichten van een door haar onontbeerlijk geacht afschrift van de onderzoeksverrichtingen en de proceshandelingen.

Zo deze magistraat bij gemotiveerde beslissing meent niet te kunnen ingaan op dit verzoek, kunnen de Kamer, de commissie of hun voorzitters hiertegen in beroep gaan bij een college dat bestaat uit de eerste voorzitter van het Hof van cassatie, de voorzitter van het Arbitragehof en de eerste voorzitter van de Raad van State. Dit college houdt zitting met gesloten deuren en regelt de procedure. Het kan de voorzitter van de commissie en de betrokken magistraat op zeer korte termijn horen. Het beslecht het geschil definitief en bij gemotiveerde beslissing uitgesproken in openbare vergadering, met inachtneming van de aan de orde gestelde belangen en, in het bijzonder, met eerbiediging van de rechten van verdediging.

§ 6. Wanneer inlichtingen moeten worden opgevraagd in bestuurszaken, richt de commissie een schriftelijk verzoek tot de bevoegde minister of staatssecretaris, die aan dat verzoek onmiddellijk gevolg geeft.»

Art. 5. L'article 4 de la même loi est remplacé par les dispositions suivantes:

«Art. 4. § 1er. La Chambre ou la commission, ainsi que leurs présidents pour autant que ceux-ci y soient habilités, peuvent prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle.

§ 2. Pour l'accomplissement de devoirs d'instruction qui devront être déterminés préalablement, la Chambre ou la commission peuvent requérir le premier président de la cour d'appel, qui désigne un ou plusieurs conseillers de la cour d'appel ou un ou plusieurs juges du tribunal de première instance du ressort dans lequel les devoirs d'instruction doivent être accomplis.

Pour l'accomplissement de ces devoirs d'instruction, le magistrat désigné est placé sous la direction du président de la commission. Il établit un rapport écrit consignant les résultats de son instruction.

Le magistrat désigné peut agir en dehors de son ressort et étendre son instruction à l'ensemble du royaume.

§ 3. La commission peut également, conformément à la loi du 18 juillet 1991 organique du contrôle des services de police et de renseignements, charger les Comités permanents P et R d'effectuer les enquêtes nécessaires.

§ 4. Lorsque les mesures d'instruction comportent une limitation de la liberté d'aller ou de venir, une saisie de biens matériels, une perquisition ou l'écoute, la prise de connaissance et l'enregistrement de communications et de télécommunications privées, l'intervention du magistrat désigné conformément au § 2 est obligatoire.

Les articles 35 à 39 et 90ter à 90^{novies} du Code d'instruction criminelle relatifs à la saisie de biens matériels et à l'écoute, à la prise de connaissance et à l'enregistrement de communications et de télécommunications privées sont applicables par le magistrat visé à l'alinéa précédent.

§ 5. Lorsque des renseignements doivent être demandés en matière criminelle, correctionnelle, policière et disciplinaire, la commission adresse au procureur général près la cour d'appel ou à l'auditeur général près la cour militaire une demande écrite en vue de se faire délivrer une copie des devoirs d'instruction et des actes de procédure dont elle estime avoir besoin.

Si, par décision motivée, ce magistrat estime ne pas pouvoir accéder à cette demande, la Chambre, la commission ou leurs présidents peuvent introduire un recours auprès d'un collègue constitué du premier président de la Cour de cassation, du président de la Cour d'arbitrage et du premier président du Conseil d'État. Ce collègue siège à huis clos et règle la procédure. Il peut entendre, dans les délais les plus brefs, le président de la commission et le magistrat concerné. Il tranche le conflit de manière définitive et par décision motivée rendue en séance publique, en tenant compte des intérêts en présence et, en particulier, du respect des droits de la défense.

§ 6. Lorsque des renseignements doivent être demandés en matière administrative, la commission adresse une demande écrite au ministre ou au secrétaire d'État compétent, qui y donne suite immédiatement.»

— Angenomen.

Adopté.

Art. 6. Artikel 8 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

«Art. 8. Andere personen dan leden van de Kamer die, in welke hoedanigheid ook, de niet-openbare commissievergaderingen bijwonen of eraan deelnemen, zijn gehouden vooraf onder ede te verklaren het geheime karakter van de werkzaamheden te zullen naleven. Schending van die geheimhouding wordt gestraft overeenkomstig de bepalingen van artikel 458 van het Strafwetboek.

Getuigen, tolken en deskundigen hebben tegenover de Kamer, de commissie of de aangestelde magistrat dezelfde verplichtingen als tegenover de onderzoeksrechter.

Een ieder kan als getuige worden opgeroepen. De oproeping geschiedt schriftelijk en, zo nodig, bij dagvaarding.

Alvorens te worden gehoord, vertonen de getuigen de uitnodiging of de dagvaarding waarbij zij worden opgeroepen om te getuigen; daarvan wordt melding gemaakt in het proces-verbaal. Vóór zijn verhoor doet de getuige opgave van zijn naam, voornamen, beroep, plaats en datum van geboorte en woonplaats.

De getuigen en de deskundigen leggen vervolgens de eed af dat zij de gehele waarheid en niets dan de waarheid zullen zeggen.

De deskundigen bevestigen hun mondelinge dan wel schriftelijke verslagen met de als volgt gestelde eed: «Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb.»

Het proces-verbaal van de getuigenissen wordt getekend, hetzij onmiddellijk, hetzij uiterlijk vijftien dagen na de beëindiging van het verhoor, door de voorzitter en de getuige, nadat deze daarvan voorlezing heeft gekregen en verklaard heeft te volharden bij zijn verklaringen. Er mag niet tussen de regels worden geschreven; doorhalingen en verwijzingen worden door de voorzitter en de getuige goedgekeurd en geparafeerd.

Indien de getuige weigert zijn getuigenis te tekenen, wordt daarvan melding gemaakt in het proces-verbaal.

Hij die gedagvaard wordt om als getuige te worden gehoord, is gehouden te verschijnen en aan de dagvaarding te voldoen, op straffe van gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en geldboete van vijfhonderd frank tot tienduizend frank. De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, hoofdstuk VII en artikel 85 niet uitgezonderd, zijn van toepassing.

Onverminderd het inroepen van het beroepsgeheim bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek, kan iedere getuige aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolgning en derhalve getuigenis weigeren.»

Art. 6. L'article 8 de la même loi est remplacé par les dispositions suivantes:

«Art. 8. Toute personne autre qu'un membre de la Chambre qui, à un titre quelconque, assiste ou participe aux réunions non publiques de la commission, est tenue, préalablement, de prêter le serment de respecter le secret des travaux. Toute violation de ce secret sera punie conformément aux dispositions de l'article 458 du Code pénal.

Les témoins, les interprètes et les experts sont soumis devant la Chambre, la commission ou le magistrat commis, aux mêmes obligations que devant le juge d'instruction.

Tout un chacun peut être appelé comme témoin. La convocation se fait par écrit et, au besoin, par citation.

Avant d'être entendus, les témoins sont tenus de présenter l'invitation ou la convocation à témoigner; il en est fait mention dans le procès-verbal. Avant son audition, le témoin décline ses nom, prénoms, profession, lieu et date de naissance et domicile.

Les témoins et les experts prêtent ensuite le serment de dire toute la vérité et rien que la vérité.

Les experts confirment leurs rapports verbaux ou écrits par le serment suivant: «Je jure avoir accompli ma mission en honneur et conscience, avec exactitude et probité.»

Le procès-verbal des témoignages est signé, soit immédiatement, soit au plus tard quinze jours à dater de la fin de l'audition par le président et par le témoin, après que lecture lui en a été faite et qu'il a déclaré persister en ses déclarations. Aucun interligne ne pourra être fait; les ratures et renvois seront approuvés et paraphés par le président et le témoin.

Si le témoin refuse de signer ses dépositions, il en sera fait mention au procès-verbal.

Toute personne citée pour être entendue en témoignage sera tenue de comparaître et de satisfaire à la citation sous peine d'un emprisonnement de huit jours à six mois et d'une amende de cinq cents francs à dix mille francs. Les dispositions du livre Ier du Code pénal, sans exception du chapitre VII et de l'article 85, sont applicables.

Sans préjudice de l'invocation du secret professionnel visé à l'article 458 du Code pénal, tout témoin qui, en faisant une déclaration conforme à la vérité, pourrait s'exposer à des poursuites pénales, peut refuser de témoigner.»

— Angenomen.

Adopté.

Art. 7. In artikel 10 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A) Het eerste lid wordt vervangen als volgt:

«De processen-verbaal waarin wordt vastgesteld dat er aanwijzingen of vermoedens zijn van strafbare feiten, worden gezonden aan de procureur-generaal bij het hof van beroep opdat daaraan gevolg wordt gegeven als naar recht.»

B) Het tweede lid wordt opgeheven.

Art. 7. À l'article 10 de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :

A) L'alinéa premier est remplacé par ce qui suit :

«Les procès-verbaux constatant des indices ou des présomptions d'infractions seront transmis au procureur général près la cour d'appel pour y être donnée telle suite que de droit.»

B) L'alinéa 2 est supprimé.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 8. Artikel 12 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt :

«Art. 12. Overeenkomstig haar reglement stelt de Kamer onverwijld de middelen ter beschikking van de commissie die onontbeerlijk zijn voor de uitvoering van haar opdracht.»

Art. 8. L'article 12 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

«Art. 12. En conformité avec son règlement, la Chambre met sans délai à la disposition de la commission les moyens indispensables à l'accomplissement de sa mission.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 9. In artikel 13 van dezelfde wet wordt vóór het eerste lid het volgende lid ingevoegd :

«De commissie maakt van haar werkzaamheden een verslag, dat openbaar is. Zij vermeldt haar conclusies en formuleert, in voorkomend geval, opmerkingen over de verantwoordelijkheden die door het onderzoek aan het licht zijn gebracht, en voorstellen over een wijziging van de wetgeving.»

Art. 9. À l'article 13 de la même loi, l'alinéa suivant est inséré avant l'alinéa premier :

«La commission consigne la relation de ses travaux dans un rapport public. Elle acte ses conclusions et formule, le cas échéant, ses observations quant aux responsabilités que l'enquête révèle, et ses propositions sur une modification de la législation.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 10. In artikel 458 van het Strafwetboek worden tussen de woorden «buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte» en de woorden «getuigenis af te leggen» ingevoegd de woorden «of voor een parlementaire onderzoekscommissie.»

Art. 10. À l'article 458 du Code pénal, les mots «ou devant une commission d'enquête parlementaire» sont insérés entre les mots «hors le cas où ils sont appelés à rendre témoignage en justice» et les mots «et celui où la loi les oblige à faire connaître ces secrets.»

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

We stemmen later over het wetsvoorstel in zijn geheel.

Nous poursuivrons nos travaux cet après-midi à 15 heures.

Wij zetten onze werkzaamheden voort vanmiddag om 15 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 12 h 45 m.)

(De vergadering wordt gesloten om 12 h 45 m.)

SÉANCE DE L'APRÈS-MIDI — NAMIDDAGVERGADERING

PRÉSIDENCE DE M. SWAELEN, PRÉSIDENT VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 5 m.
De vergadering wordt geopend om 15 h 5 m.

MEDEDELING

Economische overheidsbedrijven

COMMUNICATION

Entreprises publiques économiques

De Voorzitter. — Bij brief van 26 maart 1996 heeft de Ombudsdienst van Belgacom, overeenkomstig artikel 46 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, haar activiteitenverslag voor het jaar 1995 overgezonden.

Par lettre du 26 mars 1996, le Service de médiation de Belgacom a transmis, conformément à l'article 46 de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques, le rapport de ses activités pour l'année 1995.

— Verwezen naar de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden.

Renvoi à la commission des Finances et des Affaires économiques.

VOORSTELLEN — PROPOSITIONS

Inoverwegingneming — Prise en considération

De Voorzitter. — Aan de orde is thans de bespreking over de inoverwegingneming van voorstellen.

L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération de propositions.

U heeft de lijst ontvangen van de verschillende in overweging te nemen voorstellen met opgave van de commissies waarnaar het Bureau van plan is ze te verwijzen.

Vous avez reçu la liste des différentes propositions à prendre en considération, avec indication des commissions auxquelles le Bureau envisage de les renvoyer.

Leden die opmerkingen mochten hebben, gelieven mij die vóór het einde van de vergadering te doen kennen.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler, de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, zal ik beschouwen dat die voorstellen in overweging zijn genomen en verwezen naar de commissies die door het Bureau zijn aangeduid.

Sauf suggestions divergentes, je considérerai les propositions comme prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées par le Bureau.

QUESTION ORALE DE M. HATRY AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES FINANCES ET DU COMMERCE EXTÉRIEUR SUR «L'IMPÔT NOUVEAU SUR LA FORTUNE»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HATRY AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIËN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER «DE NIEUWE VERMOGENSBELASTING»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Hatry au Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «l'impôt nouveau sur la fortune».

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le Président, la discussion publique sur un impôt nouveau sur la fortune, venant s'ajouter à ceux qui existent déjà — en l'occurrence le précompte immobilier, les droits de succession et les droits d'enregistrement, sans oublier le nouvel impôt prétendument de solidarité imposé par le ministre des Pensions, en dépit de toute équité, sur des capitaux perçus par des pensionnés depuis plus de quinze ans — fait rage. Si l'on comprend que des scientifiques, voire des agents des services publics pensionnés, se livrent à un échange de vues sur la matière, malgré l'impact négatif que cela peut avoir sur l'image du pays et son attractivité pour les investisseurs, il est beaucoup moins compréhensible que de hauts fonctionnaires en exercice puissent extérioriser leur point de vue, avec ou sans l'autorisation de leur ministre de tutelle. Or, l'administrateur général adjoint de l'administration des impôts a pris part à cette campagne donnant son point de vue favorable à cet impôt et plaidant même directement pour celui-ci dans le *Bulletin de documentation* du ministère des Finances, édition de janvier-février 1996.

Je souhaiterais savoir si le Vice-Premier ministre a donné son autorisation pour cette prise de position officielle d'un fonctionnaire en exercice.

S'il ne l'a pas donnée, estime-t-il qu'une matière aussi explosive puisse faire l'objet de prises de position abstraites de la part d'un fonctionnaire assumant d'aussi hautes responsabilités en la matière?

Le Vice-Premier ministre partage-t-il le point de vue de ce fonctionnaire?

M. le Président. — La parole est à M. Maystadt, Vice-Premier ministre.

M. Maystadt, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur. — Monsieur le Président, la publication de l'article de M. l'administrateur général adjoint des Impôts dans le *Bulletin de documentation* de janvier-février 1996 ne devait pas être soumise à une autorisation préalable de ma part, puisque de tels articles sont publiés sous la seule responsabilité de leur auteur et ne peuvent dès lors être considérés comme exprimant le point de vue du ministre ni celui de l'administration.

Je me permets aussi d'attirer votre attention, monsieur Hatry, sur le fait que, dans le même *Bulletin de documentation*, figure également un article de M. le directeur général de l'administration des Contributions directes qui critique les réflexions théoriques de M. l'administrateur général adjoint des Impôts, notamment en ce qui concerne la faisabilité et la rentabilité d'un tel impôt. Le responsable de l'administration des Contributions directes souligne notamment qu'il ne peut être perdu de vue que les effets pervers d'un tel impôt, par exemple à la suite de la délocalisation accrue des capitaux, sont indiscutables.

Il relève, en outre, qu'un tel impôt frapperait surtout ceux qui ont investi dans l'immobilier en Belgique et qu'y échapperaient ceux qui ont préféré placer leur argent à l'étranger.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DEVOLDER AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER «HET STOPZETTEN VAN DE TERUGBETALING VAN CEREDASE BIJ PATIENTEN MET DE ZIEKTE VAN GAUCHER»

QUESTION ORALE DE M. DEVOLDER AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR «L'ARRÊT DU REMBOURSEMENT DU CEREDASE AUX PERSONNES ATTEINTES DE LA MALADIE DE GAUCHER»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Devolder aan de minister van Sociale Zaken over «het stopzetten van de terugbetaling van Ceredase bij patiënten met de ziekte van Gaucher».

Het woord is aan de heer Devolder.

De heer Devolder (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, in medische middens is er consternatie ontstaan over het staken van de terugbetaling van Ceredase door het bijzonder solidariteitsfonds van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering. Uit informatie die ik van medici heb ontvangen, blijkt dat in ons land ongeveer een vijftiental patiënten in behandeling zijn voor de ziekte van Gaucher. De gentherapie voor deze aandoening zal pas over tien jaar gebruiksklaar zijn. Zolang er geen compatibele beenmergdonor wordt gevonden, kan het leven van een Gaucher-patiënt enkel worden gered door een behandeling met Ceredase. Deze therapie werd reeds met succes toegepast in Israël en in 1992 werd ze erkend door de Food and Drug Administration.

In een mij bekend geval werd de terugbetaling van de behandeling van een jeugdig patiëntje aanvankelijk door het solidariteitsfonds toegestaan, maar na een succesvolle behandeling van 15 maand werd de terugbetaling plots gestaakt. Voortaan willen de ziekenhuizen pas Ceredase bestellen als de nodige garanties

voor de terugbetaling ervan vooraf kunnen worden gegeven. Voor niet-kapitaalkrachtige patiënten is dit uiteraard onmogelijk. Afhankelijk van de voorgeschreven dosis kost een behandeling met Ceredase gemiddeld 25 000 frank per week.

De minister van Sociale Zaken liet twee weken geleden nog de triomfklok luiden over het positieve saldo van ongeveer zes miljard frank op de begroting van de sociale zekerheid. Vindt de minister het verantwoord een positief resultaat te boeken op de rug van een beperkt aantal patiënten aan wie elke redelijke levenskans wordt ontnomen? Zal de minister dringend maatregelen nemen om deze levensbedreigende situatie onmiddellijk ongedaan te maken en zo ja, welke?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Colla, die antwoordt namens de minister van Sociale Zaken.

De heer Colla, minister van Volksgezondheid en Pensioenen. — Mijnheer de Voorzitter, de heer Devolder heeft zijn mondelinge vraag aan de minister van Sociale Zaken gericht, maar de problematiek ligt voor een niet-onbelangrijk deel op het terrein van de Volksgezondheid. Dit zal onmiddellijk blijken uit mijn antwoord.

De heer Devolder heeft gelijk om onze aandacht op dit probleem te vestigen. Ik kan hem echter gerust stellen en heb goede redenen om te verklaren dat het probleem binnen de kortste tijd zal zijn opgelost.

Voor een goed begrip van de financiële toestand van de sociale zekerheid zou het verkeerd zijn het cijfer van zes miljard als een winstcijfer voor te stellen. Het gaat om zes miljard minder uitgaven dan oorspronkelijk begroot, die echter niet werden gerealiseerd door een vermindering van de uitgaven voor geneesmiddelen; in de sector van de ziekte- en invaliditeitsverzekering is precies de deelbegroting voor geneesmiddelen diegene die de pan blijft uitswingen.

De wet van 5 juli 1994 heeft betrekking op bloed- en bloederivaten en zet de Europese richtlijn van 14 juli 1989 om in Belgisch recht. De wet bepaalt de conformiteitsregels voor de industriële aanmaak van stabiele bloederivaten. De regelgeving is van toepassing op nieuwe geneesmiddelen zowel als op geneesmiddelen die reeds op de markt zijn.

Deze conformiteit heeft betrekking op een aantal specificaties, waaronder twee belangrijke voorwaarden: het bloed moet vrijwillig worden gegeven en de gift moet gratis zijn. De Europese Commissie maakt problemen bij de tweede voorwaarde. Om die reden werd een beroep gedaan op de derogatiemogelijkheid waarin de wet voorziet en werd een aangepast koninklijk besluit ontworpen. Dit ontwerp werd voor advies overgezonden aan de Nationale Raad voor bloed. Deze raad heeft eind februari haar advies verstrekt. Onmiddellijk werd een advies ingewonnen bij de Raad van State en de Raad van State heeft zijn advies einde maart 1996 uitgebracht. Rekening houdend met dit advies werd het koninklijk besluit aangepast en zal eerlang in zijn nieuwe vorm worden gepubliceerd.

Intussen heeft de Erkenningcommissie voor geneesmiddelen het dossier reeds behandeld en een positief advies gegeven. Zodra de derogatiebesluiten gepubliceerd zijn, kan men overgaan tot registratie van het produkt. Uit het antwoord dat mevrouw De Galan mij heeft gegeven, maak ik op dat zodra het produkt geregistreerd is, het RIZIV, die dit produkt blijkbaar vanuit het solidariteitsfonds terugbetaalt, de situatie van voorheen kan herstellen, zodat de rechthebbenden opnieuw kunnen rekenen op terugbetaling.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Devolder voor een repliek.

De heer Devolder (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Hij heeft verklaard dat de zaak binnenkort in orde zal zijn, maar graag kreeg ik van hem toch een concrete termijn. Bovendien doe ik hem nog een suggestie. Volgens de minister is de geneesmiddelensector nog altijd de zondebok, omdat de uitgaven er nog steeds te hoog liggen. Ik stel echter vast dat op 1 maart de toestemming werd gegeven voor een

prijsverhoging voor het produkt Amoxicelline eurogenerics 500 mg van 78 frank per eenheid. Indien dit geneesmiddel, zelfde werking, zelfde dosis, magistraal wordt bereid, betekent dit voor het RIZIV een besparing van meer dan 120 frank per eenheid. Sedert de prijsverhoging van voornoemd produkt betaalt de patiënt een remgeld van 75 frank indien hij tot de WIGW's behoort en van 125 frank indien hij tot de actieven behoort. De minister zou er dus beter aan doen onze goede tips te volgen en de magistrale bereiding te promoten.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Colla, die antwoordt namens de minister van Sociale Zaken.

De heer Colla, minister van Volksgezondheid en Pensioenen. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb niet over een zondebok gesproken. Ik heb alleen vastgesteld dat in de ZIV-begroting de uitgaven voor geneesmiddelen de enige uitzondering vormen, omdat zij sterker stijgen dan in de begroting is vastgelegd.

Mijnheer Devolder, u weet net zo goed als ik dat u uw suggestie aan mijn collega voor Economische Zaken moet doorspelen. Minister Di Rupo is immers verantwoordelijk voor de prijzen.

De heer Devolder (VLD). — Mijnheer de minister, het gaat hier toch om een gemengde beslissing. Samen met de minister van Sociale Zaken geeft u toch advies voor de prijsverhoging van een erkend geneesmiddel.

De heer Colla, minister van Volksgezondheid en Pensioenen. — U vergist zich, dat is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER BOUTMANS AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN OVER «DE VLUCHTELINGEN UIT BOSNIË MET HET STATUUT VAN ONTHEEMDE IN BELGIË»

QUESTION ORALE DE M. BOUTMANS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTÉRIEUR SUR «LES RÉFUGIÉS BOSNIAQUES AYANT LE STATUT DE PERSONNES DÉPLACÉES EN BELGIQUE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Boutmans aan de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «de vluchtelingen uit Bosnië met het statuut van ontheemden in België».

Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, hoe ziet de situatie eruit voor wie gevlucht is voor de oorlog in Bosnië en in ons land het statuut van ontheemde heeft gekregen? Over hoeveel mensen gaat het eigenlijk? Moeten zij nu het land verlaten en is daarvoor reeds een datum bepaald? Zal men rekening houden met de reële situatie in hun thuisland? Sommigen zijn immers hun woning kwijt en hebben hun hele familie verloren. Sommigen hebben kinderen die hier naar school gaan. Bovendien beklagen de betrokkenen zich vooral over het gebrek aan informatie. Wordt er iets gedaan om hen in te lichten over hun familie, woning, enzovoort, en vooral over de vooruitzichten inzake hun verblijf in België?

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Vande Lanotte.

De heer Vande Lanotte, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, momenteel verblijven er ongeveer 4 400 personen uit Bosnië en Kosovo in België met het statuut van ontheemde.

Daarnaast zijn er 1 617 asielzoekers uit Bosnië, die in hoofdzaak in 1995 in België zijn aangekomen. Het grote aantal asielzoekers in 1995 is te verklaren door het feit dat het statuut van ontheemde sinds maart 1995 niet meer kan worden bekomen, waarna meer Bosniërs het recht op asiel hebben ingeroepen.

Op grond van het vredesakkoord van Dayton hebben vluchtelingen en ontheemden het recht terug te keren naar Bosnië-Herzegowina. Dit dient in eerste instantie te gebeuren door een vrijwillige terugkeer, die wij moeten aanmoedigen en ondersteunen.

Thans wordt een voorstel onderzocht van de Internationale Organisatie voor migratie om een programma op te starten van begeleidde vrijwillige terugkeer in het kader van een samenwerkingsverband tussen de Belgische en Bosnische regering, de UNHCR en een aantal NGO's.

Een belangrijk onderdeel van dit programma omvat het verstrekken van informatie over de situatie in Bosnië-Herzegowina in het algemeen, de mogelijkheden tot huisvesting, de gezondheidszorg, de juridische status van personen die terugkeren en de mogelijkheden tot steun bij de terugkeer.

Tevens wordt de mogelijkheid onderzocht personen die geïnteresseerd zijn in een vrijwillige terugkeer, toe te laten naar Bosnië te reizen, zodat zij zelf de situatie in hun land kunnen beoordelen en anderen in België daarover kunnen informeren. Deze personen behouden evenwel het recht op terugkeer naar België.

Op dit moment worden geen voorbereidingen genomen voor een gedwongen terugkeer. Er zal trouwens ter plaatse heel wat moeten veranderen vooraleer wij daartoe zouden overgaan.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans voor een repliek.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Vice-Eerste minister voor zijn antwoord, dat ik kan bijvallen. Ik meen evenwel dat er toch een reëel probleem is van informatie ten aanzien van de betrokkenen. Zijn er stappen gedaan om die personen op de hoogte te brengen van wat de Vice-Eerste minister hier heeft meegedeeld? Die positieve beleidsintentie is blijkbaar op het terrein nog niet doorgedrongen.

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Vande Lanotte.

De heer Vande Lanotte, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, in de Kamer heb ik reeds een vraag in die zin beantwoord. De informatie zal wellicht pas goed doordringen als de betrokkenen gericht op de hoogte worden gebracht. Dit is slechts mogelijk als het programma klaar is. Ik vermoed dat er enig wantrouwen bestaat. De betrokkenen zullen de voorstellen waarschijnlijk pas effectief aanvaardden als ze er schriftelijk van in kennis worden gesteld.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANDENBROEKE AAN DE MINISTER VAN LANDBOUW EN DE KLEINE EN MIDDELGROTE ONDERNEMINGEN OVER «DE REGLEMENTERING VAN DE BEROEPSTITEL EN DE UITOEFENING VAN HET BEROEP VAN BELASTINGCONSULENT»

QUESTION ORALE DE M. VANDENBROEKE AU MINISTRE L'AGRICULTURE ET DES PETITES ET MOYENNES ENTREPRISES SUR «LA RÉGLEMENTATION DU TITRE PROFESSIONNEL ET DE L'EXERCICE DE LA PROFESSION DE CONSEILLER FISCAL»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Vandenbroeke aan de minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen over «de reglementering van de beroepstitel en de uitoefening van het beroep van belastingconsulent».

Het woord is aan de heer Vandenbroeke.

De heer Vandenbroeke (VU). — Mijnheer de Voorzitter, heel wat senatoren werden de voorbije dagen en weken overstelpt met vragen over een mogelijke erkenning van het beroep van belastingconsulent. Ook in de media ging er nogal wat aandacht naar dit onderwerp.

Bij mijn weten wordt fiscale dienstverlening in geen enkel land van de Europese Unie als een apart en volwaardig beroep beschouwd. Meestal wordt deze ondergebracht bij andere beroepen, zoals boekhouders, accountants, bedrijfsrevisoren, advocaten en notarissen. In de praktijk is het trouwens zeer moeilijk, om niet te zeggen onmogelijk, om op een verantwoorde manier een onderscheid te maken tussen boekhoudkundige en fiscale dienstverlening.

In België zijn er reeds drie specifieke instituten in deze branche actief, namelijk het Instituut der bedrijfsrevisoren, het Instituut der accountants en het Beroepsinstituut van boekhouders. Aan hun professionele manier van werken valt geenszins te twijfelen. Een supplementaire regeling voor deze specifieke arbeidsmarkt lijkt mij dan ook totaal overbodig.

Daarom kreeg ik van de minister graag een antwoord op volgende vragen. Klopt het dat, naast de bestaande instituten, de oprichting van een vierde instituut in overweging wordt genomen, enkel en alleen voor zelfstandige belastingconsulenten? Zo ja, op grond van welke criteria verantwoordt de minister deze oprichting? Houdt een dergelijke overregulering geen risico's in voor een ontwrichting van de arbeidsmarkt?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Pinxten.

De heer Pinxten, minister van Landbouw en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen. — Mijnheer de Voorzitter, op 8 maart 1996 is het verzoekschrift tot reglementering van de beroepstitel en de uitoefening van het beroep van belastingconsulent in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd. Zoals bekend bestaat hieromtrent ook een breedvoerige overleg- en consultatieprocedure. Daardoor kunnen onder meer alle belanghebbenden binnen een periode van dertig dagen, die op het ogenblik nog steeds lopende is, hun opmerkingen in verband met het gepubliceerde verzoekschrift aan mijn departement bezorgen. Zoals de wet-Verhaeghen voorschrijft, zal dit verzoekschrift nadien trouwens ook nog voor advies voorgelegd worden aan de Hoge Raad voor de middenstand.

Naast deze wettelijke adviesprocedure heb ik ook een werkgroep geïnstalleerd onder leiding van professor Koen Geens. Deze werkgroep zal dit dossier bestuderen en mij op die basis aanvullende informatie verstrekken. Actoren uit de verschillende beroepscategorieën die de heer Vandenbroeke in zijn vraag heeft vermeld, maken deel uit van de werkgroep, die verder ook belast is met de eventuele voorbereiding van de specifieke regels waarbinnen de belastingconsulenten in de toekomst kunnen werken. De bedoeling is om op die manier de consument de nodige kwaliteitsgaranties te bieden, die des te meer nodig zijn aangezien de fiscale materie een uitermate complexe materie is. De lopende adviesprocedure inzake de belastingconsulenten is dan ook een ideale gelegenheid om ter zake duidelijkheid te scheppen, weliswaar rekening houdend met alle elementen van het dossier en met wat de heer Vandenbroeke het gevaar van overregulering noemt.

Tenslotte meen ik dat wij er goed aan doen de lopende adviesprocedure, waarvan ik u de verschillende stappen heb geschetst, niet te doorkruisen. Ik vraag de heer Vandenbroeke dan ook nog enig geduld uit te oefenen tot er concrete voorstellen zijn uitgewerkt. Op dat ogenblik zal zeker de mogelijkheid bestaan om daarover van gedachten te wisselen.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW LEDUC AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE TERGEND LANGZAME AFHANDELINGEN VAN SOMMIGE FAILLISEMENTEN»

QUESTION ORALE DE MME LEDUC AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LA LENTEUR EXASPÉRANTE DU RÈGLEMENT DE CERTAINES FAILLITES»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Leduc aan de minister van Justitie over «de tergend langzame afhandeling van sommige faillissementen».

Het woord is aan mevrouw Leduc.

Mevrouw Leduc (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, in de media verschijnen geregeld berichten over de rampzalige financiële, emotionele en materiële gevolgen van falingen. Betrokkenen en hun familie worden gedurende de rest van hun leven geconfronteerd met hun zakelijke mislukkingen, zelfs als hen geen enkele schuld treft, bijvoorbeeld wanneer de faling het gevolg is van het niet-nakomen van verplichtingen door derden. Vooral de tergend langzame afhandeling van de falingen — sommige faillissementen worden pas na tien tot zeventien jaar afgesloten — maken van de vroegere eigenaars de moderne paria's van onze samenleving. Curatoren en handelsrechters durven nogal eens nonchalant omspringen met de gefailleerde boedels. Eigendommen worden regelmatig onder de prijs verkocht of verdwijnen gewoon als gevolg van een gebrekkige opvolging van het dossier. Dit lijkt mij een gelegaliseerde vorm van diefstal te zijn.

Erkent de minister dit probleem?

Is hij bereid maatregelen te treffen zodat faillissementen voortaan op een wettelijke manier en binnen een bepaalde tijdslimiet kunnen worden afgehandeld? Opdat de afhandeling wettelijk zou gebeuren, dient er aan een aantal voorwaarden te worden voldaan. Er moet respect zijn voor de wetgeving en respect voor alle rechten, ook voor deze van de gefailleerde. De huidige nonchalance die ik schuldig verzuim noem, moet verdwijnen. De afhandeling moet nauwkeurig worden opgevolgd en gecontroleerd zodat misbruiken, onder meer vriendendiensten, totaal worden uitgesloten.

Wat denkt de minister over het invoeren van amnestiemaatregelen voor betrokkenen en hun familieleden? Er bestaan momenteel oplossingen voor problemen van bijna allen die in een zwarte armoede terecht komen. Voor slachtoffers van faillissementen bestaat er niets. Velen onder hen zijn thuislozen en hun familie, vooral de kinderen, zijn de dupe van de zaak.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de Voorzitter, de problematiek die mevrouw Leduc naar voren brengt in verband met het tergend langzaam afhandelen van faillissementen is mij bekend vanuit mijn vroegere advocatenloopbaan en vanuit mijn parlementaire ervaring. In de Kamer hebben wij destijds hard gewerkt aan een nieuw ontwerp ter zake. In de Commissie Handelsrecht van de Kamer is men intussen gestart met het onderzoek van heel de problematiek in verband met het faillissementsrecht. Al de negatieve en nefaste gevolgen van een faillissement die mevrouw Leduc onderstreept, maken het voorwerp uit van een grondig onderzoek naar aanleiding van het wetsontwerp dat de Regering heeft ingediend.

De essentie van het verhaal is dat wij niet meer wachten tot het faillissement wordt uitgesproken en dat het niet meer in zijn alles-of-niets-functie zal worden gebruikt. Het faillissement zal niet langer de enige mogelijkheid zijn om in geval van financiële moeilijkheden tot een afhandeling van de problematiek te komen. Het gerechtelijk akkoord wordt in ere hersteld. Bij financiële moeilijkheden kan men aldus een verzoekschrift indienen bij de rechtbank van koophandel, die een commissaris zal aanwijzen. Op die manier kan een vlugge, accurate en flexibele oplossing worden geboden voor de problemen waarmee een vennootschap of een

zelfstandige wordt geconfronteerd. Het gerechtelijk akkoord moet een oplossing bieden voor alle moeilijkheden op dit vlak. Enkel wanneer er geen enkel alternatief bestaat om het probleem op te lossen, zal het faillissement worden uitgesproken.

De huidige situatie, met de vele duizenden faillissementen en met alle nefaste gevolgen van dien, zowel de liquidatie van de activa als de langzame afhandeling en de misbruiken door rechters-commissarissen en curatoren, moet een uitzondering worden.

Zodra dit dossier in de Kamer is afgehandeld, zal het aan de Senaat worden overgezonden. Deze aangelegenheid moet immers ook in de Senaat worden besproken omdat onder meer de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel ter sprake komt.

Tenslotte wil ik erop wijzen dat de verschoonbaarheid in het faillissementsrecht zal worden ingevoerd. Wanneer het faillissement wordt afgesloten, moet de verschoonbaarheid worden beoordeeld. In principe zal de gefailleerde worden verschoond, tenzij er specifieke argumenten zijn die dit beletten, bijvoorbeeld bij misbruiken of strafrechtelijke feiten. Een zelfstandige, die failliet verklaard wordt en die de rest van zijn leven zijn geaccumuleerde schulden moet afbetalen, kan bij toepassing van de nieuwe wetgeving andere activiteiten aanvangen zonder dat hij zijn verleden levenslang moet meeslepen. Dit is een van de onderdelen van de faillissementswetgeving die momenteel in de Kamer wordt behandeld.

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Leduc voor een repliek.

Mevrouw Leduc (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik heb nog een bijkomende vraag voor de minister.

Is het normaal dat de gefailleerde zelf nadat de faling is uitgesproken niet persoonlijk op de hoogte wordt gebracht dat zijn dossier is afgesloten, maar dat hij dit ervaart wanneer hij brieven ontvangt van de administratie der Belastingen of van de RSZ?

In hoeverre worden de activiteiten van de curatoren gecontroleerd? Het loopt op dit vlak soms echt de spuigaten uit.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de Voorzitter, het is niet normaal dat een gefailleerde niet wordt gecontacteerd na de afhandeling van het faillissement. Het is wel mogelijk dat hij opnieuw door zijn schuldeisers wordt aangesproken omdat de verschoonbaarheid momenteel nog niet bestaat. Een zelfstandige, wiens faillissement wordt afgesloten, kan nog worden aangesproken voor alle lopende schulden. Fiscale en andere administraties doen meestal nog een poging om een gedeelte van het hen verschuldigde bedrag te recupereren.

Er wordt een permanente controle uitgeoefend op de curatoren door de rechters-commissarissen, de voorzitter en alle verantwoordelijken voor de organisatie van de justitie. Dit belet niet dat misbruiken niet altijd onmiddellijk worden gesignaleerd. Er bestaat een volledig uitgewerkt systeem om toezicht uit te oefenen op de curatoren. Er zijn dus voldoende instrumenten voorhanden, die toelaten onmiddellijk te reageren wanneer er problemen worden gemeld. Bovendien wordt in het nieuwe ontwerp in nog striktere voorwaarden voorzien om het toezicht op de curatoren in de toekomst nog te verscherpen.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE MME DELCOURT-PÊTRE AU MINISTRE DE L'AGRICULTURE ET DES PETITES ET MOYENNES ENTREPRISES SUR «LA REQUÊTE EN RÉGLEMENTATION DU TITRE PROFESSIONNEL ET DE L'EXERCICE DE LA PROFESSION DE CONSEIL FISCAL»

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW DELCOURT-PÊTRE AAN DE MINISTER VAN LANDBOUW EN DE KLEINE EN MIDDELGROTE ONDERNEMINGEN OVER «HET VERZOEKSCHRIFT TOT REGLEMENTERING VAN DE BEROEPSTITEL EN DE UITOEFENING VAN HET BEROEP VAN BELASTINGCONSULENT»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de Mme Delcourt au ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises sur «la requête en réglementation du titre professionnel et de l'exercice de la profession de conseil fiscal».

La parole est à Mme Delcourt.

Mme Delcourt-Pêtre (PSC). — Monsieur le Président, à la suite d'une requête introduite par l'ASBL «Institut belge des conseils fiscaux» et parue au *Moniteur belge* du 8 mars 1996, plusieurs professions sont inquiètes. Cette requête vise à protéger le titre professionnel, à réglementer la profession de conseil fiscal ainsi qu'à créer un Institut des conseils fiscaux.

Plusieurs questions nous viennent à l'esprit à la lecture de cette requête.

Les comptables, experts-comptables et réviseurs d'entreprises, les avocats et les notaires ne sont-ils déjà pas amenés, dans leur activité, à exercer le rôle de conseil fiscal?

Est-il réellement possible de distinguer les services rendus en matière de comptabilité et ceux assurés en matière fiscale? Une telle distinction ne serait-elle pas artificielle?

Ne risque-t-on pas d'aboutir à une surréglementation pouvant provoquer la confusion dans l'esprit des consommateurs de ce genre de services?

Une négociation entre les parties intéressées par la requête a-t-elle eu lieu? Si non, comptez-vous prendre contact avec ces parties et confronter les avis?

Les avocats ne sont-ils pas les mieux à même de représenter et de défendre les droits du contribuable devant les juridictions compétentes en matières fiscales, ce qui est reconnu par l'article 440 du Code judiciaire? De plus, l'avocat ne connaît-il pas mieux la procédure, puisque cela fait partie de sa formation?

Enfin, si la qualité des services doit être mise en évidence, pensez-vous qu'une étiquette de conseil fiscal puisse l'améliorer?

M. le Président. — La parole est à M. Pinxten, ministre.

M. Pinxten, ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises. — Monsieur le Président, l'honorable membre souligne, à juste titre, que les comptables, experts-comptables et réviseurs d'entreprises, ainsi que les avocats et les notaires, sont déjà amenés dans leurs activités à donner des avis fiscaux.

On peut toutefois se demander si l'évolution du droit fiscal, devenant plus large et plus complexe, leur permet encore, vu qu'ils exercent en premier lieu une autre activité, de conseiller correctement leurs clients dans la résolution de questions éminemment techniques.

La distinction entre les services rendus en matière de comptabilité et ceux assurés en matière fiscale ne me semble pas artificielle. Cependant, il est vrai que, trop souvent, le comptable est fonction du fiscal.

Ma préoccupation première reste certainement d'éviter une confusion dans l'esprit des consommateurs provoquée par une éventuelle surréglementation. C'est pourquoi la procédure de la loi Verhaeghen me semble constituer un moyen approprié. En effet, cette loi prévoit une large procédure de concertation: tout d'abord, dès la publication de la requête de l'Institut belge des conseils fiscaux, toute personne concernée peut communiquer ses

observations à mon département, et ce pendant une période de 30 jours; le dossier sera alors soumis à l'avis du Conseil supérieur des Classes moyennes, comme le prévoit la loi Verhaeghen.

Parallèlement à cette procédure de concertation légale, un groupe de travail a été constitué avec l'accord des instituts existants. Ce groupe de travail, composé des représentants de ces instituts et sous la conduite du professeur Koen Geens, examine le dossier et est chargé de préparer les éventuelles règles suivant lesquelles les conseils fiscaux pourront exercer à l'avenir leur mission afin de garantir à leurs clients des services d'une qualité optimale.

Il y a donc deux procédures: l'une strictement légale, l'autre d'ordre plus informel mais qui me paraît appropriée.

S'il est certain que l'avocat est plus apte à se mouvoir à travers les arcanes de la procédure, il n'en demeure pas moins que la connaissance du dossier sur le terrain constitue un élément aussi important, sans parler du coût supplémentaire qu'impliquerait l'intervention obligatoire d'un avocat.

Sans préjuger de l'issue de toute cette procédure, je crois pouvoir dire qu'une réglementation de l'exercice de la profession de conseil fiscal pourrait, en effet, offrir des garanties pour une plus grande qualité des services rendus aux clients.

M. le Président. — La parole est à Mme Delcourt-Pêtre pour une réplique.

Mme Delcourt-Pêtre (PSC). — Monsieur le Président, M. le ministre pourrait-il me dire si la concertation entre les différentes parties signifie une confrontation de celles-ci?

M. Pinxten, ministre de l'Agriculture et des Petites et Moyennes Entreprises. — Monsieur le Président, j'ai réfléchi à cette question et je puis dire à Mme Delcourt que, depuis plusieurs mois, je me suis efforcé d'éviter la confrontation.

Je vous ai parlé, madame, d'une procédure informelle et d'un groupe d'études présidé par le professeur Geens dont le but est de rester en contact avec les différentes professions, afin d'éviter cette confrontation à laquelle vous faites référence.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VERREYCKEN
AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE
ONTKENNINGEN VAN ISLAMFUNDAMENTALISME
BIJ GANGSTERS VAN KORTRIJK-ROUBAIX»

QUESTION ORALE DE M. VERREYCKEN AU MINISTRE
DE LA JUSTICE SUR «LES DÉNÉGATIONS QUANT AUX
LIENS DES GANGSTERS DE COURTRAI-ROUBAIX
AVEC LE FONDAMENTALISME ISLAMIQUE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Verreycken aan de minister van Justitie over «de ontkenningen van Islamfundamentalisme bij gangsters van Kortrijk-Roubaix».

Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, de recente gebeurtenissen te Kortrijk, waarbij twee vrouwen werden gegijzeld, waren schokkend genoeg om alle media op de been te brengen.

In verklaringen hierover tegenover de media benadrukten de politieke gezagsdragers en gerechtelijke verantwoordelijken aan de media dat de gijzelnemers «gewone» gangsters waren en dat zij geen enkele binding hadden met Islamfundamentalisme of Islamterrorisme.

De wijze waarop dit zelfs ongevraagd werd benadrukt, was echt opvallend. Achteraf is gebleken dat toch Islamfundamentalistische propaganda werd gevonden in de uitvalsbasis

Roubaix en ook in de wagen van de latere gijzelnemer. De bezoeken aan een Brusselse moskee tonen minstens aan dat ook Islamfundamentalistische bindingen bestaan in ons land.

Hierbij stel ik mij toch enkele vragen.

Ten eerste, waarom werd aanvankelijk zo nadrukkelijk gesteld dat er helemaal geen spoor was van Islamfundamentalisme-Islamterrorisme?

Ten tweede, bestaat er informatie over plannen tot het voeren van een Islamitische Heilige Oorlog tegen de Westerse gastlanden?

Ten derde, wat was de inhoud van de gevonden Islampublikaties?

Ten vierde, kreeg de Kortrijkse procureur instructies om zich uitsluitend te beperken tot het onderzoeken van de gemeenrechtelijke aspecten? En zo ja, waarom?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de Voorzitter, de vraag van de heer Verreycken verwondert mij, want in de pers werd reeds gesteld dat er wel degelijk een verband zou kunnen bestaan met een Islamitische groepering. Zo werd in *De Morgen* van 1 april 1996 gemeld dat de gijzelnemers Islamitische fundamentalisten zouden zijn.

Op de laatste vraag kan ik het volgende antwoorden. De onderzoeksrechter te Kortrijk werd gevorderd voor feiten van gijzeling, poging tot doodslag en inbreuken op de wapenwetgeving. Bij het onderzoeken van de wagen waarmee de daders zich verplaatsten, werd, naast vuurwapens en patronen, een boekje gevonden. Dit boekje lijkt op een agenda en bevat teksten in het Arabisch. Er wordt vermoed dat het om religieuze teksten gaat. Wij kunnen hierover pas iets met zekerheid zeggen als zij zijn vertaald. Andere publikaties werden niet gevonden.

Er zijn geen redenen om andere dan de gemeenrechtelijke aspecten te onderzoeken. Dit betekent evenwel niet dat de onderzoeksrechter zal proberen de beweegredenen van de daders te Kortrijk te achterhalen. Ik wijs erop dat er tijdens de gijzeling geen enkel contact met de gijzelnemer bestond. De dader heeft noch eisen gesteld noch politieke uitlatingen gedaan.

Over de dader kan ik het volgende mededelen. Zijn naam is Zimiri Omar en hij werd geboren te Roubaix op 23 augustus 1966. Hij woonde officieel elders dan zijn verblijfplaats die zich bevond daar waar de Franse autoriteiten in Roubaix tot actie zijn overgegaan. Wellicht worden hierdoor vragen gesteld over eventuele bindingen met moslimbewegingen. Hierover kan echter nog geen uitsluitel worden gegeven. In Roubaix werden een aantal documenten gevonden, en het eventuele verband tussen deze documenten en de documenten in de wagen van de gijzelnemer wordt onderzocht. Een aansluiting met reeds gekende pistes of een verband met fundamentalistische bewegingen kan vandaag niet in aanmerking worden genomen. Het onderzoek wordt verdergezet.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken voor een repliek.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, in tegenstelling tot wat de minister zegt, meen ik gelezen te hebben en reeds verscheidene malen de bevestiging gekregen te hebben dat er een duidelijke taakverdeling was tussen Frankrijk en België. Frankrijk zou zich bezighouden met de gemeenrechtelijke zaken. Vooral de bewering dat er geen Islamitisch-fundamentalistische verbindingen waren, stoorde mij. Toch meen ik bijvoorbeeld dat het bezoek aan Brussel wel degelijk aantoonde dat er hoogst waarschijnlijk wel degelijke bindingen bestaan, net zoals de vier Islamterroristen die gisteren aangehouden werden in Brussel, Aarlen en Bastenaken hoogst waarschijnlijk in hetzelfde circuit te vinden zijn. Ik behoor echter helemaal niet tot de gerechtelijke diensten en laat dat graag over aan de mensen die voor die zaken bevoegd zijn.

Men is bezig de documenten te ontcijferen, maar een van de anti-terrorisme specialisten vermeldde in de pers dat de Kortrijkse onderzoeksrechter geweigerd had hem te roepen, hoewel hij in

één oogopslag had kunnen zeggen of het om de krant *Al Ansar* ging of om geschriften uit *De Koran* terwijl de Kortrijkse onderzoeksrechter er een uitgebreid onderzoek voor nodig heeft. Gaat het hier om de zoveelste «guerre des flics» of wil de Kortrijkse onderzoeksrechter inderdaad geen beroep doen op de anti-terrorisme specialisten die wij vast en zeker in dit land bezitten ?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de Voorzitter, ik kan alleen bevestigen dat de verantwoordelijke onderzoekers het dossier verder zullen behandelen en dat het ook in België in al zijn aspecten zal worden onderzocht. Er is geen enkele aanwijzing dat wij hier te maken hebben met één of andere «guerre des flics». De elementen die in verband met eventuele fundamentalistische geschriften werden naar voren gebracht, zullen worden onderzocht.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE M. LALLEMAND AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «L'APPLICATION DES ARTICLES 42 ET 43 DE LA LOI DU 30 JUIN 1994»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER LALLEMAND AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE TOEPASSING VAN DE ARTIKELEN 42 EN 43 VAN DE WET VAN 30 JUNI 1994»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Lallemand au ministre de la Justice sur «l'application des articles 42 et 43 de la loi du 30 juin 1994».

La parole est à M. Lallemand.

M. Lallemand (PS). — Monsieur le Président, selon l'article 42 de la loi du 30 juin 1994, l'utilisateur d'un phonogramme ou de toute autre prestation d'un artiste-interprète doit verser une rémunération équitable au profit des artistes-interprètes et des producteurs lorsque cette prestation est utilisée pour une radiodiffusion ou pour une communication quelconque au public.

Le montant de cette rémunération sera négocié entre les sociétés de gestion des droits et les organisations représentant les débiteurs de la rémunération ou, à défaut, sera déterminé par une commission spéciale.

Mais pour permettre aux producteurs et aux artistes de négocier cette rémunération pour toute utilisation publique de leur répertoire, le ministre doit avant tout désigner les sociétés de gestion des droits et les organisations représentant les débiteurs de la rémunération.

À ma connaissance, aucun arrêté ministériel n'a été pris sur le sujet. Quel est l'état d'avancement de ce dossier? Le ministre compte-t-il prendre une décision rapidement?

La question est urgente puisque c'est pour se conformer à la directive européenne sur le droit de location et de prêt que le législateur a introduit ces deux dispositions fondamentales. Or, la directive enjoint aux États membres d'instaurer cette rémunération avant le 1er juillet 1994.

M. le Président. — La parole est à M. De Clerck, ministre.

M. De Clerck, ministre de la Justice. — Monsieur le Président, en application de l'article 42 de la loi du 30 juin 1994, le ministre de la Justice doit désigner, par arrêté ministériel, les sociétés de gestion des droits et les organisations représentant les débiteurs de la rémunération revenant aux artistes-interprètes et aux producteurs. Ces sociétés et organisations composeront une commission chargée de déterminer le montant de la rémunération équitable.

À cette fin, 35 organismes susceptibles de représenter les débiteurs de la rémunération équitable ont été contractés. Il s'agit notamment des organismes de radiodiffusion publics, privés,

régionaux et locaux, des associations représentant le secteur Horeca ainsi que les secteurs de la distribution, des foires et des transports publics.

Par ailleurs, différentes sociétés de gestion susceptibles de représenter les titulaires de droits voisins ont été pressenties, notamment : Uradex, Imagia, Simin, Agicoa et Sconai.

La publication de l'arrêté ministériel désignant les sociétés de gestion des droits et les organisations représentant les débiteurs de la rémunération devrait intervenir avant la fin du mois de mai 1996.

M. le Président. — La parole est à M. Lallemand pour une réplique.

M. Lallemand (PS). — Monsieur le Président, je remercie le ministre de sa réponse qui, je l'espère, sera suivie d'effet.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

QUESTION ORALE DE M. MAHOUX AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT SUR «L'APPLICATION DE LA LOI DU 7 FÉVRIER 1994 POUR ÉVALUER LA POLITIQUE DE COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT EN FONCTION DU RESPECT DES DROITS DE L'HOMME»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER MAHOUX AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING OVER «DE TOEPASSING VAN DE WET VAN 7 FEBRUARI 1994 OM HET BELEID VAN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING TE TOETSEN AAN DE EERBIED VAN DE RECHTEN VAN DE MENS»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Mahoux au secrétaire d'État à la Coopération au Développement sur «l'application de la loi du 7 février 1994 pour évaluer la politique de coopération au développement en fonction du respect des droits de l'homme».

La parole est à M. Mahoux.

M. Mahoux (PS). — Monsieur le Président, dans le cadre d'une Coopération au Développement dirigée de façon plus poussée dans le sens du respect des droits de l'homme par les pays bénéficiaires, l'exigence d'une transparence des versements des aides et subventions permettant de contrôler leur affectation aidera à élaborer, à long terme, des politiques de coopération évaluées au vu de résultats déterminés.

En effet, aucune de ces politiques ne peut s'avérer efficace si elle n'est pas attachée à l'expansion universelle des droits de l'homme tels qu'énoncés dans les différentes conventions internationales. Le Parlement belge a tenu à le rappeler par la loi du 7 février 1994 pour évaluer la politique de coopération au développement en fonction du respect des droits de l'homme. Selon les termes de la loi, la coopération doit répondre à des objectifs spécifiques. Bien que cette loi ne fixe pas un régime incitatif au respect, par nos partenaires, des droits de l'homme, elle constitue un instrument d'évaluation pertinent.

Aussi, monsieur le secrétaire d'État, ma question sera la suivante : le rapport que vous deviez établir pour le 31 mars 1996 contient-il des informations suffisantes quant aux exigences formulées par la loi et est-il établi de manière que le Parlement puisse prendre connaissance des progrès réalisés par les pays bénéficiaires de la Coopération belge?

M. le Président. — La parole est à M. Moreels, secrétaire d'État.

M. Moreels, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, adjoint au Premier ministre. — Monsieur le Président, le respect des droits de l'homme est une des préoccupations fondamentales du Gouvernement belge. Ce point fait bien entendu partie de la note que j'ai présentée l'an dernier.

Cette priorité se traduit par le soutien apporté aux projets et programmes concrets des organisations civiles qui militent pour les droits de l'homme. À titre d'exemple, je citerai le projet concernant les droits de la femme aux Philippines. À travers certains projets mis en place dans des pays en crise — Rwanda et Burundi notamment —, nous essayons de soutenir les organisations des droits de l'homme et tentons de réhabiliter la justice en luttant contre les sanctions arbitraires.

Le rapport annuel qui, conformément à la loi, doit être présenté au Parlement chaque année, contient toutes les données pertinentes prévues dans la loi. Ce rapport devrait permettre aux membres du Parlement d'avoir une image correcte de la nature de la coopération avec ces pays et des options politiques déterminées par la Coopération du Développement en vue de répondre aux problèmes éventuels. Les services du ministre des Affaires étrangères, qui fournissent les données générales du rapport annuel, sont en train de les finaliser en collaboration avec mon département. Je pense que ces données seront disponibles à la fin de ce mois.

En ce qui concerne les montants précis de la coopération par pays, je tiens à signaler que l'AGCD ne pourra disposer des chiffres ventilés complets de l'année 1995 avant la fin du mois de mai. Par contre, le rapport indique les secteurs prioritaires et notamment les actions spécifiques éventuelles qui ont été entreprises par la coopération officielle dans le domaine des droits de l'homme et de la démocratisation. Ces derniers éléments seront également connus à la fin du mois d'avril.

Je porte enfin à la connaissance de l'honorable membre que je prépare une note sur la conditionnalité de l'aide au développement confrontant le thème des droits de l'homme sous tous ces aspects — civils, sociaux, économiques, culturels, *gender* — à la manière dont la Belgique entend déployer, à l'avenir, sa politique en matière de coopération. Le Sénat recevra également ce document.

M. le Président. — La parole est à M. Mahoux pour une réplique.

M. Mahoux (PS). — Monsieur le Président, je remercie le secrétaire d'État de sa réponse quant au fond. J'apprends qu'il faudra attendre le 31 mai pour connaître les montants attribués par l'AGCD alors que la loi fixe la remise du rapport complet au 31 mars. Le fait deviendra-t-il habituel ou, au contraire, l'AGCD sera-t-elle à l'avenir structurellement en mesure de fournir son rapport à la date voulue? Ma question entendait également rappeler — conformément au rôle du Sénat en matière de contrôle de l'application des lois — les dispositions en vigueur, lesquelles comportent une date d'échéance déterminée.

M. le Président. — La parole est à M. Moreels, secrétaire d'État.

M. Moreels, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, adjoint au Premier ministre. — Monsieur le Président, c'est à juste titre que M. Mahoux rappelle la date d'échéance. Je tiens à préciser que l'un des enjeux de la future restructuration de l'AGCD sera d'établir bien plus rapidement la répartition des budgets par pays et par programme. Nous pouvons donc raisonnablement espérer une solution prochaine à ce problème.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

QUESTION ORALE DE M. FORET AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA SÉCURITÉ ET SECRÉTAIRE D'ÉTAT À L'INTÉGRATION SOCIALE ET À L'ENVIRONNEMENT SUR «LES RALLYES AUTOMOBILES»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER FORET AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR VEILIGHEID EN STAATSSECRETARIS VOOR MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE EN LEEFMILIEU OVER «DE AUTORALLY'S»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Foret au secrétaire d'État à la Sécurité et secrétaire d'État à l'Intégration sociale et à l'Environnement sur «les rallyes automobiles».

La parole est à M. Foret.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le Président, le 15 février dernier, le Sénat adoptait une motion exprimant clairement son souhait de voir les mesures envisagées par M. le secrétaire d'État M. Peeters en matière de rallyes automobiles faire l'objet d'une étude préalable complémentaire.

Un mois plus tard, le 12 mars, le Conseil de la Communauté française adoptait une résolution ayant exactement le même objectif.

Il y a trois jours, le ministre Grafé répondait à une question orale posée par M. Houssa au Conseil de la Communauté française en confirmant une nouvelle fois la nécessité de maintenir la compétition automobile en Communauté française.

Pourtant, monsieur le secrétaire d'État, votre circulaire relative à l'organisation de rallyes, qui vient d'être adressée au gouverneurs de notre pays, ne tient nullement compte des souhaits exprimés par ces deux assemblées. Même si la «règle des 500 mètres» ne s'applique dorénavant plus aux réserves naturelles, elle concerne toujours les agglomérations. De même, l'interdiction des reconnaissances et des compétitions de nuit dont nous avons abondamment parlé demeure.

M. le secrétaire d'État pourrait-il me fournir une réponse aux questions suivantes?

Quelles sont les études complémentaires et préalables qui ont été réalisées, notamment à propos de retombées économiques de ces manifestations?

Quelle est la considération qu'il porte aux recommandations exprimées tant par la Communauté française que par le Sénat tant il semble s'asseoir dessus?

Pourquoi n'a-t-il pas tenu compte des observations formulées par les différentes parties concernées lors de la réunion du mardi 5 février 1996, à laquelle les parlementaires n'étaient pas associés?

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Peeters.

De heer Peeters, staatssecretaris voor Veiligheid, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken, en staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Leefmilieu, toegevoegd aan de minister van Volksgezondheid. — Mijnheer de Voorzitter, de heer Foret heeft terecht verwezen naar de motie ter zake die reeds op 25 januari in de senaatscommissie werd goedgekeurd en enkele weken nadien ook in de openbare vergadering.

Ik heb mijn volmondig aangesloten bij de voorstanders van deze motie die zich principieel akkoord hebben verklaard met de maatregelen die mijn departement had voorbereid en die bijkomend overleg vroegen over een aantal knelpunten.

Op 5 februari heb ik een overlegvergadering bijeengeroepen over de ontwerp-circulaire. De gekende knelpunten zijn uitvoerig besproken met de nationale, de Franstalige en de Nederlandstalige koepels van de rallyverenigingen, met de rallyorganisatoren van Ieper, Spa en Huy, met de betrokken burgemeesters en met de afgevaardigden van de bevoegde provinciegouverneurs.

Tot slot van die vergadering werd het doorkruisen van agglomeraties en het rijden tijdens de nacht niet langer formeel verboden. In de circulaire worden de organisatoren wel aanbevolen om in het overgangsjar 1996 de nachtelijke uren en de agglomeraties te vermijden.

Voor de verkenningdagen, het derde knelpunt, hebben wij het voorstel geformuleerd door de VAS en de ASAF overgenomen. Zij stellen voor het aantal verkenningdagen te beperken. Zelf had ik die oplossing reeds gesuggereerd in mijn nota van november.

De motie die door de Raad van de Franse Gemeenschap werd goedgekeurd, bevat een aanbeveling aan de Regering van deze Gemeenschap. Ik kan mij aansluiten bij de inhoud van deze motie die de bezorgdheid uitdrukt voor het risico dat de organisatie van rally's door de nieuwe voorschriften zou worden gehypothekeerd. Reeds tientallen keren heb ik herhaald dat dit nooit onze bedoeling is geweest. We willen alleen dat bij de organisatie van rally's voldoende respect aan de dag wordt gelegd voor het leefmilieu en voor de veiligheid. Ik denk dat ik ter zake mijn verantwoor-

delijkheid heb opgenomen. Ik heb alle betrokkenen geraadpleegd over de knelpunten en de conclusies van de raadpleging in een aangepaste vorm opgenomen in een omzendbrief. De definitieve regeling zal later bij koninklijk besluit worden genomen, maar vooraf zal nogmaals met alle betrokkenen overleg worden georganiseerd. Voor een aantal raakpunten met het beleid inzake leefmilieu zal ook overleg met de Gemeenschappen en de Gewesten plaatsvinden.

M. le Président. — La parole est à M. Foret pour une réplique.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le Président, M. le secrétaire d'État dit avoir fait son boulot. Fort bien, mais je constate qu'en l'occurrence, son boulot a notamment consisté à édicter une circulaire qui maintient telles quelles les interdictions que nous avons tellement contestées en ce qui concerne la règle des cinquante mètres de distance à respecter par rapport aux agglomérations.

M. le secrétaire d'État dit avoir fait son boulot. Fort bien, mais alors que le Sénat avait demandé l'organisation de concertations préalables, M. le secrétaire d'État n'en a nullement tenu compte puisqu'il a établi la circulaire en question.

M. le secrétaire d'État dit avoir fait son boulot. Fort bien, mais j'ignore s'il mesure combien la circulaire est susceptible de mettre en cause l'organisation, en Belgique, d'un rallye de valeur internationale.

M. le secrétaire d'État dit avoir fait son boulot. Fort bien, mais le préambule de sa circulaire ne laisse aucun doute quant à sa volonté de prendre le plus vite possible un arrêté royal dont le respect conditionnera le droit d'organiser des compétitions automobiles ou d'y participer dès la saison 1997, ce qui va à l'encontre du vote exprimé par le Sénat lors d'une séance précédente.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

PROJET DE LOI PORTANT DES DISPOSITIONS SOCIALES

Rapport complémentaire

WETSONTWERP HOUDENDE SOCIALE BEPALINGEN

Aanvullend verslag

M. le Président. — Nous devons entendre maintenant le rapport complémentaire fait au nom de la commission des Affaires sociales au sujet de l'article 153 du projet de loi portant des dispositions sociales.

Het woord is aan de rapporteur om mondeling verslag uit te brengen namens de commissie van de Sociale Aangelegenheden over de bespreking van artikel 153 van het wetsontwerp houdende sociale bepalingen.

Mevrouw Cantillon (CVP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal mondeling verslag uitbrengen en dank zij de diensten van de Senaat is mijn tekst reeds rondgedeeld.

De commissie voor de Sociale Aangelegenheden heeft op 3 april een korte aanvullende bespreking gewijd aan artikel 153 van het wetsontwerp houdende sociale bepalingen. Dit artikel werd in de plenaire vergadering van 28 maart naar de commissie terugverwezen. Aanleiding hiervoor was een motie van het Vlaams Parlement van 27 maart waarin stond dat het Vlaams Parlement door artikel 153 van het wetsontwerp ernstig in zijn belangen wordt benadeeld.

Overleg tussen Senaat en Vlaams Parlement leidde tot het voorstel om artikel 153 uit het ontwerp te lichten. Daartoe diende de heer Erdman het amendement nummer 32 in. De heer Devolder diende een amendement nummer 33 in tot aanvulling van hetzelfde artikel met een vierde paragraaf. Bovendien wijs ik erop dat de drie in de commissie ingediende amendementen tot schrapping van het artikel, respectievelijk van de heren Destexhe en Hazette, nummer 13, de heer Coene, nummer 22, en de dames Dua en Dardenne, nummer 25, in plenaire vergadering opnieuw werden ingediend.

De Voorzitter van de Senaat heeft over de amendementen van de heer Erdman en de heer Devolder het advies van de Raad van State gevraagd. Deze heeft op 3 april geadviseerd dat de Senaat *hic et nunc* artikel 153 van het wetsontwerp enkel kan bespreken met het oog op de goedkeuring van een amendement tot schrapping ervan. Amendement nummer 32, dat precies zulk voorwerp heeft, kan dus besproken en aangenomen worden. Amendement nummer 33 past niet in de oplossing die met het Vlaams Parlement overeengekomen werd. *Hic et nunc* valt het dus nog onder de principiële schorsing van de procedure, zodat de Senaat het niet op ontvankelijke wijze kan bespreken».

Tijdens de bespreking meende een lid dat de Raad van State hiermee impliciet erkent dat artikel 153 tot een bevoegdheidsprobleem aanleiding geeft. Hetzelfde lid betreurt dat de Raad van State geen uitspraak ten gronde heeft gedaan, zodat in de toekomst bij soortgelijke initiatieven nieuwe conflicten dreigen. Het Parlement zal dus waakzaam moeten blijven.

Een ander lid had kritiek op het advies van de Raad van State en meer bepaald op de passage die zegt dat «de Senaat artikel 153 niet kan bespreken en *a fortiori* geen amendement op dat artikel kan aannemen zolang het overleg tussen de Senaat en het Vlaams Parlement niet tot een oplossing heeft geleid ...» Het lid vraagt zich af hoe de Raad van State kan verantwoorden dat de bevoegdheid van de wetgevende macht wordt beknot. Die passage is trouwens in strijd met artikel 57 van het Reglement van de Senaat.

Hetzelfde lid stelt daarnaast de drie volgende vragen. Is de Regering bevoegd om een systeem van dienstencheques in het leven te roepen? Het lid meent hierop positief te moeten antwoorden. Moet daarvoor gebruik worden gemaakt van een program-mawet? Op deze vraag antwoordt het lid negatief. Wist de Regering, mede gelet op de bespreking in de Kamer van volksvertegenwoordigers, dat er een bevoegdheidsconflict was? Op deze laatste vraag antwoordde het lid dat de Regering daarvan zeker op de hoogte was, niet voor wat de invoering van de dienstencheques betreft, maar wel voor wat de bestemming van die cheques betreft. Bovendien wijst het lid erop dat bij het overleg tussen de Senaat en een Gemeenschap, in dit geval de Vlaamse, de andere Gemeenschap niet werd betrokken, zelfs niet als waarnemer. Men had in elk geval het advies van de Franse Gemeenschap moeten inwinnen over de schrapping van artikel 153. Het zou namelijk kunnen, zo meent het lid, dat deze schrapping de Franse Gemeenschap benadeelt.

De eerste spreker is het niet eens met de kritiek ten gronde die op advies van de Raad van State werd uitgebracht. De Raad merkt zijns inziens terecht op dat de Senaat voor dit specifieke probleem zijn rol van wetgever slechts kan vervullen wanneer er, in samenspraak met het Vlaams Parlement, een oplossing is gevonden voor het conflict. Het feit dat de Franse Gemeenschap niet bij het overleg werd betrokken, toont aan dat de gewestvorming niet ideaal werd gestructureerd. Er dient dus nog heel wat te veranderen, wil men op een harmonieuze manier kunnen samenleven.

Zoals hierboven aangegeven waren er bij de commissie vier amendementen aanhangig tot schrapping van artikel 153.

Het amendement ingediend door de heren Destexhe en Hazette, nummer 13, werd ingetrokken omdat het een toevoeging impliceert.

Er werd vrij langdurig gediscussieerd over de vraag welk amendement in stemming diende te worden gebracht.

Volgens een commissielid moet er worden gestemd over amendement nummer 22, dat eerst werd ingediend.

Andere commissieleden en de indiener van amendement nummer 32 merkten op dat de drie amendementen dezelfde strekking hadden.

Die leden merkten voorts op niet te kunnen instemmen met de verantwoording van de amendementen nummers 22 en 25 en zich te houden aan de verantwoording bij amendement nummer 32.

Het amendement nummer 22 werd in stemming gebracht en aangenomen met 12 stemmen, bij 2 onthoudingen. Door deze stemming worden de artikelen 154 tot en met 192 vernummerd tot de artikelen 153 tot en met 191. Dit verslag is goedgekeurd bij eenparigheid van de 10 aanwezige leden. (*Applaus.*)

M. le Président. — Monsieur Foret, j'avais l'intention de vous donner la parole maintenant, mais je remarque que M. Hazette, qui est membre de votre groupe, demande à s'exprimer.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le Président, je souhaite pour ma part intervenir dans le cadre d'une explication de vote. Il se trouve que M. Hazette veut poser une question spécifique à la suite de l'intervention de la rapporteuse. Ce sont là deux demandes différentes, mais permettez-moi de saisir l'occasion de cette prise de parole pour réclamer la présence du Gouvernement. Nous discutons ici d'un projet de loi et je constate que le Gouvernement n'est pas représenté.

M. le Président. — Vous avez raison, je ne l'avais pas remarqué. Je prends immédiatement les dispositions nécessaires pour qu'un membre du Gouvernement soit appelé de toute urgence.

Monsieur Hazette, souhaitez-vous poser maintenant votre question qui, je le suppose, est destinée à la rapporteuse, ou préférez-vous attendre la présence d'un membre du Gouvernement ?

M. Hazette (PRL-FDF). — Monsieur le Président, la remarque que je souhaite faire est relative tout autant au travail parlementaire qu'à la relation entre le Parlement et le Gouvernement. Je souhaiterais donc que le Gouvernement soit présent avant de m'exprimer ... en toute modestie.

M. le Président. — En attendant l'arrivée d'un membre du Gouvernement, je propose de régler déjà la question de la prise en considération de la proposition de M. Verreycken.

Le Sénat peut-il marquer son accord sur cette manière de procéder ?

Is de Senaat het hiermee eens ? (*Instemming.*)

PROPOSITIONS — VOORSTELLEN

Prise en considération — Inoverwegingneming

M. le Président. — La parole est à M. Foret.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le Président, au sujet de la proposition numéro 298, je voudrais signifier que notre groupe, sans s'opposer à la prise en considération, tient néanmoins à émettre des réserves.

D'une part, parce que nous voulons montrer que nous ne sommes pas dupes des motivations réelles qui animent les auteurs de cette proposition. Sous le couvert de «rétablir la logique et la sécurité juridique ... en faisant en sorte que les civils soient jugés par des civils et les militaires par des militaires», il s'agit en fait d'une xième resucée des tentatives de l'extrême droite flamingante de faire accepter le principe de l'amnistie pour les auteurs d'actes d'incivisme commis durant la seconde guerre mondiale.

D'autre part, parce que nous rejetons absolument l'interprétation tendancieuse de la décision de justice récente concernant le procès d'Irma Laplasse telle qu'elle est relatée dans les considérants de la proposition.

Les auteurs voudraient faire croire que «la Cour militaire confirma qu'Irma Laplasse était innocente de la mort de sept résistants mais qu'elle l'aurait condamnée malgré tout du seul fait qu'elle aurait ... simplement parlé avec un Allemand» !

Bien loin d'être innocents les considérants de l'arrêt du 14 février 1996 de la Cour militaire établissent qu'Irma Laplasse doit être condamnée pour haute trahison et dénonciation, ce qui est bien différent.

En tant que formation politique démocratique et responsable, le PRL-FDF ne veut en aucune manière associer le pouvoir législatif à de telles déformations intellectuellement malhonnêtes de décisions de justice. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Lallemand.

M. Lallemand (PS). — En ce qui concerne la prise en considération, il faut assurément relever que chacun peut légitimement varier d'avis sur la compétence de la Cour militaire de juger des délits contre la Sûreté de l'État commis par des civils.

Plusieurs parlementaires sont, même pour des raisons étranges à cette question, partisans de la suppression pure et simple des juridictions militaires et ce débat aura sans doute lieu un jour au Parlement. Par conséquent, aucun problème de prise en considération ne se pose à mon sens.

Pour le reste, je m'accorde avec M. Foret quant à ce qui a motivé le dépôt de la proposition. Rien ne me paraît justifier une contestation, que ce soit sur le plan structurel ou factuel, de la décision prise par la Cour militaire dans le procès évoqué par M. Verreycken, le procès d'Irma Laplasse. Mais ceci est étranger à la prise en considération.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (VI. BI). — Mijnheer de Voorzitter, toen wij vorige week dat bewuste artikel 153 van de programmawet bespraken, wilde ik een opmerking maken bij de verantwoording van een amendement. Iedereen bezwoer mij dit niet te doen omdat het geen zin had, want, zo werd gezegd, vandaag wordt alleen over de tekst van het amendement gediscussieerd en de verantwoording is slechts een emotioneel nummertje van de indiener. Vandaag praat echter niemand over de eigenlijke tekst van het voorstel, maar heeft iedereen het enkel over de verantwoording. De verantwoording en de toelichting worden nu plots aangegrepen om de inoverwegingneming af te wijzen. Het is het één of het ander: ofwel mag ik in het vervolg over elke verantwoording mijn zeg doen en amendementen en voorstellen alleen op basis van de verantwoording afwijzen, ofwel mag een ander dat ook niet. Ik dacht dat alle senatoren toch minstens aan dezelfde regels en normen onderworpen waren.

Ik vind het hele debat over dit voorstel trouwens hallucinant. Dit wetsvoorstel is tot stand gekomen op basis van adviezen van verschillende juristen, die mij verzekerden dat hiermee inderdaad een hiaat in de wet wordt weggewerkt en dat de commissie voor de Justitie van de Senaat aan dit voorstel zonder twijfel een uitgebreid en interessant debat zou kunnen wijden. Als voorbeeld haalden zij de recente herziening van het proces Laplasse aan, wat dan nog enkel in de toelichting en niet in het voorstel zelf wordt vermeld. Terwijl vorige week nog werd gezegd dat een toelichting emotioneel mag zijn, krijg ik nu het verwijt dat mijn verantwoording tendentius is. Ik wil degenen die dat beweren, aanraden de Vlaamse kranten, verschenen na het proces-Laplasse, er eens op na te lezen. Daarin kunnen zij uitspraken lezen over het klassegerecht die veel strenger en veel zwaarder zijn dan wat ik in de toelichting naar voren breng.

Ik wil graag elk voorstel van mij onderwerpen aan het advies van de commissie voor de Justitie van de Senaat, te meer daar dit voorstel gebaseerd is op een advies van verschillende juristen. Ik wil de beoordeling van dit wetsvoorstel graag aan de wijsheid van de commissie overlaten, maar ik ben niet bereid dit voorstel ook nog te onderwerpen aan een oordeel gebaseerd op louter politieke nummertjes van mensen die op sommige termen totaal irrationeel reageren, die bij het lezen van het woord «amnesticie», van de naam Irma Laplasse of van het woord «rechtvaardigheid», zelfs maar in een toelichting, al beginnen te steigeren alsof zij de dollestierenziekte hadden. Ik dring er bij hen op aan dat zij de discussie over de inoverwegingneming niet verwarren met het schrijven van brieven naar de eigen partijleden of naar de eigen achterban.

Het niet in overweging nemen van dit voorstel kan ik niet anders beschouwen dan een ontkenning van het recht van mijzelf en van collega Raes, wel een jurist, om voorstellen in te dienen. Ik blijf ervan uitgaan dat wij evenveel als de andere senatoren het recht hebben om voorstellen in te dienen en die te laten beoordelen door een commissie van deskundigen, en niet door emotionalisten.

Kortom, ik pleit ervoor dat dit voorstel in overweging wordt genomen. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Foret.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le Président, si M. Verreycken avait pris la peine de m'écouter, il aurait compris que je ne m'opposais pas à cette prise en considération. J'ai simplement émis des réserves sur sa proposition.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik begrijp de heer Foret helemaal niet meer. Wij spreken hier toch niet over de grond van de zaak, maar wel over de al dan niet inoverwegingneming van het voorstel.

De Voorzitter. — Wij spreken inderdaad over de al dan niet inoverwegingneming van een wetsvoorstel, niet van een memorie van toelichting.

Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, de PRL-fractievoorzitter zegt dat zijn fractie het voorstel waarschijnlijk wel in overweging zal kunnen nemen, maar dat zij bezwaren heeft tegen de grond van de zaak en tegen de motivatie. Deze opmerking is hier volgens mij niet op haar plaats.

Ik ben het met de heer Lallemand eens dat dit voorstel kadert in wat wij vroeger reeds gezegd hebben over krijgsraden en krijgshoven. Er blijft nog een relict over van de vroegere krijgsgerechten, namelijk één krijgshof. Ik meen dat het goed zou zijn ook daar zo vlug mogelijk komaf mee te maken. Precies naar aanleiding van de herzieningsprocedure van het proces van Irma Laplasse is gebleken dat dit instrument niet meer efficiënt is. Als men het dan toch heeft over de grond van de zaak, wil ik daarover ook het standpunt van de Volksunie bevestigen. Wij zouden meer gebaat zijn met een serene burgerlijke rechtspraak die handelt over burgers.

Ter attentie van de heren Foret en Lallemand wil ik toch nog even verduidelijken dat de herziening niet is uitgegaan van het Vlaams Blok of van het rechts-extremisme in de Vlaamse bewegingen, maar wel van de minister van Justitie zelf, daarin bijgetreden door het Hof van cassatie. Als men bijgevolg over dit proces wil spreken, is een gematigd optreden aangewezen.

Met betrekking tot de grond van de zaak stel ik alleen vast dat men een andere rechtspraak voor ogen heeft en ik meen dat het de Senaat totaal onwaardig is dit voorstel niet in overweging te willen nemen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, wij zullen voor de inoverwegingneming stemmen. Ik moet toch weer eens vaststellen dat de heer Verreycken een ongelooflijk talent heeft om op zichzelf perfect verdedigbare voorstellen zo antipathiek en onverteerbaar in te leiden dat men er in eerste instantie zelfs niet over zou willen spreken. Ik kan hem ter informatie meedelen dat mijn partij voorstander is van de afschaffing van de krijgsraden en dus ook in dit geval.

De Voorzitter. — Dames en heren, ik wens eerst even een misverstand uit de weg te ruimen. Er is tot nu toe niemand die een stemming heeft gevraagd.

Uit de verschillende verklaringen die zijn afgelegd, concludeer ik dat wij kunnen overgaan tot de orde van de dag en dat het wetsvoorstel in overweging is genomen en zal worden verzonden naar de commissie voor de Justitie.

Is de Senaat het hiermee eens?

Le Sénat est-il d'accord? (*Assentiment.*)

Dan is aldus beslist.

Il en sera donc ainsi.

Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de inoverwegingneming van de overige voorstellen waarvan sprake bij het begin van onze vergadering. Ik veronderstel dus dat de Senaat het eens is met de voorstellen van het Bureau.

Aucune observation n'ayant été formulée quant à la prise en considération des autres propositions dont il a été question au début de la séance, puis-je considérer qu'elles sont renvoyées aux diverses commissions compétentes? (*Assentiment.*)

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1995-1996
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1995-1996

Dan zijn ook de andere voorstellen in overweging genomen en naar de aangeduide commissies verwezen.

Les autres propositions sont donc prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées.

De lijst van die voorstellen, met opgave van de commissies waarnaar ze zijn verwezen, verschijnt als bijlage bij de *Parlementaire Handelingen* van vandaag.

La liste des propositions, avec indication des commissions auxquelles elles sont renvoyées, paraîtra en annexe aux *Annales parlementaires* de la présente séance.

PROJET DE LOI PORTANT DES DISPOSITIONS SOCIALES

Discussion du rapport complémentaire

WETSONTWERP HOUDENDE SOCIALE BEPALINGEN

Bespreking over het aanvullend verslag

M. le Président. — Je donne maintenant la parole aux membres qui désirent intervenir sur le rapport complémentaire.

Ik geef nu het woord aan de leden die zich wensen uit te spreken over het aanvullend verslag.

La parole est tout d'abord à M. Hazette.

M. Hazette (PRL-FDF). — Monsieur le Président, je voudrais revenir brièvement sur la discussion de l'article 153 du projet de loi portant des dispositions sociales, que nous avons évoqué et qui était hier à l'ordre du jour de la commission des Affaires sociales.

La discussion relative à cet article me paraît particulièrement intéressante. Cependant, elle indique également une orientation prise par le Sénat qui ne peut me convenir. Dans notre assemblée, les sénateurs de Communauté — dont je fais partie — ont un point de vue particulier à exprimer à l'occasion de ce débat.

L'article 153 prétendait donner au Gouvernement le pouvoir de créer des chèques-services dans le cadre d'une aide aux personnes âgées.

Le Parlement flamand, en pleine possession de ses moyens et de façon tout à fait justifiée, a estimé qu'il était lésé par cet article. Il y a là incontestablement un excès de compétence de la part du Gouvernement fédéral.

La procédure de concertation, qui a réuni le Sénat, d'une part, et le Parlement flamand, d'autre part, a été engagée sur cette base. Selon moi, un acteur était absent de cette procédure. En effet, si l'article 153 constitue un excès de compétence et lèse les intérêts de la Communauté flamande, la Communauté française aurait dû, selon moi, être appelée à la cause pour en délibérer. Sur un article de ce genre, on ne peut avancer dans la délibération et établir des conclusions sans qu'un partenaire évidemment intéressé — en l'espèce, la Communauté française — soit invité à s'exprimer.

La solution intervenue pour sortir du conflit de compétence, à savoir un retrait pur et simple de l'article 153, ne peut, à l'évidence, satisfaire la Communauté française. En effet, au fond, que propose le Gouvernement fédéral? La création de chèques-services, ce qui relève effectivement de ses compétences. Cependant, la destination qu'il donne à ces chèques-services, à savoir l'aide aux personnes âgées est, elle, hors du champ de ses compétences.

Dans un État fédéral bien construit, il eût été possible d'engager une concertation avec les Communautés pour que celles-ci utilisent les chèques-services créés par le Gouvernement fédéral au bénéfice des personnes âgées, conformément aux législations propres à ces deux Communautés. Le Gouvernement n'a pas opté pour cette solution et a purement et simplement retiré l'article 153.

J'estime que si cette procédure donne satisfaction au Parlement flamand, elle lèse les intérêts de la Communauté française. De plus, celle-ci n'a pas eu l'occasion de s'exprimer au sujet du retrait

de cet article. Nous mettons le doigt sur un défaut de fonctionnement de nos institutions et des relations entre Communautés et État fédéral. Je demande que l'on soit attentif à ce problème qui me paraît grave. L'intérêt des gens est en jeu.

La discussion que nous avons eue sur la suppression pure et simple de l'article 153, en l'absence de toute disposition qui se substitue à la procédure erronée mise en place par le Gouvernement, lèse, non les Communautés, mais les gens et, en particulier, les personnes âgées. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à Mme De Galan, ministre.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, je répondrai très brièvement à M. Hazette et aux arguments qu'il a développés hier en commission.

C'est le Parlement le plus diligent qui a émis une objection et qui a innové, jeudi dernier, en provoquant une concertation entre parlements. Ensuite, une semaine s'est écoulée avant la transmission de l'avis du Conseil d'État sur les propositions d'amendement qui avaient été déposées.

Par ailleurs, le Gouvernement souhaitait faire voter, dans des délais raisonnables, la loi portant des dispositions sociales, car certaines dispositions sont très importantes pour les gens, comme je l'ai déjà dit la semaine dernière à cette tribune. À cet effet, la procédure du retrait était la plus opportune et la plus rapide. Néanmoins, au sein de mon département, les discussions se poursuivent au sujet de l'assurance-dépendance, laquelle doit être le meilleur moyen de résoudre les problèmes des personnes âgées dépendantes.

M. le Président. — La parole est à M. Hazette.

M. Hazette (PRL-FDF). — Monsieur le Président, de sa réponse, je déduis que Mme la ministre met le doigt sur une négligence certaine de la Communauté française dans l'exercice de ses compétences, et je suis entièrement d'accord avec elle.

M. le Président. — La parole est à Mme De Galan, ministre.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, je pense que toute réplique est une auberge espagnole où tout le monde trouve ce qu'il veut y trouver. J'ai simplement parlé de Communauté plus diligente, mais pour d'autres motifs que ceux évoqués par M. Hazette.

M. Hazette (PRL-FDF). — Donc, la Communauté la moins diligente est pénalisée!

M. le Président. — Je voudrais ajouter qu'à la suite de la suppression de cet article, le projet sera renvoyé à la Chambre. D'ici là, si une Communauté estime que ses intérêts sont lésés... (*Sourires*) ... mais je ne pense pas que l'avis de M. Hazette sera suivi.

À la question posée, je tiens à répondre que, sur le plan technique, il ne s'agit pas d'une lacune de la Constitution ou de la loi spéciale.

M. Hazette (PRL-FDF). — Dans une procédure comme celle-là, la Communauté qui n'introduit pas la procédure devrait être appelée à la cause, même en qualité d'observateur.

M. le Président. — Le débat sur le fond n'a même pas été engagé. Le Gouvernement a retiré son article et la contestation n'existe donc plus.

Het woord is aan de heer Coene.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, de discussie die wij zojuist hebben gehoord en het advies van de Raad van State met betrekking tot artikel 153 wijzen er impliciet op dat de invoering van de dienstencheques een belangenconflict heeft gecreëerd. Door te stellen dat het weglaten van artikel 153 het belangenconflict opheft, erkent men dat het artikel wel degelijk een probleem schept, zo niet had de Raad van State geoordeeld dat het niet nodig was het ontwerp te amenderen.

Wij hadden overigens reeds op dit probleem gewezen bij de bespreking van dit ontwerp in de Kamer en in de commissie voor de Sociale Aangelegenheden van de Senaat. De Regering wist in haar alwetendheid natuurlijk beter en weigerde elke fundamentele discussie ter zake. Zij mobiliseerde haar numerieke en slaafse meerderheid om het betrokken artikel er toch door te duwen.

Enkel de unanieme motie van het Vlaams Parlement en de vraag van de oppositie om advies van de Raad van State konden deze pletwals tot staan brengen. Wij hebben uiteindelijk gelijk gekregen. Dit heeft de meerderheid ertoe bewogen amendement 22, dat bij de eerste bespreking in de commissie werd verworpen, na het advies van de Raad van State, toch goed te keuren.

De belangrijkste conclusie die uit heel de heibel rond het gewraakte artikel kan worden getrokken, is dat de collega's van de meerderheid getuigen van een gebrek aan gezonde kritische ingesteldheid ten opzichte van het regeringsbeleid.

De waakzaamheid van het Vlaams Parlement en van de oppositie daarentegen hebben paal en perk gesteld aan de willekeur van de Regering. Wij moeten beseffen dat de Senaat zijn rol van reflectiekamer nooit ten volle zal kunnen vervullen zolang de meerderheid geen minimum aan kritische ingesteldheid aan de dag legt bij de bespreking van de wetsontwerpen.

Wij worden hier nochtans geconfronteerd met een schoolvoorbeeld van een ontwerp dat bij de evocatie een grondige discussie over de noties belangenconflict en bevoegdheid kon inhouden. Bovendien had de Regering ter zake zelfs niet om een bespreking bij hoogdringendheid verzocht. Het was immers duidelijk dat de Kamer het ontwerp pas na het paasreces opnieuw zou bespreken. Er was dus wel degelijk tijd om dieper in te gaan op deze materie.

Ondanks dit alles was de meerderheid zelfs niet bereid het officieel advies van de Raad van State af te wachten.

Zij wou zelfs haar gelijk aantonen op basis van een voorlopig en officieus verslag dat bovendien slechts in één taal was opgesteld. Met het Reglement in de hand slaagde de oppositie er uiteindelijk in dit te verhinderen.

Het gebrek aan kritische ingesteldheid is des te merkwaardiger omdat verschillende leden van de meerderheid het verzoek om evocatie mee hebben ondertekend. Men zou dan toch kunnen verwachten dat zij bedenkingen hebben bij sommige aspecten van de programmawet, of ten minste dan toch bij artikel 153. Bij de besprekingen, die achtereenvolgens in de commissie, in de plenaire vergadering en opnieuw in de commissie werden gevoerd, bleek dat dit blijkbaar toch niet het geval was en dat er pas amendementen werden ingediend toen de schorsing van het hele ontwerp dreigde. Uiteindelijk werd er een amendement goedgekeurd dat aanvankelijk in de commissie was verworpen.

De les die wij uit dit alles kunnen trekken is, dat wij nog een lange weg hebben af te leggen alvorens deze instelling haar evocatieerol op een zinvolle manier zal kunnen vervullen. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Foret.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le Président, le Gouvernement nous présente son deuxième projet portant des dispositions sociales.

Il s'agit d'un projet fourre-tout qui traite de toute une série de sujets présentés dans une totale incohérence; on passe ainsi des accidents du travail, des prestations familiales, de la sécurité sociale d'outre-mer à la recherche scientifique, aux élections médicales en passant par les marins de la marine marchande.

Il s'agit là d'une technique devenue habituelle, que le groupe PRL-FDF a suffisamment dénoncée pour que je m'abstienne de le faire une fois de plus aujourd'hui.

Ce projet n'aborde aucun des problèmes fondamentaux auxquels notre société est actuellement confrontée tels que la pauvreté, le chômage, la précarité ainsi que l'accessibilité pour tous aux soins de santé. Ce constat démontre à nouveau la léthargie d'un Gouvernement qui reporte sans cesse l'indispensable réforme de la sécurité sociale. En revanche, certaines dispositions du texte touchent aux droits essentiels et aux libertés de certains individus ou groupes socioprofessionnels. Comme dans la fable

de La Fontaine où les animaux étaient malades de la peste, il fallait offrir au corps social des victimes expiatoires; vous avez choisi vos ânes de la fable: ce sont les professions libérales médicales et paramédicales. Nous ne vous suivrons pas dans cette voie.

La situation de la Belgique en matière d'offre médicale est certes très préoccupante. Pour y remédier, vous avez opté pour la création d'une commission de planification d'offre médicale ainsi que la possibilité de recourir au numerus clausus au terme des études.

Mon groupe aurait préféré l'instauration d'un numerus clausus qui se situe au début des études, ce qui impliquerait l'élaboration d'un programme réfléchi, établi en concertation avec les Communautés, les universités et les facultés. Il était fondamental qu'un accord puisse être conclu entre les différents niveaux de pouvoir pour éviter de devoir avoir recours à l'instauration d'un numerus clausus à la fin des études, dont je suis persuadé qu'il l'est tout aussi mal perçu, sinon davantage encore, par ceux auxquels il s'appliquera.

La disposition du projet selon laquelle le Gouvernement peut, par voie d'arrêté royal, fixer, au travers du retrait de l'agrément, un âge maximum à l'exercice de la profession de médecin ou de dentiste, est inadmissible. On voit bien à quel arbitraire semblable possibilité peut aboutir. Cherchant pour une fois mes références du côté de M. Spitaels, je m'associerai à celui-ci quand il clame que: «vieillir n'est pas un vice», et j'ajouterai personnellement «même lorsque l'on est praticien de l'art de guérir».

Le PRL-FDF ne peut en aucun cas s'associer à une mesure qui, pour des motifs purement budgétaires et parce que le Gouvernement est incapable de réformer en profondeur un système déficitaire, s'attaque à une liberté constitutionnellement reconnue qui est le droit au travail et s'y attaque en outre de manière discriminatoire en ne visant qu'une catégorie socioprofessionnelle. La médecine est une profession libérale. Probablement faudra-t-il dès aujourd'hui conjuguer cette expression au passé.

Enfin, le Gouvernement se donne le droit de définir les critères d'une bonne pratique médicale et d'y conditionner le maintien de l'agrément dont dépendra le droit au remboursement dans le chef du patient. Il est donc clair que les libertés thérapeutiques du médecin sont menacées. Cette rage normative entraînera inévitablement une médecine à deux vitesses: l'une pour les patients les plus pauvres et l'autre pour ceux qui disposent des moyens leur permettant de bénéficier des derniers progrès technologiques en médecine. Cette disposition est manifestement antisociale et mon groupe ne peut s'y associer.

Bref, votre projet est discriminatoire, antisocial et attentatoire aux libertés individuelles. Sauvera-t-il la sécurité sociale? J'en doute!

Ce qui apparaît certain, par contre, c'est que les positions gouvernementales nous conduisent tout droit à un affrontement avec l'ensemble du corps médical et qu'une fois de plus, ce sont les citoyens de ce pays qui en subiront les conséquences regrettables.

À propos d'affrontements, comment passer sous silence la querelle et le spectacle lamentable auxquels l'article 153 du projet a donné lieu? Je ferai le tour de la question en dressant trois constats.

Le dépôt de l'amendement du Gouvernement, qui devait devenir l'article 153 du projet, s'est réalisé dans des conditions révélatrices d'un certain état d'esprit qui règne au sein de la majorité. Cette initiative fédérale, que la Communauté flamande estime contraire à ses intérêts, est-elle le reflet d'un mépris affiché par l'équipe Dehaene à l'égard de l'équipe Van den Brande? Dans la négative, elle révèle à tout le moins un évident manque de concertation ou de coordination entre les différents niveaux de pouvoir, ce qui n'augure rien de bon pour l'avenir institutionnel.

En évoquant l'absence de communication de la part de la COCOF ou de la Communauté française, M. Hazette a précisé aujourd'hui combien cette observation est pertinente et d'actualité.

Le conflit d'intérêt ainsi créé n'a en rien été réglé. Le retrait par le Gouvernement de son article 153 est l'attitude simpliste par excellence. Le fond du conflit d'intérêt n'a nullement été tranché; il n'a pas été abordé. La majorité s'est contentée de l'évacuer, de le bouter hors du Sénat et de le laisser rebondir vers d'autres hori-

zons, en l'occurrence la Chambre des représentants où, n'en doutons pas, la question du conflit d'intérêts se reposera plus que probablement.

Enfin, et ce n'est pas ma constatation la moins amère, je pense que le Sénat a, une fois de plus, laissé passer une occasion de jouer pleinement son nouveau rôle constitutionnel d'institution chargée de la prévention et du règlement des conflits d'intérêts entre les diverses composantes de l'État et des entités fédérées. Adopter l'attitude idiote et frileuse de l'autruche, n'avoir pas le courage d'aborder de front, c'est-à-dire de discuter du fond des problèmes alors que le Sénat a reçu la mission constitutionnelle de les trancher, est une attitude décevante qui ne contribuera certes pas à redonner à notre assemblée parlementaire la juste place et l'importance que d'aucuns lui contestent de plus en plus ouvertement.

Pour ces diverses raisons, nous voterons contre votre projet. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Bribosia.

Mme Bribosia-Picard (PSC). — Monsieur le Président, en commission, le PSC a voté pour la suppression de l'article 153 prévue — pour la première fois — par l'amendement numéro 22. Nous ne partageons toutefois pas les termes de la justification de cet amendement.

Mon groupe a donc voté la suppression de l'article 153, en se tenant à la justification jointe à l'amendement numéro 32, c'est-à-dire sans préjudice quant au fond et sans autre motif que de permettre le vote et la publication du projet de loi portant dispositions sociales qui contient des mesures importantes d'ordre social à mettre en œuvre le plus rapidement possible.

Je tiens cependant à souligner que l'idée véhiculée par l'article 153 du projet, à savoir l'octroi d'une aide complémentaire, sous quelle que forme que ce soit, aux personnes âgées dépendantes, doit être maintenue.

Les personnes âgées, qui peuvent devenir dépendantes en raison de leur état physique, doivent pouvoir bénéficier d'une aide familiale.

Cette disposition constituait en soi, indépendamment des conflits qu'elle a suscités, un pas dans la bonne direction. Cette mission relève de l'État fédéral.

Dans un tout autre ordre d'idées, je voudrais rappeler au ministre de la Santé publique sa promesse de consulter le secteur avant la mise en œuvre des mesures prévues aux articles 181 à 183 et relatives à l'Institut d'expertise vétérinaire et, en particulier, à l'interdiction du cumul des activités par les experts chargés de missions. Cet engagement figure à la page 21 du rapport. Dès lors, il convient d'organiser une consultation avec les organismes concernés — en particulier l'Ordre des vétérinaires et le syndicat des vétérinaires — préalablement à la prise des arrêtés d'exécution. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik verkies een stemverklaring af te leggen na de stemming over de amendementen omdat een eventuele goedkeuring van amendementen ons stemgedrag zou kunnen beïnvloeden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, ik stel voor om nu over de aangehouden amendementen van de sociale programmawet te stemmen.

Vervolgens zullen we het akkoord van de minister van Binnenlandse Zaken horen in verband met de aanbevelingen over de interpolitiezones. Daarna gaan we over tot de andere stemmingen.

Is de Senaat het hiermee eens? (*Instemming.*)

PROJET DE LOI PORTANT DES DISPOSITIONS SOCIALES

*Votes réservés**Vote sur l'ensemble*

WETSONTWERP HOUDENDE SOCIALE BEPALINGEN

*Aangehouden stemmingen**Stemming over het geheel*

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous devons procéder maintenant au vote sur les amendements réservés du projet de loi portant des dispositions sociales.

Wij moeten thans stemmen over de aangehouden amendementen van het wetsontwerp houdende sociale bepalingen.

Wij stemmen eerst over het amendement van de heer Coene dat ertoe strekt artikel 26 te doen vervallen.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu sur l'amendement déposé par M. Coene tendant à la suppression de l'article 26.

Wij stemmen dus over het behoud van dit artikel.

Nous passons donc au vote sur le maintien de cet article.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

61 leden zijn aanwezig.
61 membres sont présents.
36 stemmen ja.
36 votent oui.
17 stemmen neen.
17 votent non.
8 onthouden zich.
8 s'abstiennent.

Derhalve is het artikel behouden.

En conséquence, l'article est maintenu.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goris, Hazette, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Vergote et Verreycken.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Anciaux, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Hatry, Jonckheer, Loones et Vandembroeke.

De Voorzitter. — De stemming die de Senaat zoëven heeft uitgebracht, impliceert de verwerping van het amendement.

Le vote que le Sénat vient d'émettre implique le rejet de l'amendement.

Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Destexhe et Hazette à l'article 51.

Wij stemmen over het amendement van de heren Destexhe en Hazette bij artikel 51.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

62 membres sont présents.
62 leden zijn aanwezig.
49 votent non.
49 stemmen neen.
12 votent oui.
12 stemmen ja.
1 s'abstient.
1 onthoudt zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bourgeois, Boutmans, Mme Bribosia-Picard, MM. Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Goris, Happart, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Vandembroeke, Mme Van der Wildt, MM. Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bock, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Hazette, Mmes Leduc et Nelis-Van Liedekerke.

S'est abstenu :

Onthouden heeft zich :

M. Hatry.

M. le Président. — M. Hatry est prié de faire connaître les motifs de son abstention.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le Président, j'ai pairé avec M. Urbain. Il en ira de même pour les votes suivants.

De Voorzitter. — De dames Dua en Dardenne stellen voor artikel 62 te doen vervallen.

Mmes Dua et Dardenne proposent la suppression de l'article 62.

Wij stemmen dus over het behoud van dit artikel.

Nous passons donc au vote sur le maintien de cet article.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

63 leden zijn aanwezig.
63 membres sont présents.
36 stemmen ja.
36 votent oui.
19 stemmen neen.
19 votent non.
8 onthouden zich.
8 s'abstiennent.

Derhalve is het artikel behouden.

En conséquence, l'article est maintenu.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

M. Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Anciaux, Bock, Boutmans, Buelens, Ceder, Mme Cornet d'Elzuis, M. Daras, Mme Dardenne, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Mme Dua, MM. Foret, Hazette, Jonckheer, Loones, Raes, Vandembroeke et Verreycken.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Coene, Coveliers, Devolder, Goris, Hatry, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke et M. Vergote.

De Voorzitter. — De stemming die de Senaat zoëven heeft uitgebracht, impliceert de verwerping van het amendement.

Le vote que le Sénat vient d'émettre implique le rejet de l'amendement.

Nous passons au vote sur l'amendement de Mme Delcourt ainsi que sur l'amendement de M. Coene à l'article 63.

Wij stemmen over het amendement van mevrouw Delcourt en over het amendement van de heer Coene bij artikel 63.

La parole est à Mme Delcourt.

Mme Delcourt-Pêtre (PSC). — Monsieur le Président, en dépit des efforts accomplis par la ministre des Affaires sociales, je crains que les délais prévus à l'article 63 soient trop courts pour pouvoir assurer des solutions alternatives au financement du Fonds d'équipements et de services collectifs. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à Mme De Galan, ministre.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, conformément aux multiples déclarations que j'ai faites tant en commission qu'en séance publique, je confirme que le comité de concertation Gouvernement fédéral et Communautés s'est réuni mardi passé. Nous disposons d'un délai, à savoir jusqu'au mois de juin, pour aboutir. Tant pour l'accord interprofessionnel que pour d'autres pistes de refinancement, nous nous sommes fermement engagés à tenir notre parole. C'est pourquoi je demande au Sénat de maintenir sa confiance au Gouvernement.

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Merchiers.

Mevrouw Merchiers (SP). — Mijnheer de Voorzitter, de SP zal artikel 63 goedkeuren. Ondanks de uitvoerige discussies die in de commissie hebben plaats gegrepen, hebben wij het volste vertrouwen in de minister die thans heeft beloofd dat voor het Fonds voor collectieve voorzieningen een regeling wordt uitgewerkt. Onze fractie zal daar zeer nauw op toezien.

M. le Président. — La parole est à M. Nothomb pour une explication de vote.

M. Nothomb (PSC). — Monsieur le Président, après avoir examiné l'amendement de Mme Delcourt, participé aux discussions qui ont eu lieu à son sujet en commission et en séance publique et entendu les déclarations de la ministre, le groupe PSC a décidé de voter contre cet amendement de Mme Delcourt, tout en comprenant très bien les préoccupations qui sont les siennes. Nous faisons confiance au Gouvernement et à la ministre et nous voterons donc pour cet article comme pour l'ensemble de la loi qui réalise un équilibre.

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Cantillon voor een stemverklaring.

Mevrouw Cantillon (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, wij zullen het amendement van mevrouw Delcourt niet goedkeuren, hoewel ook wij enigszins ongerust en bezorgd zijn wat betreft de continuïteit en de goede werking van de collectieve diensten voor kinderen en gezinnen. Wij zijn voorlopig gerustgesteld door de formele toezegging van de Regering om deze zaak op de agenda van het Interministerieel Overlegcomité te plaatsen, wat dinsdag jongstleden overigens effectief is gebeurd. Wij zullen wel de Regering geregeld interpellieren over de vooruitgang van dit dossier. Onder deze voorwaarde zullen wij het amendement van mevrouw Delcourt niet goedkeuren.

M. le Président. — La parole est à Mme Lizin pour une explication de vote.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le Président, je souhaite dire au nom de mon groupe que nous saisissons certainement l'objectif visé par l'amendement de Mme Delcourt mais que nous faisons confiance au Gouvernement, et en particulier à la ministre des Affaires sociales, pour mettre en œuvre ce qu'elle nous a promis en commission et aujourd'hui encore en séance publique.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Coene voor een stemverklaring.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, de VLD zal het amendement goedkeuren. In het verleden is gebleken dat formele toezeggingen van de Regering doorgaans op zand gebouwd zijn. Wij vrezen derhalve dat de alternatieve financiering niet tijdig uitgewerkt zal zijn. Ik stel overigens vast dat hier heel hypocriet wordt gereageerd. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Dardenne pour une explication de vote.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le Président, bien que nous eussions préféré l'adoption de notre amendement tendant à la suppression de cet article, nous nous prononcerons en faveur de l'amendement de Mme Delcourt parce que nous sommes échaudés par l'épisode des écotaxes et n'avons plus aucune confiance dans les propos du Gouvernement. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones voor een stemverklaring.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, wij zullen het amendement goedkeuren uit sympathie voor mevrouw Delcourt.

M. le Président. — La parole est à M. Destexhe pour une explication de vote.

M. Destexhe (PRL-FDF). — Monsieur le Président, nous nous prononcerons en faveur de cet amendement car il est de bon sens et généreux sur le plan social.

M. le Président. — Nous passons donc au vote sur les amendements de Mme Delcourt et de M. Coene à l'article 63.

Wij stemmen over de amendementen van mevrouw Delcourt en de heer Coene bij artikel 63.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

62 membres sont présents.

62 leden zijn aanwezig.

35 votent non.

35 stemmen neen.

26 votent oui.

26 stemmen ja.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.
Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

M. Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, M. Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mme de Bethune, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bock, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, Delcourt-Pêtre, MM. Desmedt, Destexhe, Devolder, Mme Dua, MM. Foret, Goris, Hazette, Jonckheer, Mme Leduc, M. Loones, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Vandembroeke, Vergote et Verreycken.

S'est abstenu :

Onthouden heeft zich :

M. Hatry.

M. De Decker (PRL-FDF). — Monsieur le Président, mon vote n'a pas été enregistré. Veuillez noter que je voulais émettre un vote positif.

M. le Président. — Il vous en est donné acte, monsieur De Decker.

Wij stemmen over het amendement van de heer Coene bij artikel 123.

Nous passons au vote sur l'amendement de M. Coene à l'article 123.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

62 leden zijn aanwezig.

62 membres sont présents.

35 stemmen neen.

35 votent non.

21 stemmen ja.

21 votent oui.

6 onthouden zich.

6 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

M. Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, M. Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mme de Bethune, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goris, Hazette, Mme Leduc, M. Loones, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Vandembroeke, Vergote et Verreycken.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Boutmans, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Hatry et Jonckheer.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Destexhe et Hazette à l'article 171 (ancien 172), tendant à la suppression de cet article.

Wij stemmen over het amendement van de heren Destexhe en Hazette bij artikel 171 (oud 172), dat ertoe strekt dit artikel te laten vervallen.

Het woord is aan de heer Coene.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik meen dat er een vergissing in het spel is. Er moet toch een amendement worden goedgekeurd om artikel 153 te schrappen.

De heer Erdman (SP). — Neen.

De Voorzitter. — Het Reglement van de Senaat schrijft voor dat er moet worden gestemd over de tekst die door de commissie werd aangenomen.

De commissie heeft gisteren artikel 153 geschrapt. De tekst waarover wij thans stemmen, is de nieuwe tekst van het ontwerp, zonder artikel 153.

Daarover kan geen twijfel bestaan.

Nous passons au vote sur le maintien de l'article 171.

Wij stemmen over het behoud van artikel 171.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

65 membres sont présents.

65 leden zijn aanwezig.

37 votent oui.

37 stemmen ja.

18 votent non.

18 stemmen neen.

10 s'abstiennent.

10 onthouden zich.

En conséquence, l'article est maintenu.

Derhalve is het artikel behouden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

M. Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Bock, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goris, Hazette, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vergote et Verreycken.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Anciaux, Boutmans, Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Hatry, Jonckheer, Loones et Vandembroeke.

M. le Président. — Le vote que le Sénat vient d'émettre implique le rejet de l'amendement.

De stemming die de Senaat zoëven heeft uitgebracht, impliceert de verwerping van het amendement.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik heb mij onthouden omdat ik mij niet meer heb kunnen uitspreken over artikel 153. Ik sta erop mijn ontgoocheling uit te drukken over de inhoud van het advies van de Raad van State. De inhoud van dit advies moet overigens ieder rechtgeaard jurist ontgoochelen.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer Coveliers, u hebt het advies gekregen dat u gevraagd had.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer Erdman, ik heb de Raad van State om een degelijk en niet om een ontgoochelend advies gevraagd. Bovendien heb ik de leden van de Raad van State niet benoemd.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer Coveliers, u kan alleen een advies krijgen over wat u hebt gevraagd.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, dit illustreert nogmaals dat alle radertjes van dit systeem op elkaar ingrijpen en dat de touwtjes steeds door dezelfde handen worden vastgehouden.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Destexhe et Hazette à l'article 172 (ancien 173).

Wij stemmen over het amendement van de heren Destexhe en Hazette bij artikel 172 (oud 173).

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

65 membres sont présents.

65 leden zijn aanwezig.

37 votent non.

37 stemmen neen.

14 votent oui.

14 stemmen ja.

14 s'abstiennent.

14 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

M. Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobbacq, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bock, Coene, Mme Cornet d'Elzies, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goris, Hazette, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke et M. Vergote.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Hatry, Jonckheer, Loones, Raes, Vandembroeke, Van Hauthem et Verreycken.

M. le Président. — Nous devons nous prononcer sur l'amendement de MM. Destexhe et Hazette à l'article 173 (ancien 174) tendant à supprimer l'article.

Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heren Destexhe en Hazette bij artikel 173 (oud 174) dat ertoe strekt het artikel te doen vervallen.

Puis-je considérer que le dernier vote sur le maintien d'un article est également valable pour cet article ?

Mag ik aannemen dat de vorige stemming over het behoud van een artikel ook geldt voor dit artikel ? (*Instemming.*)

En conséquence, l'article 173 est maintenu et l'amendement rejeté.

Derhalve blijft artikel 173 behouden en is het amendement verworpen.

Wij stemmen over de amendementen van de heer Devolder bij artikel 180 (oud 181).

Nous passons au vote sur les amendements de M. Devolder à l'article 180 (ancien 181).

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

65 leden zijn aanwezig.

65 membres sont présents.

37 stemmen neen.

37 votent non.

22 stemmen ja.

22 votent oui.

6 onthouden zich.

6 s'abstiennent.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

M. Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobbacq, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzies, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goris, Hazette, Mme Leduc, M. Loones, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Vandembroeke, Van Hauthem, Vergote et Verreycken.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Boutmans, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Hatry et Jonckheer.

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over de amendementen van de heer Devolder bij artikel 181 (oud 182).

Nous devons nous prononcer sur les amendements de M. Devolder à l'article 181 (ancien 182).

Mag ik aannemen dat de vorige stemming over een amendement ook geldt voor deze amendementen ?

Puis-je considérer que le dernier vote sur un amendement est également valable pour ces amendements ? (*Assentiment.*)

Derhalve worden deze amendementen niet aangenomen.

En conséquence, ces amendements ne sont pas adoptés.

Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Destexhe et Hazette à l'article 184 (ancien 185).

Wij stemmen over het amendement van de heren Destexhe en Hazette bij artikel 184 (oud 185).

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

65 membres sont présents.

65 leden zijn aanwezig.

45 votent non.

45 stemmen neen.

14 votent oui.

14 stemmen ja.

6 s'abstiennent.

6 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bourgeois, Boutmans, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobbyack, Vandenberghe, Vandembroeke, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bock, Coene, Mme Cornet d'Elzjus, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goris, Hazette, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke et M. Vergote.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Buelens, Ceder, Hatry, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

M. le Président. — Nous devons nous prononcer sur l'amendement de MM. Destexhe et Hazette à l'article 185 (ancien 186).

Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heren Destexhe en Hazette bij artikel 185 (oud 186).

Puis-je considérer que le dernier vote est également valable pour cet amendement ?

Mag ik aannemen dat de vorige stemming ook geldt voor dit amendement ? (*Instemming.*)

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement de MM. Destexhe et Hazette à l'article 189 (ancien 190) tendant à supprimer cet article.

Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heren Destexhe en Hazette bij artikel 189 (oud 190) dat ertoe strekt dit artikel te doen vervallen.

Puis-je considérer que le dernier vote sur le maintien d'un article est également valable pour cet article ?

Mag ik aannemen dat de vorige stemming over het behoud van een artikel ook geldt voor dit artikel ? (*Instemming.*)

En conséquence, l'article 189 est maintenu et l'amendement rejeté.

Derhalve blijft artikel 189 behouden en is het amendement verworpen.

Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Destexhe et Hazette tendant à insérer les articles 192 à 217 (nouveaux) (anciens 193 à 218).

Wij stemmen over het amendement van de heren Destexhe en Hazette dat ertoe strekt de artikelen 192 tot 217 (nieuw) (oud 193 tot 218) in te voegen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

65 membres sont présents.

65 leden zijn aanwezig.

45 votent non.

45 stemmen neen.

7 votent oui.

7 stemmen ja.

13 s'abstiennent.

13 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bourgeois, Boutmans, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobbyack, Vandenberghe, Vandembroeke, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

M. Bock, Mme Cornet d'Elzjus, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Foret et Hazette.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Buelens, Ceder, Coene, Coveliers, Devolder, Goris, Hatry, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vergote et Verreycken.

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp houdende sociale bepalingen.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi portant des dispositions sociales.

Het woord is aan de heer Coene voor een stemverklaring.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, de VLD-fractie zal dit wetsontwerp niet goedkeuren omdat het een reeks bepalingen betreft met betrekking tot het medisch aanbod, de artsverkiezingen en dergelijk meer, waarmee wij het helemaal niet eens zijn.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux voor een stemverklaring.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, de Volksunie-fractie zal dit wetsontwerp niet goedkeuren omdat het tal van bepalingen bevat waarmee wij het niet eens zijn. Bovendien heeft de Regering blijk gegeven van gebrek aan durf om belangrijke aspecten aan te pakken. Het wetsontwerp houdende sociale bepalingen impliceert belangrijke onderwerpen. De Regering heeft er echter een «vuilbakwet» van gemaakt.

M. le Président. — La parole est à M. Destexhe pour une explication de vote.

M. Destexhe (PRL-FDF). — Monsieur le Président, nous nous prononcerons également contre ce projet de loi portant des dispositions sociales. Nous affirmons que certains articles de cette loi seront invalidés dans quelques années, soit par la Cour de justice des Communautés européennes soit par la Cour européenne des droits de l'homme.

M. le Président. — Nous passons au vote.

We gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

67 membres sont présents.

67 leden zijn aanwezig.

36 votent oui.

36 stemmen ja.

27 votent non.

27 stemmen neen.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

M. Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bock, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Mme Dua, MM. Foret, Goris, Hazette, Jonckheer, Mme Leduc, M. Loones, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Vandembroeke, Van Hauthem, Vergote et Verreycken.

S'est abstenu :

Onthouden heeft zich :

M. Hatry.

INTERPOLITIEZONES

*Hervatting van de beraadslaging
en stemming over de aanbevelingen*

ZONES INTERPOLICES

*Reprise de la discussion
et vote des recommandations*

De Voorzitter. — Wij hervatten de beraadslaging over de interpolitiezones.

Nous reprenons la discussion des zones interpolices.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1995-1996
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1995-1996

Het woord is aan Vice-Eerste minister Vande Lanotte.

De heer Vande Lanotte, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wens ik mij te verontschuldigen voor mijn afwezigheid gisteren, maar ik diende in de Kamer aanwezig te zijn bij de bespreking van een ander belangrijk wetsontwerp.

In de commissie hebben wij een vruchtbare gedachtenwisseling gehad tussen de diverse partijen en hoewel er geen unanimitéit was over de conclusies is er toch belangrijk werk geleverd. De Regering zal zo spoedig mogelijk via een wetsontwerp duidelijkheid brengen omtrent de rol van de burgemeester binnen de interpolitiezones, ook al zal dit niet eenvoudig zijn.

Met deze discussie is een nieuwe stap gedaan naar vrij eenvoudige principes, met name samenwerking tussen de politiediensten, het afleggen van verantwoording door de politiediensten, ten aanzien van de bevolking en de afschaffing van dubbel werk. De toepassing van deze principes zal in de praktijk evenwel niet zo eenvoudig zijn. Zo heeft de discussie onder meer duidelijk gemaakt dat een gelijkschakeling van de statuten van rijkswacht en politie zowel aan de gemeenten als aan de federale overheid 10 miljard zal kosten. Wij moeten aan politie en rijkswacht durven zeggen dat zo een operatie om budgettaire redenen niet mogelijk is, ook omdat dit bedrag beter besteed kan worden aan andere projecten, onder meer inzake veiligheid.

De aanbevelingen van de commissie zijn alleszins een goede basis om ook in de toekomst nuttige discussies te voeren over de problematiek van de interpolitiezones.

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten ons nu uitspreken over de aanbevelingen betreffende de interpolitiezones.

Nous devons nous prononcer maintenant sur les recommandations concernant les zones interpolices.

Het woord is aan de heer Anciaux.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik vraag een aparte stemming over aanbeveling nummer 6.

De Voorzitter. — Wij stemmen over aanbeveling nummer 6.

Nous passons au vote sur la recommandation numéro 6.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

64 leden zijn aanwezig.

64 membres sont présents.

36 stemmen ja.

36 votent oui.

28 onthouden zich.

28 s'abstiennent.

Derhalve is de aanbeveling aangenomen.

En conséquence, la recommandation est adoptée.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

M. Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Anciaux, Bock, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Mme Dua, MM.

Foret, Goris, Hatry, Hazette, Jonckheer, Mme Leduc, M. Loones, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Vandenbroeke, Van Hauthem, Vergote et Verreycken.

De Voorzitter. — Wij stemmen thans over de 13 andere aanbevelingen.

Nous passons maintenant au vote sur les 13 autres recommandations.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

63 leden zijn aanwezig.

63 membres sont présents.

38 stemmen ja.

38 votent oui.

25 onthouden zich.

25 s'abstiennent.

Derhalve zijn de aanbevelingen aangenomen.

En conséquence, les recommandations sont adoptées.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Anciaux, Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Loones, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghé, Vandenbroeke, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Bock, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Mme Dua, MM. Foret, Goris, Hatry, Hazette, Jonckheer, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vergote et Verreycken.

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET ZETELAKKOORD TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE EUROPESE VRIJHANDELSASSOCIATIE, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 27 JANUARI 1993

Stemming

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE SIÈGE ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET L'ASSOCIATION EUROPÉENNE DE LIBRE ÉCHANGE, SIGNÉ À BRUXELLES LE 27 JANVIER 1993

Vote

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp houdende instemming met het Zetelakkoord tussen het koninkrijk België en de Europese Vrijhandelsassociatie, ondertekend te Brussel op 17 januari 1993.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi portant assentiment à l'Accord de siège entre le royaume de Belgique et l'Association européenne de libre échange, signé à Bruxelles le 27 janvier 1993.

Het woord is aan de heer Anciaux voor een stemverklaring.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, de Volksunie-fractie zal zich bij de stemming over dit wetsontwerp onthouden, niet omdat daarin een aantal regels worden vastgelegd betreffende de immuniteit en andere diplomatieke kwesties, maar

wel omdat de zetel van de Europese Vrijhandelsassociatie van Genève naar Brussel wordt overgeheveld, zij het gedeeltelijk. Wij menen dat het niet in het voordeel is van de Brusselse bevolking dat Europese en allerlei andere internationale organisaties Brussel voor hun hoofdzetel kiezen. Als deze organisaties dichter bij de bevolking willen komen, dan lijkt ons een grotere decentralisatie naar de verschillende Europese hoofdsteden veel meer aangewezen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken voor een stemverklaring.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, de Vlaams Blok-fractie heeft bijna exact dezelfde argumenten als de Volksunie. Alleen zullen wij ons op basis daarvan niet onthouden, maar tegen stemmen.

De Voorzitter. — Wij stemmen thans over het wetsontwerp in zijn geheel.

Nous passons au vote sur l'ensemble du projet de loi.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

63 leden zijn aanwezig.

63 membres sont présents.

54 stemmen ja.

54 votent oui.

5 stemmen neen.

5 votent non.

4 onthouden zich.

4 s'abstiennent.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Bock, Bourgeois, Boutmans, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Goris, Happart, Hazette, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghé, Mme Van der Wildt, MM. Vergote, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Anciaux, Hatry, Loones et Vandenbroeke.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACTE PORTANT RÉVISION DE L'ARTICLE 63 DE LA CONVENTION SUR LA DÉLIVRANCE DE BREVETS EUROPÉENS (CONVENTION SUR LE BREVET EUROPÉEN) DU 5 OCTOBRE 1973, FAIT À MUNICH LE 17 DÉCEMBRE 1991

Vote

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE AKTE VAN HERZIENING VAN ARTIKEL 63 VAN HET VERDRAG INZAKE DE VERLENING VAN EUROPESE OCTROOIEN (EUROPEES OCTROOIVERDRAG) VAN 5 OKTOBER 1973, GEDAAN TE MUNICH OP 17 DECEMBER 1991

Stemming

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi portant assentiment à l'acte portant révision de l'article 63 de la Convention sur la délivrance de brevets européens.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp houdende instemming met de akte van herziening van artikel 63 van het Verdrag inzake de verlening van Europese octrooien.

La parole est à Mme Dardenne pour une explication de vote.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le Président, nous nous abstiendrons sur ce projet de loi car, comme je l'ai fait remarquer en commission, nous avons un problème avec l'allongement de la durée de la protection des médicaments, sachant que cela va empêcher certains d'entre eux de tomber dans le domaine public et donc de devenir plus rapidement des médicaments génériques.

Par ailleurs, des propositions en matière de réforme de la sécurité sociale tiennent compte de ces médicaments génériques.

Comme nous n'avons pas obtenu de réponse à cette question, nous nous abstiendrons.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken voor een stemverklaring.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, wij hebben vastgesteld dat het Verdrag inzake de verlening van Europese octrooien enkel is gepubliceerd in het Duits, het Engels en het Frans. Indien Europa een identiteitsgevoel wil aankweken bij de Europeeërs, moeten minstens ook de « kleinere » Europese culturen volledig worden gerespecteerd. Wij menen dan ook dat de verdragen ook in de talen van die « kleinere » culturen moeten worden gepubliceerd en bekendgemaakt zodat de betrokkenen niet langer moeten werken met een niet-authentieke vertaling. Dit verdrag moet dus ook in het Nederlands worden gepubliceerd. Aangezien wij ons niet verzetten tegen de grond van de zaak, maar enkel tegen dit talenaspect, zullen wij ons bij de stemming onthouden.

De Voorzitter. — Wij stemmen thans over dit wetsontwerp in zijn geheel.

Nous passons au vote sur l'ensemble du projet de loi.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

65 leden zijn aanwezig.

65 membres sont présents.

55 stemmen ja.

55 votent oui.

10 onthouden zich.

10 s'abstiennent.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Vandembroeke, Mme Van der Wildt, MM. Vergote, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Boutmans, Buelens, Ceder, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Jonckheer, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT AU PROTOCOLE ADDITIONNEL À LA CHARTE SOCIALE EUROPÉENNE, ET À L'ANNEXE, FAITS À STRASBOURG LE 5 MAI 1988

Vote

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET AANVULLEND PROTOCOL BIJ HET EUROPEES SOCIAAL HANDVEST, EN MET DE BIJLAGE, GEDAAN TE STRAATSBURG OP 5 MEI 1988

Stemming

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi portant assentiment au protocole additionnel à la Charte sociale européenne et à l'annexe, faits à Strasbourg le 5 mai 1988.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp houdende instemming met het aanvullend protocol bij het Europees Sociaal Handvest, en met de bijlage, gedaan te Straatsburg op 5 mei 1988.

La parole est à M. Jonckheer pour une explication de vote.

M. Jonckheer (Écolo). — Monsieur le Président, a priori le vote d'un protocole additionnel à la Charte sociale du Conseil de l'Europe qui prévoit une extension des droits sociaux fondamentaux ne peut que trouver notre agrément. J'ai pourtant été désagréablement surpris à la lecture du rapport de la commission. En effet, le ministre confirmait que la Belgique ne serait pas liée par l'article 4 de ce protocole qui porte sur le droit des personnes âgées à la protection sociale, et ce pour des raisons budgétaires, étant donné qu'il s'agit de personnes âgées, de ressortissants de pays en dehors de l'Union européenne, mais résidant ou travaillant régulièrement sur notre territoire.

Nous considérons cet acte du Gouvernement comme parfaitement imbuvable et inacceptable. C'est la raison pour laquelle nous nous abstiendrons sur l'ensemble de ce projet.

M. le Président. — Nous passons au vote.

We gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

65 membres sont présents.
65 leden zijn aanwezig.
60 votent oui.
60 stemmen ja.
5 s'abstiennent.
5 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.
Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghé, Vandenbroeke, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Vergote, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Boutmans, Daras, Mmes Dardenne, Dua et M. Jonckheer.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT AU PROTOCOLE RELATIF AUX CONSÉQUENCES DE L'ENTRÉE EN VIGUEUR DE LA CONVENTION DE DUBLIN SUR CERTAINES DISPOSITIONS DE LA CONVENTION D'APPLICATION DE L'ACCORD DE SCHENGEN, SIGNÉ À BONN LE 26 AVRIL 1994

Vote

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET PROTOCOL BETREFFENDE DE GEVOLGEN VAN DE INWERKINGSTREDING VAN DE OVEREENKOMST VAN DUBLIN VOOR EEN AANTAL BEPALINGEN VAN DE OVEREENKOMST TER UITVOERING VAN HET AKKOORD VAN SCHENGEN, GEDAAN TE BONN OP 26 APRIL 1994

Stemming

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi portant assentiment au protocole relatif aux conséquences de l'entrée en vigueur de la Convention de Dublin sur certaines dispositions de la convention d'application de l'Accord de Schengen, signé à Bonn le 26 avril 1994.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp houdende instemming met het protocol betreffende de gevolgen van de inwerkingtreding van de Overeenkomst van Dublin voor een aantal bepalingen van de overeenkomst ter uitvoering van het Akkoord van Schengen, gedaan te Bonn op 26 april 1994.

La parole est à M. Jonckheer pour une explication de vote.

M. Jonckheer (Écolo). — Monsieur le Président, au niveau de la cohérence, nous ne remettons pas en cause l'idée qu'une convention signée par les États membres de l'Union européenne

pour les dispositions qui concernent les demandes d'asile viennoise substituer à la Convention de Schengen. En théorie, nous sommes d'accord sur ce projet, mais nous voulons nous abstenir pour indiquer que, dans les faits, l'entrée en vigueur de cette Convention de Dublin, qui n'est d'ailleurs toujours pas ratifiée par l'ensemble des États membres, va entraîner une restriction dans la possibilité pour des candidats-réfugiés de faire valoir leurs droits, puisque cette convention instaure l'examen par un seul des États membres, et non plus par différents États membres. Comme nous ne sommes nullement rassurés par le type de politique que veut mener le Gouvernement en matière de droit d'asile — j'espère que nous aurons l'occasion d'en reparler avec le ministre après les vacances de Pâques —, nous nous abstiendrons également sur ce projet.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken voor een stemverklaring.

De heer Verreycken (VI. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, wij aanvaarden uiteraard probleemloos dat er nog altijd mensen zijn die asiel moeten vragen om politieke redenen. Er bestaan immers nog altijd totalitaire regimes die niet implodeerden en van waaruit vluchten mogelijk moet blijven.

In tegenstelling tot de gangbare opinie, menen wij echter dat de buurlanden van de betrokken Staten voor opvang moeten zorgen in de plaats van de landen aan de andere kant van de wereld. Op die manier kunnen cultuurschokken worden vermeden, niet enkel bij de vluchtelingen, maar ook bij de opvangsters.

Daarnaast blijven wij vragende partij voor een lijst van veilige landen van waaruit geen asielzoekers worden aanvaard.

Omdat noch de Overeenkomst van Dublin, noch de artikelen die in het Verdrag van Schengen worden vervangen, aandacht hebben voor deze twee aspecten zullen wij ons bij de stemming niet onthouden, maar tegenstemmen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux voor een stemverklaring.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van de verklaring van de heer Jonckheer wil ik benadrukken dat de bepalingen die in dit wetsontwerp voorliggen, met name het overnemen van een aantal bepalingen van de Overeenkomst van Dublin in het Akkoord van Schengen, het Akkoord van Schengen op een positieve en menswaardige manier versterken. Wat dit betreft, begrijp ik de houding van Ecolo niet. Het asielbeleid van de Regering staat hier niet ter discussie. De Volksunie-fractie zal het ontwerp goedkeuren.

De Voorzitter. — Wij stemmen nu over het wetsontwerp in zijn geheel.

Nous passons au vote sur l'ensemble du projet de loi.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

64 leden zijn aanwezig.
64 membres sont présents.
54 stemmen ja.
54 votent oui.
5 stemmen neen.
5 votent non.
5 onthouden zich.
5 s'abstiennent.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Vandembroeke, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Buelens, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Boutmans, Daras, Mmes Dardenne, Dua et M. Jonckheer.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'AMENDMENT ET AUX AJUSTEMENTS AU PROTOCOLE DE MONTREAL RELATIF À DES SUBSTANCES QUI APPAUVRISSENT LA COUCHE D'OZONE, ADOPTÉS À COPENHAGUE LE 25 NOVEMBRE 1992

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À LA CONVENTION DES NATIONS UNIES SUR LES CONTRATS DE VENTE INTERNATIONALE DE MARCHANDISES, FAITE À VIENNE LE 11 AVRIL 1980

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À LA CONVENTION N° 174 CONCERNANT LA PRÉVENTION DES ACCIDENTS INDUSTRIELS MAJEURS, ADOPTÉE À GENÈVE LE 22 JUIN 1993 PAR LA CONFÉRENCE INTERNATIONALE DU TRAVAIL LORS DE SA QUATRE-VINGTIÈME SESSION

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À LA CONVENTION N° 139 CONCERNANT LA PRÉVENTION ET LE CONTRÔLE DES RISQUES PROFESSIONNELS CAUSÉS PAR LES SUBSTANCES ET AGENTS CANCÉROGÈNES, ADOPTÉE À GENÈVE LE 24 JUIN 1974 PAR LA CONFÉRENCE INTERNATIONALE DU TRAVAIL À SA CINQUANTE-NEUVIÈME SESSION

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À LA CONVENTION N° 162 CONCERNANT LA SÉCURITÉ DANS L'UTILISATION DE L'AMIANTE, ADOPTÉE À GENÈVE LE 4 JUIN 1986 PAR LA CONFÉRENCE INTERNATIONALE DU TRAVAIL À SA SOIXANTE-DOUZIÈME SESSION

Vote

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE WIJZIGING EN MET DE AANPASSINGEN VAN HET PROTOCOL VAN MONTREAL BETREFFENDE STOFFEN DIE DE OZONLAAG AFBREKEN, AANGENOMEN TE KOPENHAGEN OP 25 NOVEMBER 1992

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET VERDRAG DER VERENIGDE NATIES INZAKE INTERNATIONALE KOOPOVEREENKOMSTEN BETREFFENDE DE ROERENDE ZAKEN, GEDAAN TE WENEN OP 11 APRIL 1980

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET VERDRAG NR. 174 BETREFFENDE DE VOORKOMING VAN ZWARE INDUSTRIELE ONGEVALLEN, AANGENOMEN TE GENEVE OP 22 JUNI 1993 DOOR DE INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE TIJDENS HAAR TACHTIGSTE ZITTING

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET VERDRAG NR. 139 BETREFFENDE DE VOORKOMING EN DE BEPERKING VAN DE BEROEPSRISICO'S VOORZAAKT DOOR KANKERVERWEKKENDE STOFFEN EN FACTOREN DIE DIT PROCES BEINVLOEDEN, AANGENOMEN TE GENEVE OP 24 JUNI 1974 DOOR DE INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE TIJDENS HAAR NEGENENVIJFTIGSTE ZITTING

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET VERDRAG NR. 162 BETREFFENDE DE VEILIGHEID BIJ HET GEBRUIK VAN ASBEST, AANGENOMEN TE GENEVE OP 4 JUNI 1986 DOOR DE INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE TIJDENS HAAR TWEEENZEVENTIGSTE ZITTING

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze wetsontwerpen in hun geheel. (*Instemming.*)

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble des projets de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de wetsontwerpen in hun geheel.

62 membres sont présents.

62 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de wetsontwerpen aangenomen.

Ils seront transmis à la Chambre des représentants.

Ze zullen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote :

Aan de stemming hebben deelgenomen :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Mme Bribosia-Picard, MM. Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, MM. De Decker, Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Vandembroeke, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

WETSONTWERP BETREFFENDE DE TERUGGAVE VAN
CULTUURGOEDEREN DIE OP ONRECHTMATIGE
WIJZE BUITEN HET GRONDGEBIED VAN BEPAALDE
BUITENLANDSE STATEN ZIJN GEBRACHT*Stemming*PROJET DE LOI RELATIVE À LA RESTITUTION DE BIENS
CULTURELS AYANT QUITTÉ ILLICITEMENT LE
TERRITOIRE DE CERTAINS ÉTATS ÉTRANGERS*Vote*

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp betreffende de teruggave van cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van bepaalde buitenlandse Staten zijn gebracht.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi relative à la restitution de biens culturels ayant quitté illicitement le territoire de certains États étrangers.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over het wetsontwerp in zijn geheel.

Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

63 leden zijn aanwezig.

63 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal geamendeerd aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden teruggezonden.

Il sera renvoyé amendé à la Chambre des représentants.

Aan de stemming hebben deelgenomen:

Ont pris part au vote:

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Mme Bribosia-Picard, MM. Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzies, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Vandembroeke, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

WETSVOORSTEL TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN
3 MEI 1880 OP HET PARLEMENTAIR ONDERZOEK EN
VAN ARTIKEL 458 VAN HET STRAFWETBOEK*Stemming*PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 3 MAI 1880
SUR LES ENQUÊTES PARLEMENTAIRES ET
L'ARTICLE 458 DU CODE PÉNAL*Vote*

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en van artikel 458 van het Strafwetboek.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi modifiant la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires et l'article 458 du Code pénal.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over het wetsvoorstel in zijn geheel.

Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble de la proposition de loi.

63 leden zijn aanwezig.

63 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Aan de stemming hebben deelgenomen:

Ont pris part au vote:

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Mme Bribosia-Picard, MM. Buelens, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, Chantraine, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzies, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goris, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Vandembroeke, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Verreycken, Weyts et Mme Willame-Boonen.

De Voorzitter. — De goedkeuring van het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en van artikel 458 van het Strafwetboek impliceert dat het wetsvoorstel houdende aanvulling van artikel 4 van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en van artikel 458 van het Strafwetboek vervalt.

L'adoption de la proposition de loi modifiant la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires et l'article 458 du Code pénal implique que la proposition de loi complétant l'article 4 de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires et l'article 458 du Code pénal vient à tomber.

PROPOSITION DE RÉOLUTION SUR L'ÉTAT DE
L'ENVIRONNEMENT ET LE RESPECT DES DROITS DE
L'HOMME AU NIGERIA*Renvoi en commission*VOORSTEL VAN RESOLUTIE OVER DE SITUATIE VAN
HET MILIEU EN DE MENSENRECHTEN IN NIGERIA*Verwijzing naar de commissie*

M. le Président. — Chers collègues, le Bureau propose le renvoi de la proposition de résolution sur l'état de l'environnement et le respect des droits de l'homme au Nigeria en commission des Affaires étrangères, pour complément d'informations.

Geachte collega's, het Bureau stelt voor het voorstel van resolutie over de situatie van het milieu en de mensenrechten in Nigeria te verwijzen naar de commissie voor Buitenlandse Zaken voor bijkomende inlichtingen. (*Instemming.*)

ÉVALUATION DU FONCTIONNEMENT DES COMITÉS
PERMANENTS DE CONTRÔLE DES SERVICES DE
POLICE ET DE RENSEIGNEMENTS

Vote sur les motions

EVALUATIE VAN DE WERKING VAN DE VASTE COMITÉS
VAN TOEZICHT OP DE POLITIE- EN INLICHTINGSDIENSTEN

Stemming over de moties

M. le Président. — Mesdames, messieurs, deux motions ont été déposées en conclusion de la discussion du 25 mars 1996 sur l'évaluation du fonctionnement des Comités permanents de contrôle des services de police et de renseignements.

Dames en heren, tot besluit van de bespreking van 25 maart 1996 over de evaluatie van de werking van de Vaste Comités van toezicht op de politie- en inlichtingendiensten werden twee moties ingediend.

La première, déposée par MM. Foret et Coveliers, est ainsi rédigée :

«Le Sénat, réuni en séance publique, ce 25 mars 1996 :

— Après avoir entendu le rapport des Commissions spéciales chargées du suivi parlementaire des Comités permanents de contrôle des services de police et de renseignements sur l'évaluation du fonctionnement de ceux-ci;

— Après avoir entendu la position du Gouvernement sur cette matière;

— Après un large débat,

1. Prend acte des recommandations adoptées par les Commissions spéciales chargées du suivi parlementaire des Comités permanents;

2. Charge lesdites commissions de la mise en œuvre des recommandations en question dans les plus brefs délais.»

«De Senaat, in openbare vergadering bijeen op 25 maart 1996 :

— Gehoord het verslag van de Bijzondere Commissies belast met de parlementaire begeleiding van de Vaste Comités van toezicht op de politie- en inlichtingendiensten over de werking van die Vaste Comités;

— Gehoord het standpunt van de Regering ter zake;

— Na een uitvoerig debat aan dit onderwerp te hebben gewijd;

1. Neemt akte van de aanbevelingen van de Bijzondere Commissies belast met de parlementaire begeleiding van de Vaste Comités;

2. Belast deze commissie ermee deze aanbevelingen op korte termijn uit te voeren.»

La seconde, déposée par MM. Vandenberghe, Mahoux, Erdman et Nothomb, est ainsi rédigée :

«Le Sénat a pris connaissance de l'évaluation du fonctionnement des Comités permanents de contrôle des services de police et de renseignements, établie par les Commissions spéciales chargées du suivi parlementaire des Comités permanents de contrôle des services de police et de renseignements, ainsi que de la position du Gouvernement à l'égard de ce rapport.

1. Le Sénat approuve les conclusions des commissions, ainsi que les prémisses énoncées dans la recommandation 1, et les recommandations 2 à 12 et 14, qui ont été formulées à l'unanimité par les commissions.

2. Au sujet de la recommandation 1, relative à la structure, et de la recommandation 13, qui n'ont pas recueilli de consensus au sein des commissions, le Sénat souhaite que les commissions spéciales fassent une nouvelle tentative en vue de rechercher une solution largement acceptable.

3. Le Sénat demande aux commissions spéciales de présenter une proposition d'initiative parlementaire visant à réformer la loi du 18 juillet 1991, laquelle pourra être mise à l'examen immédiatement après les vacances de Pâques.

4. Pour l'élaboration de cette proposition de loi, la position adoptée par le Gouvernement le 22 mars 1996 constituera un élément d'appréciation important.»

«De Senaat heeft kennis genomen van de evaluatie van de werking van de Vaste Comités van toezicht op de politie- en inlichtingendiensten, opgesteld door de Bijzondere Commissies belast met de parlementaire begeleiding van de Vaste Comités van toezicht op de politie- en inlichtingendiensten, evenals van het standpunt van de Regering naar aanleiding van dit verslag.

1. De Senaat hecht zijn goedkeuring aan de conclusies van de commissies, evenals aan de uitgangspunten vermeld in aanbeveling 1, en aan de aanbevelingen 2 tot en met 12 en 14, die eenparig door de commissies werden geformuleerd.

2. In verband met aanbeveling 1 betreffende de structuur, en aanbeveling 13, waarover geen consensus werd bereikt in de commissies, wenst de Senaat dat de bijzondere commissies een nieuwe poging ondernemen om een ruim aanvaardbare oplossing te zoeken.

3. De Senaat verzoekt de bijzondere commissies een globaal voorstel van parlementair initiatief tot hervorming van de wet van 18 juli 1991 voor te stellen, dat onmiddellijk na het Paasreces in behandeling kan worden genomen.

4. Bij het uitwerken van dit wetsvoorstel vormt ook het standpunt van de Regering van 22 maart 1996 een belangrijk element van appreciatie.»

De heer Loones heeft volgend amendement ingediend bij de motie van de heren Foret en Coveliers :

«Een punt 3 toevoegen, luidende :

«3. Vraagt de bijzondere commissies ook hun eigen werking te evalueren. Daarbij dient te worden gezocht naar formules waarbij alle in de Senaat en/of Kamer erkende fracties betrokken worden bij de werkzaamheden van deze commissies.»

«Ajouter un point 3, libellé comme suit :

«3. Demande aux commissions spéciales d'évaluer également leur propre fonctionnement. De plus, il faut chercher des formules permettant d'associer aux travaux de ces commissions tous les groupes reconnus au Sénat et/ou à la Chambre.»

De heer Loones heeft volgend amendement ingediend bij de motie van de heren Vandenberghe, Mahoux, Erdman en Nothomb :

«Een punt 5 toevoegen, luidende :

«5. De bijzondere commissies dienen ook hun eigen werking te evalueren. Daarbij dient te worden gezocht naar formules waarbij alle in de Senaat en/of Kamer erkende fracties betrokken worden bij de werkzaamheden van deze commissies.»

«Ajouter un point 5, libellé comme suit :

«5. Les commissions spéciales doivent également évaluer leur propre fonctionnement. De plus, il faut chercher des formules permettant d'associer aux travaux de ces commissions tous les groupes reconnus au Sénat et/ou à la Chambre.»

Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, de beide gemotiveerde moties genieten in grote mate onze instemming. De ene gaat verder dan de andere, maar bij beide hebben wij dezelfde opmerking. De aanbevelingen gaan eigenlijk allemaal over de werking van de Comités P en I zelf, terwijl men de slechte werking van de parlementaire begeleidingscommissie uit het oog verliest.

Met een bijkomend punt 5 vragen we dat de bijzondere commissies hun eigen werking zouden evalueren. Dit slaat dan in het bijzonder op het feit dat die commissies zelf wat meer onderzoeken kunnen opstarten. Er mag wel wat meer initiatief komen vanuit de parlementaire begeleidingscommissie.

Wij vragen ook de uitwerking van formules waardoor alle erkende fracties in Kamer en Senaat vertegenwoordigd worden in die commissie. Indien de parlementaire begeleidingscommissie haar bevoegdheden delegeert naar andere diensten en instellingen, is het essentieel dat ze het vertrouwen geniet van alle fracties die in het Parlement vertegenwoordigd zijn, dus ook van de Volksunie en de groenen.

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt, breng ik het amendement van de heer Loones bij de motie van de heren Foret en Coveliers in stemming.

Plus personne ne demandant la parole, je mets aux voix l'amendement de M. Loones à la motion de MM. Foret et Coveliers.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik vraag de naamstemming.

De Voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund? (*Meer dan vier leden staan op.*)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

60 leden zijn aanwezig.

60 membres sont présents.

48 stemmen neen.

48 votent non.

11 stemmen ja.

11 votent oui.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, M. Coveliers, Mme de Bethune, M. De Decker, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goris, Happart, Hazette, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mmes Leduc, Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Anciaux, Boutmans, Buelens, Ceder, Daras, Mme Dardenne, MM. Loones, Raes, Vandembroeke, Van Hauthem et Verreycken.

Onthouden heeft zich:

S'est abstenu:

M. Hatry.

M. le Président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur la motion déposée par MM. Foret et Coveliers.

Wij moeten ons uitspreken over de motie ingediend door de heren Foret en Coveliers.

La parole est à M. Foret.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le Président, nous vous proposons, M. Coveliers et moi-même, d'adopter les conclusions — et donc les recommandations — des commissions spéciales chargées du suivi parlementaire des Comités permanents.

Notre position s'appuie sur les considérations suivantes.

Cela nous paraît être une attitude de bon sens à l'égard d'une commission parlementaire mixte Chambre-Sénat que nous avons investie de notre confiance et qui l'a honorée.

En effet, non seulement cette commission mixte a fait du bon travail: elle s'est réunie à dix-sept reprises entre octobre 1995 et février 1996; elle a entendu à huis clos tous les protagonistes, soit vingt-quatre personnes, dont trois ministres, quatre généraux et le chef de la Sûreté; elle a procédé à plus de cinquante heures d'audition. Voilà de simples données qui démontrent l'abondance et le sérieux du travail réalisé par cette commission. Mais en outre, elle a témoigné de toute son indépendance dans l'analyse des problèmes et dans le cadre des propositions qu'elle formule à notre intention.

Dès lors, ne pas approuver et ne pas mettre en œuvre les conclusions développées par cette commission parlementaire mixte, ce serait la désavouer.

Souscrire à toute autre solution serait faire le jeu de ceux qui ne veulent pas voir la réalité en face. Cela reviendrait à nier les évidences que sont les dysfonctionnements majeurs qui ont miné les travaux des Comités P et R depuis 1991, les coûts excessifs de fonctionnement et leur politisation incroyable. Ce serait aussi refuser la simplification qui s'impose et donc accepter que se perpétue une paralysie nuisible à l'efficacité de la mission essentielle au regard de la démocratie que doivent exercer les Comités de contrôle des services de police et de renseignements.

Adopter la proposition suggérée par les quatre présidents de groupe de la majorité serait faire un écho retentissant aux thèses répercutées récemment encore dans le journal *Le Soir* suivant lesquelles il y aurait eu au sein de la majorité un «marchandage» mêlant le problème du prochain projet de loi sur l'immunité parlementaire et celui des Comités P et R.

Ce serait aussi faire un écho retentissant aux manœuvres effectuées par Mme Lizin et le PS pour faire adopter par le Parlement la thèse que lui impose le Gouvernement. Ce serait en fait faire danser le Sénat comme Mme Lizin siffle... Ce serait aussi, mesdames et messieurs les membres de la majorité, placer la barre de vos principes tellement bas qu'il ne vous resterait plus guère d'autres possibilités, pour passer en dessous, que de vous aplâtrir!

Le choix de mon groupe est fait: il ne va pas dans le sens de l'aplâtrissement. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

61 membres sont présents.

61 leden zijn aanwezig.

39 votent non.

39 stemmen neen.

18 votent oui.

18 stemmen ja.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, la motion n'est pas adoptée.

Derhalve is de motie niet aangenomen.

Ont voté non:

Neen hebben gestemd:

MM. Bourgeois, Boutmans, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bock, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goris, Hazette, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem et Verreycken.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Anciaux, Hatry, Loones et Vandenbroeke.

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heer Loones bij de motie, ingediend door de heer Vandenberghe c.s.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement de M. Loones à la motion déposée par M. Vandenberghe et consorts.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming over een amendement van de heer Loones ook geldt voor dit amendement ?

Puis-je considérer que le dernier vote sur un amendement de M. Loones est également valable pour cet amendement ? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

Wij moeten ons nu uitspreken over de motie ingediend door de heer Vandenberghe c.s.

Nous devons nous prononcer sur la motion déposée par M. Vandenberghe et consorts.

Het woord is aan de heer Coveliers.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, net zoals het geschil dat is gerezen na de motie die in het Vlaams Parlement werd ingediend in verband met de dienstencheques voor bejaarden, werd het geschil dat is gerezen in verband met de Comités P en I niet opgelost.

De heer Foret en ik hebben voorgesteld om de aanbevelingen van de commissie, die bij democratische meerderheid werden goedgekeurd, uit te voeren. In de motie van de leden van de meerderheid worden een aantal van de aanbevelingen *à la carte* uitgelicht, namelijk precies de aanbevelingen waarover lang werd gediscussieerd en waarover mevrouw Lizin gedurende uren tijdens de vergadering heeft getelefoneerd.

Aan de leden van de CVP wil ik duidelijk zeggen dat de goedkeuring van deze motie niet anders kan worden geïnterpreteerd dan als een afkeuring van hun vertegenwoordigers in de commissie. Men moet mij maar eens uitleggen waarom die vertegenwoordigers in de commissie de aanbevelingen hebben goedgekeurd, terwijl ze er in de motie worden uitgelicht.

De heer Foret heeft de situatie op een heel plastische en muzikale manier geschetst. Ik breng ze nog even in herinnering. Bijna alle leden van de commissie waren het erover eens dat een bepaald persoon niet meer kon aanblijven. De houding van de betrokken dame ten opzichte van de voorzitter van de Senaat is bovendien volgens het verslag laakbaar. Omwille van deze dame wil men absoluut en koste wat het kost een laatste zin in de motie inlassen, namelijk dat men met het standpunt van de Regering rekening wil houden.

Het standpunt van de Regering is niet gebaseerd op een onderzoek van de elementen, maar wel op tijdens de commissievergadering GSM-telefonische contacten van één lid van de commissie met één lid van de Regering. De Premier heeft nadien via het gewone telefoonnet contact opgenomen met andere leden van de commissie die, en dat strekt hen tot eer, op dat ogenblik niet hebben toegegeven aan de druk die werd uitgeoefend.

Deze ochtend werden de parlementaire onderzoekscommissies en de onafhankelijkheid van het Parlement besproken. De meerderheid wil inzake de parlementaire controle op de politie- en de

inlichtingendiensten de aanbevelingen niet volgen die de commissie na maanden vergaderen en bij democratische meerderheid heeft goedgekeurd, maar wil het standpunt van de Regering «appreciëren». Ik weet wat voor een meerderheid «appreciatie van een regeringsstandpunt» betekent. Het gaat bijna om *Befehl ist Befehl*.

De parlementaire onafhankelijkheid wordt hier opnieuw de grond ingeboord en wordt opgeofferd aan de eensgezindheid in de Regering. Er kan nog nauwelijks worden ontkend dat de PS om één of andere reden — ik laat in het midden dewelke, hoewel ik wel vermoedens heb — ondanks alles wat aan de oppervlakte is gekomen, geëist heeft dat deze dame haar voorzitterschap moet blijven behouden. Ook de voorzitter van het Comité P, wiens vertrek voor het afsluiten van dit compromis door niemand werd geëist, zou zogenaamd ter compensatie zijn voorzitterschap mogen behouden. Op de ene na, die uit miserie met zijn voorzitter er de voorkeur heeft aan gegeven zelf zijn ontslag aan te bieden en terug zijn ambt als onderzoeksrechter te Leuven, heeft opgenomen, worden alle acht andere leden van het Comité I en Comité P door ons naar huis gestuurd.

Door op deze manier met het standpunt van de Regering rekening te houden worden de CVP-mandatarissen in de commissie gesavouéerd en wordt de inzet en het standpunt van een aantal andere commissieleden miskend. Ik betreurt dat op die wijze opnieuw geplooid wordt voor de vrij absolutistische politiek van de Regering. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones voor een stemverklaring.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik kan onze verbolgenheid moeilijk beter verwoorden dan de heer Coveliers die het standpunt van een aantal commissieleden vertolkte. Zelf wil ik de stem laten klinken van de fracties die niet bij de commissiewerkzaamheden werden betrokken, maar die in de pers overvloedig kennis hebben kunnen nemen van het verhaal dat rond dat bewuste instituut wordt gesponnen.

Wij kijken met belangstelling uit naar het stemgedrag van de CVP. De aanwezigheid van de bevoegde minister willen wij te baat nemen om te wijzen op het gebrek aan eensgezindheid en cohesie in de regeringsstandpunten betreffende het politiebeleid. Om dezelfde reden zijn de aanbevelingen met betrekking tot de interpolitiezones bijzonder vaag gebleven. Er bestaat geen akkoord over de eenheidspolitie tussen de regeringspartners. Deze motie brengt de onmogelijkheid tot beslissen van de Regering en haar gebrek aan moed in de schijnwerpers.

Mijnheer de Voorzitter, onze fractie zal tegen de motie stemmen.

De Voorzitter. — De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

61 leden zijn aanwezig.

61 membres sont présents.

36 stemmen ja.

36 votent oui.

24 stemmen neen.

24 votent non.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is de motie aangenomen.

En conséquence, la motion est adoptée.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

M. Bourgeois, Mme Bribosia-Picard, MM. Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Chantraine, G. Charlier, Mmes De Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, M. Weyts et Mme Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Anciaux, Bock, Boutmans, Buelens, Ceder, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Decker, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goris, Hazette, Mme Leduc, M. Loones, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Vandembroeke, Van Hauthem et Verreycken.

Onthouden heeft zich :

S'est abstenu :

M. Hatry.

ORDRE DES TRAVAUX ET VŒUX

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN EN WENSEN

M. le Président. — Mesdames, messieurs, avant de procéder au dernier vote, je propose que le Sénat fasse confiance à son Président en ce qui concerne une convocation ultérieure, en l'occurrence après les vacances de Pâques. Je précise que le Bureau a déjà marqué son accord quant à cette proposition.

Alvorens over te gaan tot de laatste stemming wil ik nog even het volgende zeggen. Ik meen de laatste dagen een zekere vermoeidheid en zenuwachtigheid te hebben waargenomen bij sommige leden aan de Senaat. Het Paasreces komt dus op het gepaste ogenblik. Ik hoop dat iedereen van een verpozende paasvakantie zal genieten en volledig hersteld en blakend van gezondheid de werkzaamheden over twee weken zal kunnen hervatten.

Zoals gebruikelijk wens ik u allen, de leden van het personeel aangevoerd door de griffier en de leden van de pers een prettig paasfeest (*Applaus.*)

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER GORIS AAN DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «HET UITBLIJVEN VAN DE AANBEVELINGEN DIE WERDEN VOORGESTELD DOOR DE ONDERZOEKSCOMMISSIE LEGERAANKOPEN»

Stemming over de gewone motie

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. GORIS AU MINISTRE DE LA DÉFENSE NATIONALE SUR «L'ABSENCE DE MISE EN ŒUVRE DES RECOMMANDATIONS DE LA COMMISSION D'ENQUÊTE PARLEMENTAIRE SUR LES COMMANDES MILITAIRES»

Vote sur la motion pure et simple

De Voorzitter. — Dames en heren, tot besluit van de vraag om uitleg van de heer Goris aan de minister van Landsverdediging over «het uitblijven van de aanbevelingen die werden voorgesteld door de onderzoekscommissie legeraankopen» werden twee moties ingediend.

Mesdames, messieurs, deux motions ont été déposées en conclusion de la demande d'explications de M. Goris au ministre de la Défense nationale sur «l'absence de mise en œuvre des recommandations de la commission d'enquête parlementaire sur les commandes militaires».

De ene, de gewone motie, door de heren Nothomb, Delcroix, Mahoux en Pinoie, luidt :

«De Senaat,

Gehoord de vraag om uitleg van de heer Goris en het antwoord van de minister van Landsverdediging,

Gaat over tot de orde van de dag.»

«Le Sénat,

Ayant entendu la demande d'explications de M. Goris et la réponse du ministre de la Défense nationale,

Passe à l'ordre du jour.»

De andere, door de heer Goris, luidt :

«De Senaat,

Gehoord de vraag om uitleg van de heer Goris en het antwoord van de minister van Landsverdediging,

Overwegende dat er op 22 februari 1995 een verslag werd gepubliceerd door de Bijzondere Onderzoekscommissie legeraankopen;

Overwegende dat dit verslag tientallen aanbevelingen bevatte aan de Regering;

Overwegende dat dit verslag nagenoeg unaniem werd bekrachtigd door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 3 april 1995;

Overwegende dat de belangrijkste aanbeveling handelt over de spoedige oprichting van een zogenaamde «*ad hoc*» commissie defensiematerieelverwerving»;

Overwegende dat er ter zake tot op heden nog geen enkel initiatief genomen werd ondanks de voorziening ervan in het regeerakkoord;

Overwegende dat er intussen belangrijke legeraankopen gebeuren;

Overwegende dat de Senaat zijn rol als reflectiekamer in het defensie- en veiligheidsbeleid ten volle kan spelen;

Verzoekt,

Krachtens artikel 31 van het Senaatsreglement dat men onverwijld zou overgaan tot het oprichten van een Bijzondere Commissie belast met het opvolgen van het defensiematerieelbeleid in Europees perspectief en op langere termijn.»

«Le Sénat,

Ayant entendu la demande d'explications de M. Goris et la réponse du ministre de la Défense nationale,

Considérant qu'un rapport a été publié le 22 février 1995 par la Commission spéciale d'enquête sur les commandes militaires;

Considérant que ce rapport contenait des dizaines de recommandations à l'adresse du Gouvernement;

Considérant que ce rapport a été approuvé à la quasi-unanimité par la Chambre des représentants le 3 avril 1995;

Considérant que la principale recommandation traite de la création rapide d'une «commission *ad hoc* relative à l'acquisition de matériel pour la défense»;

Considérant qu'à ce jour aucune initiative n'a été prise en la matière malgré la disposition figurant à ce sujet dans l'accord de Gouvernement;

Considérant qu'entre-temps l'armée a bénéficié de commandes importantes;

Considérant que le Sénat peut, en ce qui concerne la politique de défense et de sécurité, jouer pleinement son rôle de chambre de réflexion;

Demande,

En vertu de l'article 31 du Règlement du Sénat, que l'on procède sans tarder à la création d'une Commission spéciale chargée de suivre la politique d'acquisition de matériel pour la défense dans une perspective européenne et à plus long terme.»

Overeenkomstig ons Reglement stemmen wij over de gewone motie die de voorrang heeft.

Conformément à notre Règlement nous votons sur la motion pure et simple qui bénéficie de la priorité.

Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank u alvast voor uw Paaswensen, maar alvorens huiswaarts te keren, wil ik nog een kleine stemverklaring afleggen.

Een jaar geleden nam de Kamer, en meer bepaald de heren Tobback en Van Hecke, het initiatief om in volle Agustacrisis een commissie op te richten voor de begeleiding van legeraankopen. Dit initiatief werd nagenoeg unaniem goedgekeurd. Deze commissie, naar Nederlands model, moest leiden tot meer parlementaire controle en als het ware tot «medeplichtigheid» van het Parlement bij grotere aankopen. Intussen zijn ongeveer alle Belgische ministers van Landsverdediging van de afgelopen dertig jaar verwickeld geweest in allerlei schandalen en wordt het dus hoog tijd dat de commissie wordt geïnstalleerd. Er is echter nog niets gebeurd en daarom vraag ik de Senaat mijn gemotiveerde motie aan te nemen en de gewone motie af te wijzen. Ik wijs er overigens op dat de huidige minister van Landsverdediging, de heer Poncelet, intussen een grote aankoop van houthitsers heeft gedaan. Ik hoop voor hem dat alles correct is verlopen, maar een begeleidingscommissie zou deze aankoop zeker hebben vergemakkelijkt. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Wij stemmen over de gewone motie.

Nous votons sur la motion pure et simple.

— De eenvoudige motie, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt aangenomen.

La motion pure et simple, mise aux voix par assis et levé, est adoptée.

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER CEDER AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN OVER «DE GELDTRANSPORTEN»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. CEDER AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTÉRIEUR SUR «LES TRANSPORTS DE FONDS»

De Voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Ceder aan de Vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over «de geldtransporten».

Het woord is aan de heer Ceder.

De heer Ceder (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, in de tijdsperiode van ongeveer één jaar werden bij overvallen op geldtransporten twee mensen gedood en vielen er verscheidene zwaar- en lichtgewonden. «Een beangstigend fenomeen», noemde de Vice-Eerste minister het reeds op het einde van vorig jaar. Sindsdien is de situatie nog verergerd.

Wij zouden ons zo waar in het Wilde Westen wanen, waar men de postkoets moet laten bewaken door een detachement van de 7e cavalerie tegen desperado's, outlaws of Indianen. De afgelopen vijf jaar zijn er een veelvoud van voorstellen geformuleerd om de veiligheid van de geldtransporten te verhogen. Ik zet de belangrijkste daarvan nog eens op een rijtje:

In december vorig jaar lanceerde de Vice-Eerste minister het idee van de «intelligente box», die enkel in welbepaalde omstandigheden en op welbepaalde tijdstippen zou kunnen worden geopend en elke onregelmatige poging tot opening zou beantwoorden met het sproeien van inkt over de waardepapieren. De werknemers in de betrokken sector reageerden daar op zijn minst verdeeld op: het ACV meende dat men aldus eerder poogde het geld dan de mensen te beschermen. Anderen wezen erop dat enkel een deel van het geld door de inkt zou worden aangetast en dat het grootste deel van het geld, onder meer via Oost-Europa, opnieuw op de markt zou kunnen worden gebracht. Mogelijk is de Nederlandse plofkoffer daarom een beter alternatief.

Tegelijkertijd wilde men het zogenaamde stoeprisico uitschakelen door het geld alleen nog te laten verhandelen in veiligheidszassen zowel bij vertrek als bij aankomst.

Tenslotte zouden de wagens van de transportfima's uitgerust worden met zendapparaatjes waardoor politie en rijkswacht de transportwagens kunnen volgen.

De extra kosten die deze maatregelen voor de banken zouden meebrengen, zouden echter oplopen tot 750 000 000 frank. Nu heb ik er geen enkel bezwaar tegen dat de banken een grotere last dragen in de kosten van beveiliging, maar het gevaar is reëel dat deze kosten verhaald worden op de klanten.

Een andere mogelijkheid, een dikker pantser voor de wagens, is ook verre van ideaal, want de moderne misdadiger kan blijkbaar al beschikken over bazooka's en raketlanceerders zoals men al kon ontdekken in Rijsel en een week geleden ook in Roubaix.

Het is zeer de vraag of de verplichting om met minstens drie begeleiders te rijden de veiligheid zal verhogen dan wel één potentieel slachtoffer meer creëren. De aard van de wapens en het aantal van de overvallers — bij enkele aanslagen waren tussen de vijf en tien gangsters gesignaleerd — maken de tweede hypothese waarschijnlijker.

Tenslotte is er het voorstel om nachttransporten te verbieden. Wetsvoorstellen in die zin zijn reeds ingediend door onze collega's Boutmans en Olivier en ik meen te begrijpen dat de Vice-Eerste minister hiervan geen voorstander is. Van alle voorstellen moet dit dan ook als het meest negatieve worden beoordeeld. De onbetwifelbare voordelen van een dergelijke maatregel wegen niet op tegen de nadelen, ten eerste omdat overdag de kans dat er toevallige slachtoffers vallen veel groter is, zoals op tragische wijze werd aangetoond toen een klein meisje werd verlamd ten gevolge van een verdwaalde kogel bij de overval in mijn gemeente Dilbeek. Ten tweede omdat er overdag meer verkeer is, wat volgens experts in het voordeel van de overvallers speelt. De politiediensten zijn pas later ter plaatse en de gangsters kunnen gemakkelijker opgaan in het drukke verkeer. Tenslotte maakt de onoverzichtelijkheid van het verkeer overdag preventieve acties moeilijker. Door het weinige verkeer 's nachts kunnen de transporten beter een voorspelbaar uurrooster aanhouden en kunnen beter parkeren en zullen ze minder geconfronteerd worden met hindernissen die voor de begeleiders steeds de voorbode van een overval kunnen zijn.

Naast al deze praktische vragen moet er echter nog de principiële vraag gesteld worden hoe het zover is kunnen komen dat in een moderne, vredige en beschaafted samenleving bepaalde delen van het etmaal definitief afgestaan moeten worden aan de georganiseerde misdadigheid.

Men begrijpe mij niet verkeerd: als ik van oordeel was dat het verbod op nachttransporten van geld ook maar één mensenleven zou redden, zou ik het steunen, maar een veiligheidsbeleid dat er niet meer in slaagt om bepaalde activiteiten te beschermen op bepaalde tijdstippen van de dag zou zijn eigen failliet moeten erkennen. Het is verboden om nachttransporten aan te vallen, maar zou de overheid niet erkennen dat ze dit verbod niet hard kan maken door onschuldige burgers het verbod op te leggen om 's nachts nog langer waardevolle zaken te transporteren?

Niettemin bewonder ik alle mensen die zich de jongste maanden bezig hebben gehouden met het formuleren van voorstellen om de veiligheid van het geld en vooral de veiligheid van de transporteurs te verhogen. Met uitzondering van een artikel in *Gazet van Antwerpen* ontbreekt er één element in het debat, is er één oplossing waar mijns inziens niet genoeg aandacht aan wordt geschonken, namelijk de noodzaak van het vatten van de daders, van het vervolgen en het uitschakelen van de criminelen.

Laten we even veronderstellen dat we er, door veel financiële, menselijke en wettelijke inspanningen, in geslaagd zijn om de aanvallen op geldtransporten beduidend terug te dringen. Wat gaan de bendes dan doen die zich tot nu toe plachten bezig te houden met deze overvallen? Gaan zij zich inschakelen op de arbeidsmarkt? Gaan zij zich aanmelden bij de RVA? Gaan ze zich laten herscholen tot technische lassers? Gaan zij een opleiding volgen om sociaal assistent te worden? Ik betwijfel het. Zij gaan andere doelwitten zoeken zoals juweliers, bankfilialen, kunstga-

lerijen of grootwarenhuizen. Zullen we moeten wachten tot er in deze sectoren doden vallen om dan, door aanzienlijke inspanningen, het probleem weer te verschuiven naar andere sectoren?

Wat speciaal is aan de recente golf van aanvallen op geldtransporten is niet het feit dat er hold-ups worden gepleegd. Spijtig genoeg is dat niet uitzonderlijk. Waar het wel over gaat is, ten eerste, de organisatie en het aantal van de overvallers. Bij verschillende overvallen waren bendes van meer dan 5 personen betrokken. In Dilbeek werd het aantal bandieten op niet minder dan 10 geschat; ten tweede, de driestheid waarmee de overvallers te werk gaan, een stoutmoedigheid die doet denken aan de bende van Nijvel; ten derde, de bewapening van de gangsterbendes. Als er bazooka's en anti-tankraketten worden ingezet, dan is dat niet het werk van enkele kleine kruimeldieven.

In *Gazet van Antwerpen* schrijft Paul Geuddens: «Dit zijn geen occasionele amateurs die bij wat tegenstand onverrichterzake afdruipten, maar keiharde professionele gangsters die voor niets of niemand terugdeinzen. Ook niet voor een extra-bewaker.»

Hij gaat verder: «Van dat soort lopen er in België niet zo gek veel rond. Het gaat hoogstens om vier of vijf zeer goed georganiseerde, kleine bendes die met gericht speurwerk op vrij korte termijn te vinden moeten zijn. En dat is een taak voor de politiediensten. Niet voor de veiligheidsdiensten.» Ik zou eraan willen toevoegen: dat is de taak van de minister.

In dezelfde krant vertelt een anonieme veiligheidsofficier van de geldkoeriersdiensten: «We zitten opgescheept met een heel professionele, grote bende die trouwens niet werd geliquideerd, en die gaandeweg steeds meer navolging kreeg van kleinere, meer amateuristische groepen. Onveranderd krijg je dit soort naäpers.» Wat doet de Vice-Eerste minister om deze bende of bendes op te rollen, zodat ze geen verdere navolging krijgen en zodat ze, indien geldtransporten te moeilijk worden om te beroven, geen andere doelwitten zoeken?

In *Het Volk* van 21 december verklaart Marc Pissens, voorzitter van de overkoepelende Vereniging van beveiligingsfirma's: «Via het vroegere Oostblok, komen wapens naar hier en de buit wordt langs dezelfde kanalen naar ginder gesmokkeld. Bovendien zijn uit die landen een hele reeks goed opgeleide ex-militairen in de wereldwijde criminaliteit gekomen.» De verklaringen van deze man komen mij erg geloofwaardig over, gezien de bijzondere kenmerken van de overvallen. Deelt de Vice-Eerste minister zijn mening? Zo ja, wat zal hij doen aan de aanwezigheid van illegalen uit Oost- en Midden-Europa, tegen het binnensmokkelen van oorlogswapens naar België en tegen het buitensmokkelen van de buit?

De recente gebeurtenissen op en rond de autosnelweg te Kortrijk openen een ander denkrichting, die van gangsters handelend in opdracht of met goedkeuring van het Islam-fundamentalisme. Zijn er vermoedens dat de overvallen op de geldtransporten vanuit deze hoek komen? Ik hoop dat de minister van deze gelegenheid gebruik zal maken om aan de Senaat te melden hoe hij de gebeurtenissen te Kortrijk inschat en welke maatregelen hij zal nemen, al dan niet in samenspraak met de Fransen.

Eergisteren werd in Frankrijk de gangster Karim Maâche gearresteerd, samen met een compaan. De Nijvelse onderzoeksrechter Luc Maes overweegt nu blijkbaar deze Maâche in beschuldiging te stellen bij het Franse gerecht voor overvallen op geldtransporten in België, maar Thierry Marchandise, procureur des Konings van Charleroi, verklaart dat Karim Maâche niet voorkomt op de lijst der verdachten van de speciale onderzoeksceel van Charleroi, belast met het opsporen van de overvallers van geldtransporten in de omgeving van deze stad. Gisteren nog meldde VTM dan weer dat deze gangsters wel degelijk iets te maken zouden hebben met dit soort banditisme. Hoe dan ook, Frankrijk heeft in ieder geval de verdienste twee zware gangsters te arresteren op hetzelfde moment dat onze minister van Justitie twee andere gangsters laat ontsnappen uit de gevangenis van Bergen.

Aangezien enerzijds, het probleem voorlopig nog beperkt is tot één of enkele bendes en een snel en decisief optreden van de politiediensten nog mogelijk is en, anderzijds, er een reëel gevaar voor proliferatie van deze stijl van overvallen bestaat, moet er nu iets

worden gedaan. Is het niet aangewezen om bij de rijkswacht een speciale cel op te richten die zich bezig houdt met het opsporen van deze daders? Blijkbaar bestaat er al een dergelijke cel bij het parket van Charleroi, maar deze is niet bevoegd voor het hele land. Zou het niet aangewezen zijn een nationale cel op te richten waarin het parket en de rijkswacht hun krachten bundelen?

Een goed idee zou misschien zijn daarvoor de mensen te gebruiken die worden ingezet om bepaalde van de zogenaamde «subversieve verenigingen» te schaduwen, meer bepaald degenen die ingezet worden om de partijpolitieke tegenstanders van de Vice-Eerste minister, het Vlaams Blok, te onderzoeken en te catalogiseren. Als men al deze mensen, die regelmatig opduiken op recepties, quizzes en mosselsoupers van het Vlaams Blok, zou inschakelen tegen de zware criminaliteit in plaats van tegen mensen die vragen stellen over het beleid, zouden er al heel wat meer resultaten zijn in dit dossier.

Een laatste bemerking: het is uiteraard niet te vermijden dat de strafwet sporadisch wordt overtreden. Criminaliteit is van alle tijden en van alle plaatsen, maar wat de minister bevoegd voor de binnenlandse veiligheid, ons wel zou moeten garanderen is dat hij zijn uiterste heeft gedaan om de burgers te beschermen én dat een zekere grens in de criminaliteit niet overschreden wordt, een kwantitatieve grens en een kwalitatieve grens. Hij zou het volk en ons, zijn vertegenwoordigers, moeten kunnen beloven dat de kwantiteit van de misdadigheid wordt verminderd en dat kwalitatief zware misdadigheid weer een uitzondering wordt en niet een bijna dagelijks feit. Kan de Vice-Eerste minister dat?

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Vande Lanotte.

De heer Vande Lanotte, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, het is een beetje moeilijk om te antwoorden op de vragen van de heer Ceder. Ik had verwacht dat er zou worden gepraat over de geldtransporten, maar men heeft hier het hele veiligheidsbeleid uit de doeken gedaan. Ik heb vooral gehoord wat wij niet moeten doen om de veiligheid van de geldtransporten te verzekeren, want geen enkele van de voorgestelde oplossingen is goed, zoals het verbod op nachtwerk of de intelligente koffer. Dat zou allemaal negatief zijn en het zou de onveiligheid nog doen toenemen. Het probleem kan volgens hem maar worden opgelost als we de enkele personen die informatie verzamelen over het Vlaams Blok op de georganiseerde misdaad zetten.

Sta mij toe te zeggen dat de heer Ceder vooral veel platitudes heeft verkocht en simplistische opvattingen naar voren heeft gebracht. Hij weet zeer goed dat het aantal misdaden vorig jaar is gedaald, maar hij ontkent dat want dat betekent een afbrokkeling van «het grote gelijk» van het Vlaams Blok.

Voor de waardetransporten stelt hij voor een speciale cel op te richten in coördinatie met andere diensten. Het is jammer dat de coördinatie van de heer Ceder met zijn fractie ook niet zo goed is, want ongeveer anderhalve maand geleden heb ik in de Kamer reeds uitgelegd hoe deze cel werkt en hoe de centraal georganiseerde groep functioneerde bij rijkswacht, parket en gerechtelijke politie. Indien de heer Ceder werkelijk zo bezorgd is om de strijd tegen de criminaliteit zou het misschien wel nuttig zijn dat hij zich op de hoogte stelt van wat er aan leden van zijn eigen fractie in de Kamer is gezegd. Ik heb echter de indruk dat dit hem niet echt interesseert, want hij schenkt nauwelijks aandacht aan wat er hem gezegd wordt en hij komt hier identiek dezelfde vraag stellen als zijn partijgenoot in de Kamer. Ofwel is de onderlinge coördinatie tussen de leden van het Vlaams Blok niet zo schitterend, ofwel interesseert het hem niet. Ik kies voor dat laatste.

Sinds een aantal maanden volgen wij de bendes die zich rond de geldtransporten hebben gevormd. Enkele dagen geleden hebben wij een eerste, weliswaar bescheiden resultaat geboekt. Het is de bedoeling dat wij hier in de komende weken aan verder werken. Ik ben daar vrij optimistisch over, maar dat optimisme hoeft men niet te delen. De politiediensten — de rijkswacht en de gerechtelijke politie onder leiding van een nationale magistraat die de acties coördineert — besteden bijzonder veel aandacht aan dit probleem en proberen op een voorbeeldige en gecoördineerde manier in te grijpen. De eerste actie ten opzichte van de

heer Maâche was een vrij groot succes omdat alles wat wij gedacht hadden te zullen vinden werd bevestigd. Dit betekent ook dat wij bij toekomstige acties zullen kunnen vertrouwen op de verzamelde informatie.

Op de platitudes die de heer Ceder heeft verkocht, kan ik voor het overige weinig concrete antwoorden geven en ik heb niet veel zin om hem, net voor de Paasvakantie, in dezelfde stijl te antwoorden. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Ceder.

De heer Ceder (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, Vice-Eerste minister Vande Lanotte vermoedt blijkbaar dat het probleem van de veiligheid mij niet echt interesseert. Ik vrees echter dat het de Vice-Eerste minister niet interesseert want mijn vraag om uitleg is al herhaaldelijk uitgesteld en hij antwoordt nauwelijks op mijn vragen.

Het feit dat de Vice-Eerste minister over deze zaak al enige uitleg zou hebben verschaft — het doet er niet toe aan welke partij — ontslaat hem niet in het minst van de verantwoordelijkheid die hij draagt tegenover de Senaat. Ook de Senaat heeft het recht ministers te ondervragen en te polsen naar hun beleid. Of moet ik uit het antwoord van de Vice-Eerste minister begrijpen dat hij enkel wenst te antwoorden op vragen die hem in de Kamer worden gesteld en dat de senatoren worden geacht alles te weten en goed te keuren?

De Vice-Eerste minister heeft mij beschuldigd van het verkondigen van platitudes. Ik heb getracht het probleem te analyseren en een aantal voorstellen te formuleren. Ik ben echter de minister niet die bevoegd is voor Binnenlandse Aangelegenheden. Het is dus ook niet mijn taak te beslissen op welke manier de rijkswacht haar taak moet vervullen. Voorts beschik ik niet over de gegevens waarover de Vice-Eerste minister beschikt met betrekking tot de rijkswacht en de politie.

Het antwoord van de Vice-Eerste minister voldoet mij niet en getuigt van minachting ten opzichte van mijn fractie of misschien zelfs ten opzichte van de Senaat.

De heer Vande Lanotte, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken. — Dat laatste is zeker niet het geval.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

PROPOSITION DE LOI — WETSVORSTEL

Dépôt — Indiening

M. le Président. — MM. Nothomb et Coveliers ont déposé une proposition de loi visant à déterminer les modalités de désignation d'un sénateur par province en application de l'article 210bis du Code électoral.

De heren Nothomb en Coveliers hebben ingediend een wetsvoorstel strekkende de voorwaarden te bepalen waaronder een senator per provincie wordt aangewezen als bepaald in artikel 210bis van het Kieswetboek.

Cette proposition sera traduite, imprimée et distribuée.

Dit voorstel zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

DEMANDES D'EXPLICATIONS — VRAGEN OM UITLEG

Indiening — Dépôt

M. le Président. — Le Bureau a été saisi des demandes d'explications suivantes :

1. De M. Desmedt au ministre de la Justice sur « la façon maladroite et tendancieuse avec laquelle le Gouvernement a traité le dossier de la demande d'extradition de deux ressortissants espagnols d'origine basque et ses conséquences sur la coopération judiciaire entre l'Espagne et la Belgique »;

Het Bureau heeft volgende vragen om uitleg ontvangen :

1. Van de heer Desmedt aan de minister van Justitie over « de klungelige en tendentieuze manier waarop de Regering het verzoek om uitlevering van twee Baskische Spanjaarden heeft behandeld en de gevolgen daarvan voor de gerechtelijke samenwerking tussen Spanje en België »;

— Renvoi à la commission de la Justice (réunion publique).

Verwezen naar de commissie voor de Justitie (openbare vergadering).

2. De M. Destexhe au ministre des Affaires étrangères sur « l'application des Accords de Dayton et les perspectives du retrait des forces américaines »;

2. Van de heer Destexhe aan de minister van Buitenlandse Zaken over « de toepassing van de Dayton-Akkoorden en de voorgenomen terugtrekking van de Amerikaanse militairen »;

— Renvoi en séance plénière.

Verwezen naar de plenaire vergadering.

3. De M. Destexhe au ministre de la Fonction publique sur « la rénovation du Berlaymont et l'installation des institutions européennes à Bruxelles »;

3. Van de heer Destexhe aan de minister van Ambtenarenzaken over « de renovatie van het Berlaymont-gebouw en de vestiging van de Europese instellingen te Brussel »;

— Renvoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives (réunion publique).

Verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse en Administratieve Aangelegenheden (openbare vergadering).

4. De M. Anciaux au Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur « le commerce des armes et la liste noire des pays auxquels toute livraison d'armes est interdite ».

4. Van de heer Anciaux aan de Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over « de wapenhandel en de zwarte lijst van landen aan wie geen wapens mogen geleverd worden ».

— Renvoi à la commission des Affaires étrangères (réunion publique).

Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden (openbare vergadering).

Dames en heren, onze agenda voor vandaag is afgewerkt.

Notre ordre du jour est ainsi épuisé.

De Senaat gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.

Le Sénat s'ajourne jusqu'à convocation ultérieure.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 18 h 20 m.)

(La séance est levée à 18 h 20 m.)

BIJLAGE — ANNEXE

Inoverwegingneming — Prise en considération

Lijst van de in overweging genomen voorstellen :

Liste des propositions prises en considération :

A. Wetsvoorstellen :

Tot opheffing van artikel 16 van de wet van 15 juni 1899 houdende eerste en tweede titel van het Wetboek van strafrechtspiegeling voor het leger en tot aanvulling van artikel 445 van het Wetboek van strafvordering (van de heren Verreycken en Raes);

A. Propositions de loi :

Tendant à abroger l'article 16 de la loi du 15 juin 1899 comprenant les titres Ier et II du Code de procédure pénale militaire et à compléter l'article 445 du Code d'instruction criminelle (de MM. Verreycken et Raes);

— Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Renvoi à la commission de la Justice.

Tot aanvulling van artikel 350 van het Strafwetboek (van de heer Weyts);

Complétant l'article 350 du Code pénal (de M. Weyts);

— Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Renvoi à la commission de la Justice.

Tot opheffing van artikel 413 van het Strafwetboek (van de heer Coveliers);

Abrogeant l'article 413 du Code pénal (de M. Coveliers);

— Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Renvoi à la commission de la Justice.

Op de euthanasie en de palliatieve zorg (van de heer Coveliers);

Relative à l'euthanasie et aux soins palliatifs (de M. Coveliers);

— Verwezen naar de verenigde commissies voor de Justitie en voor de Sociale Aangelegenheden.

Renvoi aux commissions réunies de la Justice et des Affaires sociales.

Houdende invoeging van de artikelen 1383*bis* en 1384*bis* in het Burgerlijk Wetboek, inzake de aansprakelijkheid, organisatie- en toezichtsplicht van personen die onbezoldigd en op vrijwillige basis toezicht uitoefenen op minderjarige kinderen in het kader van jeugdverenigingen (van de heren Anciaux en Vandenbroeke).

Insérant, dans le Code civil, un article 1383*bis* et un article 1384*bis* relatifs à la responsabilité, au devoir d'organisation et au devoir de surveillance des personnes qui ont des mineurs sous leur garde dans le cadre d'associations de jeunesse (de MM. Anciaux et Vandenbroeke).

— Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Renvoi à la commission de la Justice.

B. Voorstel van resolutie:

Voor een doelgericht ontwikkelingsbeleid en een krachtadig Afrikabeleid (van mevrouw Thijs c.s.).

B. Proposition de résolution:

Relative à la mise en œuvre d'une politique du développement adéquate et d'une politique africaine énergique (de Mme Thijs et consorts).

— Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

Renvoi à la commission des Affaires étrangères.